

MINISTERUL
SĂNĂTĂȚII AL
REPUBLICII MOLDOVA

AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU SĂNĂTATE
PUBLICĂ

CONSUMUL ȘI TRAFICUL ILICIT DE DROGURI
RAPORT ANUAL 2020

REPUBLICA MOLDOVA

2021

Abrevieri și termeni

RM	Republica Moldova
HG	Hotărâre de Guvern
MS	Ministerul Sănătății al Republicii Moldova http://www.ms.gov.md/
MJ	Ministerul Justiției al Republicii Moldova, www.justice.gov.md
MAI	Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, www.mai.gov.md
IGPF	Inspectoratul General al poliției de frontieră
IGP	Inspectoratul General al Poliției
DIILD	Direcția Investigații Infrafracțiuni legate de Droguri
INP	Inspectoratul Național de Probațiune, www.probatiune.gov.md
ANSP	Agenția Națională pentru Sănătatea Publică, www.ansp.md
DRN	IMSP Dispensarul Republican de Narcologie al Ministerului Sănătății, www.imspdrn.md
ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor al Ministerului Justiției, www.anp.gov.md
CML	Centrul de Medicină Legală al Ministerului Sănătății, www.medicina-legala.md
SDMC	IMSP Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile, www.sdmc.md
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină, www.cnam.md
BNS	Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, www.statistica.md
EMCDDA	Centrul European de Monitorizare a Drogurilor și Dependenței de Droguri, www.emcdda.europa.eu
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
UNODC	Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Crime
FSM	Fundația Soros Moldova
PCID	Persoane Consumatoare de Droguri Injectabile
PRR	Program de Reducere a Riscurilor
ESPAD	Studiul european privind consumul de droguri, alcool și tutun în rândul elevilor
IBBS	Studiile integrate bio-comportamentale în rândul grupurilor cu risc sporit de infectare
KAP	Studiile “Cunoștințe, atitudini și practici cu privire la HIV/SIDA”
CTV	Consiliere și Testare Voluntară
PRAS	Program de Reducere a Abuzului de Substanțe
GFTAM	Fondul Global de Combatere HIV, Tuberculoza și Malaria
TSO	Terapie de Substituție cu Opiacee
DAD	Deces Asociat consumului de Droguri
ONC	Organizație Non-Comercială
RDS	Respondent Driven Sampling (Eșantionarea Ghidată de Respondenți)
SNPP	Substanțe Noi cu Proprietăți Psihoactive

Cuprins

Sumar executiv.....	1
Prezentarea generală a țării.....	2
Politica în domeniul drogurilor.....	3
Cadrul politic.....	3
Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană.....	4
Cadrul legal.....	4
Strategia Națională Antidrog 2020-2027.....	4
Planul național antidrog 2020-2021.....	6
Codul Contravențional /Codul Penal.....	7
Cadrul instituțional.....	8
Comisia Națională Antidrog (Legea nr.382-XIV din 06.05.1991,Legea nr.713 din 06.12.2003).....	8
Ministerul Justiției al Republicii Moldova.....	12
Inspectoratul Național de Probațiune.....	12
Administrația Națională a Penitenciarelor.....	13
Seviciul Securitate Intenă (SIS).....	13
Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova.....	14
Direcția Infrațiuni legate de droguri.....	14
Serviciul vamal.....	16
Inspectoratul General al Poliției de Frontieră.....	16
Ministerul educației al Republicii Moldova.....	16
Ministerul Sănătății al Republicii Moldova.....	17
Uniunea pentru prevenirea HIV și reducerea riscurilor.....	18
Alocările bugetare și finanțarea.....	18
Prevalența și tendințele consumului droguri.....	18
Studiile populaționale de prevalență a consumului de droguri.....	18
Cercetare operațională de estimare.....	20
Tendințele principale.....	20
Tratamentul dependenței de droguri.....	23
Coordonarea și serviciile disponibile.....	23
Tratamentul de dezintoxicare.....	24
Reabilitarea și reintegrarea.....	24
Program de farmacoterapie cu metadonă sau buprenorfina.....	25
Sistemul de colectare a datelor pentru consumatorii de droguri înregistrați oficial.....	25
Tratamentul de dezintoxicare, reabilitare și reîntregare.....	27
Tratamentul substituție cu opiacee TSO.....	27
Serviciile de reabilitare pentru persoanele dependente de droguri.....	28
Tratamentul în instituții penitenciare.....	29
Tratamentul dependenței de droguri -Studii IBBS.....	30
Consumatorii de droguri injectabile /Programe de reducere a riscului.....	30
Consecințele asupra Sănătății.....	30
Mortalitatea asociată consumului de droguri (CML, ANSP, DRN).....	30
Supradozarea și mortalitatea în rîndul consumatorilor de droguri Injectabile.....	34
Bolile infecțioase asociate consumului de droguri.....	35
Corelațiile sociale și consecințele legale.....	37
Problemele sociale.....	37
Infrațiuni legate de droguri.....	37
Piața drogurilor.....	43
Sechestrările de droguri.....	43
Prețurile, puritatea drogurilor.....	45
Strategiile naționale de reducere a cererii de droguri.....	46
Programe școlare și extrașcolare.....	46
Reducerea riscului asociat consumului de droguri.....	47
Descrierea intervențiilor.....	47
Intervențiile în instituțiile penitenciare.....	48
Standarde.....	50
Alternativele detenției pentru persoanele dependente de droguri care au comis infrațiuni.....	51
Lista tabelor.....	52
Lista figurilor.....	53
BIBLIOGRAFIA.....	55

Raportul Național privind Consumul și Traficul Illicit de Droguri, conturează o imagine asupra fenomenului drogurilor în țara noastră, totodată, prezintă eforturile depuse de către autoritățile publice centrale, organizațiile naționale guvernamentale, neguvernamentale, instituțiile abilitate în combaterea consumului și traficului ilicit de droguri din Republica Moldova și rezultatele studiilor populaționale.

Documentul cuprinde date și informații anuale legate de consumul și traficul de droguri în Republica Moldova, fiind evidențiate evoluția și tendințele înregistrate de țara noastră, atât pe linia reducerii cererii de droguri, cât și pe cea a ofertei de droguri, precum și intervențiile și măsurile adoptate de către instituțiile abilitate în combaterea problemelor legate de droguri. Conținutul vizează o serie de aspecte relevante privind activitățile desfășurate în cadrul politic, instituțional și legal (adoptarea de acte normative specifice domeniului de prevenire și combatere a consumului și traficului de droguri, inițierea de acte normative noi sau de modificări ale celor existente, aplicarea unor reglementări juridice), precum și pe cele derulate în planul prevenirii consumului de droguri (prevenire în școală, prevenire în familie, prevenire în comunitate). În același timp, sunt evidențiate cele mai bune practici în domeniul reducerii cererii și ofertei de droguri.

Retrospectiva pentru anul 2020:

În cadrul normativ o deosebită atenție se acordă aprobării noii strategii naționale antidrog pentru 2020-2027, prioritar fiind abordarea interdisciplinară și echilibrată a problemelor legate de droguri, bazată pe colaborare și dovezi integrate, axându-se pe scăderea cererii de droguri, reducerea ofertei de droguri și efectuarea evaluării riscurilor.

Piața de droguri, în anul 2020 înregistrează următoarele tendințe: **Cantități confiscate:** marihuană (82 kg), plante de canabis (23886 plante), PVP (15,3 kg) și MDMA (14,8 kg), substanțele etnobotanice înregistrează cea mai mică cantitate confiscată din ultimii 3 ani. Cannabisul rămâne cel mai capturat drog la nivel național. **Trend în creștere** pentru capturile de MDMA (de la 2,7 kg în a.2019 la 14,8 kg în a.2020), cocaină (de la 39 gr în a.2019 la 322 în a.2020), PVP (de la 8,5 kg în a.2019 la 15,3 în a. 2020), medicamente cu conținut stupefiant, în special pastille Subutex cu substanța activă buprenorfin introduse pe cale de contrabandă din țările Uniunii Europene, amfetamină (de la 70 gr în a.2019 la 295 gr în a.2020), pseudoefedrină (de la 32 gr în a.2019 la 122 gr în a.2020). **Scăderi** au fost înregistrate și pentru capturile de paie de mac (1,6 kg în a.2019 la 93 gr în a.2020), heroina (de la 1,5 kg în a.2019 la 322 gr în a.2020), marijuana (de la 188 kg în a.2019 la 82 kg în a.2020), etnobotanice (de la 218 în a.2019 la 170 în a.2020), amfetamina (de la 49 în a.2019 la 21 în a.2020); NSP – urile își mențin prezența pe piața ilicită, fiind înregistrate creșteri ale numărului de capturi de canabinoizi sintetici. Traficul și consumul de droguri ca fenomen rămâne concentrat în zonele urbane

La capitolul reducerea ofertei de droguri, pentru anul 2020 se atestă o descreștere a infracțiunilor legate de droguri, (895 cazuri) comparativ cu anul 2019 (1052 cazuri). Analiza datelor infracțiunilor legate de droguri în coraport cu gravitatea infracțiunilor denotă faptul că marea parte a acestora se încadrează în categoria celor mai puțin grave și ușoare. Zona de nord a țării se clasează pe primele poziții în ceea ce privește traficul cu marijuana și etnobotanice. Totodată, traficul cu etnobotanice, marijuana, amfetamine și heroină este sporit în raioanele din zona centrală a țării. Conform datelor statistice pe parcursul anului 2020 se observă o descreștere a persoanelor anchetate pentru trafic de droguri, trimise în judecată.

Privind cererea de tratament, se atestă descreștere în cazurile cu consumul de marijuana de, SNPP, amfetamine, barbiturate dar creștere în opiacee. Se observă, creșterea consumului de opiacee și a amfetaminelor, precum la cei cu dependență cât și la cei fără. Scade consumul de marijuana la ambele categorii cu și fără dependență, a substanțelor neprecizate SNPP și barbiturate în grupul celor fără dependență. Calea de administrare a drogurilor în cazurile noi scade pe cale de injectare, per os și inhalat dar crește pe cale de inspirat. În distribuția pe gen în cazuri noi de consum fără dependență se atestă descreștere în rândul bărbaților și creștere în rândul femeilor dar în cazurile noi cu dependență toate 100% sunt în rândul bărbaților. Crește numărul beneficiarilor noi incluși în programul TSO și totodată a persoanelor de gen feminin înrolate în tratament de reabilitare comparativ cu anul precedent.

Pentru anul 2020, cazurile DAD au crescut de 1,4 ori față de anul precedent iar tabloul statistic a investigației toxicologice la drogul consumat în cazurile DAD, relevă că cea mai consumată substanță depistată a fost benzodiazepine comparativ cu anul precedent de raportare când majoritatea o detinea metadona

PREZENTAREA GENERALĂ A ȚĂRII

Republica Moldova este situată în sud-estul Europei. La nord, sud și est are frontieră cu Ucraina, iar la vest – cu România. Republica Moldova a devenit independentă la 27 august 1991. Este o republică parlamentară iar președintele țării este ales de Parlament, pentru un mandat de 4 ani.

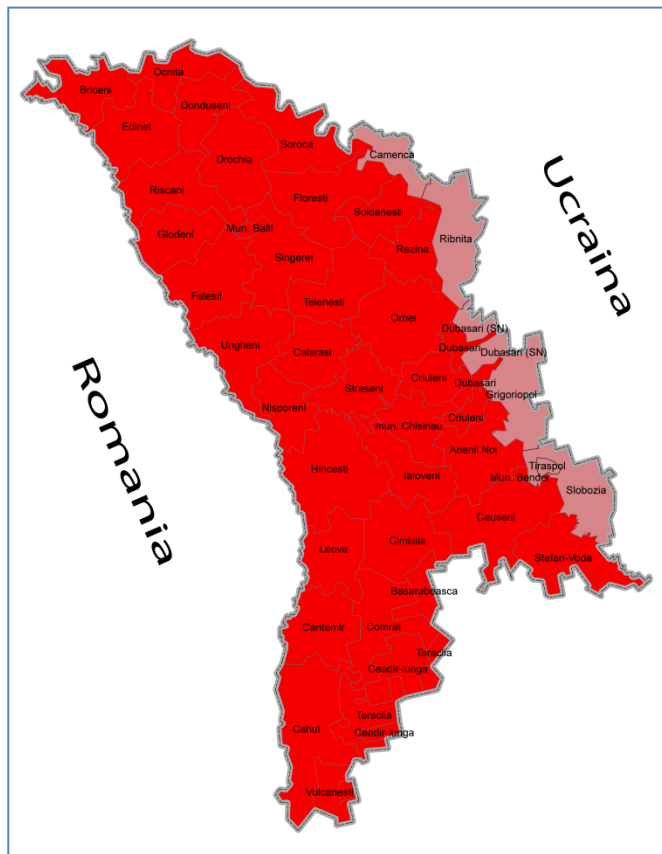
Lungimea totală a frontierelor este de 1.389 km, 450 km cu România și 939 km cu Ucraina. Țara ocupă o suprafață de 33.843 km², din care 472 km² sînt ape - mai ales fluviile Dunăre și Nistru, râurile Prut și Răut și lacurile Beleu, Bîc și Dracele. Deși Republica Moldova nu are ieșire la mare, portul pe Dunărea în Giurgiulești asigură servirea transportului maritim.

Urmare a conflictului politic din anii 90, actualmente înghețat, teritoriul de pe malul stîng al râului Nistru nu este controlat în totalitate de Guvernul Republicii Moldova.

Pentru anul 2020 indicatorul populației stabile nu este disponibil pe site-ul oficial statistica.md, în acest context calculele la unii indicatori au fost efectuați în baza numărului populație cu reședință obișnuită, care este de 2 597 107 persoane.

Cele mai mari orașe ale țării de pe malul drept al râului Nistru sînt capitala țării, municipiul Chișinău și municipiul Bălți. Din punct de vedere administrativ, Republica Moldova este divizată în 35 raioane, 3 municipii (Chișinău, Bălți și Comrat), și regiunea transnistreană (cu 2 municipii: Tiraspol și Bender).

Tabelul 1. Situația socio-economică, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2020

	Anul	Media	Sursa
Populația, mii locuitori <i>Datele sunt recalulate prin aplicarea definiției internaționale privind reședința obișnuită. Reședința obișnuită este definită ca locul în care persoana a trăit preponderent în ultimele 12 luni</i>	2020	2 597 107	Biroul Național de Statistică
Rata șomajului, procent din forța de muncă <i>La estimarea rezultatelor cercetării s-a utilizat numărul populației cu reședința obișnuită. Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stînga a Nistrului și mun. Bender.</i>	2020	3.8	Biroul Național de Statistică
Minimul de existență <i>La estimarea rezultatelor cercetării s-a utilizat numărul populației cu reședința obișnuită. Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stînga a Nistrului și mun. Bender.</i>	2020	2 088,4	Biroul Național de Statistică
Infracțiuni legate de droguri în profil teritorial <i>Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stînga a Nistrului. Numărul infracțiunilor înregistrate de Direcția Serviciilor Operative, Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Vamal nu pot fi repartizate în profil teritorial</i>	2020	895	Biroul Național de Statistică

INTRODUCERE

Consumul și traficul ilicit de droguri rămâne a fi o problemă care influențează negativ dezvoltarea durabilă și sigură a Problema globalizării consumului și traficului ilicit de droguri, în diverse țări, inclusiv și în Republica Moldova, impune necesitatea desfășurării unui proces de dezvoltare și perfecționare a bazei normative care determină politica națională în domeniul prevenirii consumului și combaterii traficului ilicit de droguri, reducerea riscurilor și ofertei de droguri precum și acordarea serviciilor de tratament și reabilitare a consumatorilor de droguri. În prezent, consumul și traficul ilicit de droguri rămâne a fi o problemă care influențează negativ dezvoltarea durabilă și sigură a societății noastre prin implicările infracționale și sociale pe care le produc, totodată cunoaște noi forme de manifestare, dezvoltarea noilor tehnologii informatice și de comunicații.

În abordarea problemei consumului de droguri, Republica Moldova se bazează pe conceptul Organizației Mondiale a Sănătății „Sănătate pentru Toți în secolul al XXI-lea”, conform căruia consumul de droguri este o problemă ce periclitează sănătatea publică și care ar putea împiedica dezvoltarea sănătoasă a cetățenilor și a societății în context mai larg. Ca reacție la creșterea traficului și consumului ilicit de droguri, Republica Moldova a dezvoltat și continuă permanent să-și perfecționeze cadrul legislativ și instituțional. Au fost elaborate acte legislative menite să reglementeze circuitul de substanțe narcotice și psihotrope în RM și să sancționeze eventualele încălcări ale regulilor stabilite. În acest sens, Legea cu privire la circulația substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor, stabilește regulile generale și restricțiile privind circulația drogurilor pe teritoriul RM. În același timp, Codul Contravențional al RM și Codul Penal al RM definesc domeniul legal pentru sancționarea persoanelor fizice și juridice care au încălcat prevederile legale privind circuitul de substanțe narcotice și psihotrope. Codurile prevăd temeiurile și condițiile de sancționare, dar și tipurile de pedepse aplicate. Un pericol emergent este apariția pe piață a unor substanțe narcotice și psihotrope noi, precum și preparate sintetice de o nouă generație, consumul cărora implică și consecințe grave asupra sănătății.

Astfel, Strategia Națională Antidrog și planul de acțiune antidrog definește obiectivele și acțiunile necesare a instituțiilor, pentru reducerea dimensiunii fenomenului drogurilor la nivel național, studierea necesităților, identificarea problemelor societății precum și combaterea acestui fenomen.

CADRUL POLITIC

ACORDUL DE ASOCIERE REPUBLICA MOLDOVA - UNIUNEA EUROPEANA

Acordul de asociere RM-UE este principalul reper în promovarea proceselor de reformă și consolidare a statului de drept, a democrației și economiei de piață. Având în vedere complexitatea Acordului, prevederile acestuia sunt transpuse în acțiuni concrete care au fost incluse în Planuri Naționale de Acțiuni de Implementare a Acordului de Asociere (PNAAA). Planul Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE, reprezintă instrumentul de bază pentru monitorizarea procesului de integrare europeană. Stabilirea rolurilor și competențelor clare între instituțiile competente în prevenirea și investigarea traficului de droguri a facilitat cooperare inter-instituțională pe dimensiunea luptei împotriva drogurilor ilicite. Au continuat măsurile operative pentru stabilirea și documentarea grupărilor criminale implicate în traficul ilicit cu substanțe stupefiante, psihotrope și precursorii. În contextul luptei împotriva drogurilor ilicite, Republica Moldova a continuat o conlucrare eficientă cu Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (EMCDDA), expediind în adresa acestuia raportul privind consumul și traficul ilicit de droguri în RM.

Art. 17¹ „Lupta împotriva drogurilor ilicite” din Planul de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE, are ca măsură „Implementarea Strategiei naționale antidrog 2020-2027”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 233 din 10.04.2020 și asigurarea realizării acțiunilor prevăzute în Planul național de acțiuni antidrog 2020-2021.

¹ Articolul 17 Combaterea drogurilor ilegale

1. Părțile vor coopera, în limita împuternicirilor și competențelor lor respective, pentru a asigura o abordare echilibrată și integrată față de chestiunile legate de droguri. Politicile și acțiunile legate de droguri se vor axa pe consolidarea structurilor pentru combaterea drogurilor

STRATEGIA NAȚIONALĂ ANTIDROG 2020-2027

În temeiul Legii nr.382/1999 cu privire la circulația substanțelor stupefiante și psihotrope și a precursorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.73-77, art.339), cu modificările ulterioare, și îndeplinirii angajamentelor asumate de Republica Moldova cu privire la reducerea cererii de droguri, reducerea riscurilor condiționate de consum de droguri, reducerea ofertei de droguri, coordonarea activităților, monitorizarea și raportarea, cooperarea internațională, implementare a măsurilor alternative arestului preventiv, și pedepselor privative de libertate în cazurile asociate consumului de droguri, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor, precum și evaluarea activităților în domeniu a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 233 din 10.04.2020” Strategia națională antidrog pe anii 2020-2027” și a ”Planului Național de acțiuni 2020 -2021”

Strategia este un document-cheie al Guvernului, care descrie situația la acel moment în domeniu și definește obiectivele, acțiunile și măsurile necesare, cu stabilirea unor responsabilități clare pentru toți actorii implicați în activitățile de prevenire și reprimare a consumului și/sau traficului ilicit de droguri. Documentul definește punctele inițiale și căile de urmat în abordarea problemei consumului de droguri, precum și cadrul de bază recomandat pentru crearea și implementarea politicii în domeniul drogurilor. Prezenta Strategie își propune o abordare multidisciplinară și echilibrată a problemelor ce țin de consumul de droguri, bazată pe o cooperare interdepartamentală, interdisciplinară și intersectorială de toate nivelurile, valorificând învățămintele desprinse din punerea în aplicare a strategiilor și planurilor de acțiuni anterioare și având drept fundament trei domenii strategice generale ale politicii moderne în domeniul drogurilor, care se completează reciproc. În contextul aplicării echilibrate a acestor componente, se disting următoarele obiective generale ale Strategiei Naționale Antidrog:

1. Reducerea cererii de droguri (prevenirea primară a consumului de droguri, tratamentul, reabilitarea și resocializarea consumatorilor de droguri);
2. Reducerea riscurilor condiționate de consum de droguri (proiecte și programe de reducere a riscurilor prin educația pentru sănătate, informații despre riscurile consumului de droguri, schimb de seringi, tratamentul de substituție, testarea la HIV, screening-ul infecțiilor cu transmitere sexuală, consiliere psihologică);
3. Reducerea ofertei de droguri (exercitarea controlului asupra circulației legale a drogurilor și combaterea traficului și distribuirii ilicite de droguri).

Obiectivele specifice ale Strategiei Naționale Antidrog:

1. Dezvoltarea unui sistem eficient de formare inițială și continuă a specialiștilor în domeniul circuitului ilegal al drogurilor;
2. Dezvoltarea rolului proactiv al familiilor în viața copiilor în vederea formării sau consolidării abilităților pentru creșterea influenței factorilor de protecție;
3. Organizarea campaniilor naționale/locale de sensibilizare a opiniei publice;
4. Informarea asupra efectelor negative ale consumului și traficului de droguri, desfășurarea măsurilor de prevenire în locurile de detenție;
5. Asigurarea continuității și a calității tratamentului farmacologic al dependenței de opiacee;
6. Sporirea asistenței medicale și farmaceutice în tratamentul persoanelor dependente de droguri opiacee și menținerea în tratament a acestora;
7. Dezvoltarea serviciilor de reabilitare și asistență pentru consumatorii de droguri care se eliberează din detenție în vederea prevenirii recidivei criminale a acestora;

ilegale, reducerea livrării, traficului și cererii de droguri ilegale, depășirea consecințelor asupra sănătății și celor sociale ale abuzului de droguri, precum și pe prevenirea mai efektivă a deturnării precursorilor chimici pentru fabricarea ilicită a stupefiantelor și substanțelor psihotrope.

2 Părțile vor conveni asupra metodelor de cooperare necesare pentru a realiza aceste obiective. Acțiunile se vor baza pe principii stabilite de comun acord în conformitate cu convențiile internaționale relevante, Strategia UE cu privire la droguri (2013-2020), Declarația Politică și Declarația Specială cu privire la principiile călăuzitoare de reducere a cererii de droguri, aprobată la cea de-a douăzecea sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite cu privire la droguri din iunie 1998

8. Creșterea nivelului de informare, educare și conștientizare a consumatorilor de droguri, precum și dezvoltarea de intervenții adecvate în vederea prevenirii deceselor sau bolilor infecțioase asociate consumului de droguri;
9. Dezvoltarea serviciilor de reabilitare alternativă, prin intermediul organizațiilor necomerciale, și a serviciilor specializate, luând în considerare necesitățile particulare ale femeilor și ale bărbaților;
10. Tratatamentul persoanelor dependente de droguri aflate în locurile de detenție.

Republica Moldova este un stat în care se respectă standardele internaționale, se respectă și se apără drepturile și libertățile persoanelor, persoanele consumatoare de droguri au dreptul și beneficiază de tratament, fenomenul traficului ilicit de droguri este pedepsit, iar veniturile obținute din activitatea infracțională sunt confiscate cu folosirea mijloacelor legale. Consumul și traficul de droguri în Republica Moldova cunoaște noi forme de manifestare, preluate de la alte state sau nou-create, datorită mai multor factori printre care: libera circulație a persoanelor, dezvoltarea noilor tehnologii informaționale și de comunicare, dezvoltarea continuă a criminalității organizate transfrontaliere. Având în vedere aceste constatări, sunt necesare abordări mai complexe și variate din partea tuturor actorilor implicați în lupta contra fenomenului drogurilor. Implementarea prezentei Strategii se va realiza în patru etape:

1. etapa I – perioada 2020-2021;
2. etapa a II-a – perioada 2022-2023;
3. etapa a III-a – perioada 2024-2025;
4. etapa a IV-a – perioada 2026-2027

Realizarea obiectivelor propuse până în anul 2027 urmează să genereze un impact favorabil asupra sănătății, ordinii și siguranței publice. În acest sens, planurile de acțiuni aferente prezentei Strategii stabilesc concret măsurile și intervențiile în domeniul reducerii cererii de droguri, reducerii riscurilor condiționate de consumul de droguri și a ofertei drogurilor, pornind de la o abordare coerentă și eficientă, prin care se urmărește:

- 1) reducerea nivelului consumului și dependenței de droguri, precum și a consecințelor generate de acestea la nivelul sănătății, ordinii și siguranței publice;
- 2) reducerea disponibilității drogurilor pe piață;
- 3) dezvoltarea mecanismelor și intervențiilor de asistență complexă a persoanelor consumatoare și dependente de droguri;
- 4) instituirea implementării măsurilor alternative arestului preventiv și pedepselor privative de libertate în cazurile asociate consumului de droguri;
- 5) promovarea cunoașterii fenomenului prin evaluarea sistematică a tendințelor și provocărilor din domeniul drogurilor, în vederea fundamentării răspunsului instituțiilor și structurilor societății civile;
- 6) asigurarea cadrului necesar dialogului și cooperării între instituțiile implicate și sectorul neguvernamental.

Strategia abordează domeniul reducerii ofertei de droguri din perspectiva elementelor sale intrinseci, și anume oferta de droguri pe piața ilicită și măsuri de monitorizare, reducere și control. În scopul fortificării capacității de răspuns a instituțiilor statului la fenomenul traficului de droguri, în special la reducerea ofertei de droguri, sunt necesare:

- 1) cunoașterea dimensiunii ofertei de droguri pentru Republica Moldova;
- 2) cunoașterea numărului estimativ de consumatori, clasificați după tipul și categoria de drog consumată, pentru aprecierea dimensiunii cererii;
- 3) dezvoltarea și consolidarea sistemului instituțional și legislativ privind combaterea ofertei de droguri;
- 4) eficientizarea activităților specifice de combatere a ofertei de droguri, a traficului ilicit de substanțe stupefiante, psihotrope și precursori, precum și controlul domeniilor conexe: corupție și spălare de bani;
- 5) consolidarea coordonării operaționale între instituții cu responsabilități în domeniul circulației substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor;
- 6) fortificarea mecanismelor de cooperare polițienească și judiciară în cadrul forumurilor europene, internaționale și ale zonelor de interes strategic internațional pentru Republica Moldova.

Programele de prevenire se vor axa pe difuzarea intensă, spre atenția publicului larg, a informației și a intervențiilor educative despre nocivitatea și riscurile aferente consumului de droguri, substanțelor stupefiante sau psihotrope. Majorarea numărului de persoane implicate în săvârșirea acestui gen de infracțiuni impune stabilirea unui șir de obiective și întreprinderea de acțiuni concrete în domeniul respectiv, care vor conduce la diminuarea numărului de consumatori minori și tineri, precum și la micșorarea numărului de crime comise de acest contingent de persoane.

PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNI 2020-2021

Planul Național de acțiuni antidrog pentru anii 2020-2021 este parte integrantă a Strategiei Naționale Antidrog pentru anii 2020-2027. În cadrul Planului național de acțiuni antidrog pentru anii 2019-2020, instituțiile responsabile prezintă problema actuală și prioritară a societății în domeniul reducerii cererii de droguri (prevenirea primară a consumului de droguri, tratamentul, reabilitarea și resocializarea consumatorilor de droguri), reducerea riscurilor condiționate de consum de droguri (proiecte și programe de reducere a riscurilor prin educația pentru sănătate, informații despre riscurile consumului de droguri, schimb de seringi, tratamentul de substituție, testarea la HIV, screening-ul infecțiilor cu transmitere sexuală, consiliere psihologică), reducerea ofertei de droguri (exercitarea controlului asupra circulației legale a drogurilor și combaterea traficului și distribuirii ilicite de droguri precum și mecanismul de coordonare și implementare în practică a planului).

Planul de acțiuni are ca scop:

- definirea clară și delimitarea responsabilităților și competențelor tuturor instituțiilor cheie, inclusiv ale organizațiilor neguvernamentale implicate în elaborarea și aplicarea politicii antidrog la toate nivelele;
- reducerea consumului de droguri ilegale în societate, în special printre minori și contribuția la diminuarea consumului de droguri ilegale injectabile;
- asigurarea disponibilității unui spectru larg de servicii calitative de reducere a riscurilor, de tratament și de reabilitare;
- înăsprirea regulilor de prescripție și eliberare a drogurilor legale în special pentru minori, prin aplicarea eficientă a legii și utilizarea altor instrumente instituționale;
- stoparea și diminuarea cultivării plantelor cu conținut de substanțe stupefiante pentru producerea drogurilor în Republica Moldova ;
- diminuarea numărului de infracțiuni săvârșite prin orientarea directă spre identificarea și destructurarea grupărilor criminale implicate în trafic ilicit de droguri;
- reducerea numărului de decese asociate consumului de droguri și/sau supradozaj;
- identificarea, motivarea acordarea serviciilor de asistență specializată persoanelor consumatoare de droguri, pentru persoanele cu istoric îndelungat de consum, persoanele consumatoare de droguri marginalizate sau excluse social, comunități cu o rată mare de infecție HIV, hepatită, TB;
- dezvoltarea serviciilor de reabilitare și asistență pentru consumatorii de droguri care se eliberează din detenție în vederea prevenirii recidivării criminale a acestora;
- implicarea serviciilor de ocupare a forței de muncă în angajarea în câmpul muncii a consumatorilor de droguri în remisie și a persoanelor eliberate din locurile de detenție;
- implementarea asistenței alternative detenției în cazurile asociate consumului de droguri;
- dezvoltarea și consolidarea sistemului instituțional și legislativ privind combaterea ofertei de droguri;
- reducerea traficului de droguri spre și prin Republica Moldova, precum și a ofertei și accesibilității tuturor tipurilor de droguri, în conformitate cu legislația în vigoare;
- menținerea tendințelor de reducere a numărului de infracțiuni, prin întreprinderea unor acțiuni , coordonate cu organele abilitate ale altor servicii;
- desfășurarea măsurilor speciale de investigații și a acțiunilor de urmărire penală în scopul prevenirii și combaterii traficului ilicit de droguri;
- stoparea tranzitului și introducerii drogurilor ilicite pe teritoriul Republicii Moldova pe cale de contrabandă;
- asigurarea accesului liber la tratament și reabilitare pentru consumatorii de droguri, inclusiv în locurile de detenție și urmare eliberării din detenție;
- reducerea consumului tuturor tipurilor de droguri și a consecințelor asociate care pot afecta starea sănătății cetățenilor și dezvoltarea societății;
- extinderea tratamentului farmacologic cu metadonă la nivel național;
- diversificarea serviciilor și programelor de substituție și programelor de reabilitare psiho-socială;

CODUL CONTRAVENȚIONAL

Pe parcursul anului 2020 Codul Contravențional nu a fost modificat sau completat la art. 85 al.(1) ,(2), art.86,art.87. Codului contravențional al Republicii Moldova prevede introducerea răspunderii persoanei juridice și aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității, în calitate de sancțiune pentru unele contravenții administrative legate de droguri. Conform prevederilor Codului, la:

Articolul 85: Procurarea ori păstrarea ilegală de droguri, precursori, etnobotanice și a analogilor acestora în cantități mici sau consumul de droguri prescripția medicului

Aliniatul (1) Procurarea ori păstrarea ilegală, fără scop de înstrăinare, a drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor și a analogilor acestora în cantități mici, precum și consumul de droguri fără prescripția medicului se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 72 de ore.

Aliniatul (2) În cazul persoanei care a predat benevol drogurile, precursorii, etnobotanicele și analogii acestora, deținute ilegal, sau care s-a adresat ori acceptă să se adreseze benevol la o instituție medicală pentru a i se acorda asistența necesară în legătură cu consumul ilegal al acestora, este înlăturată răspunderea contravențională pentru faptele prevăzute de prezentul articol.

Articolul 86. Neluarea de măsuri pentru asigurarea protecției semănăturilor de plante ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora. Neluarea măsurilor prevăzute de legislație pentru asigurarea regimului stabilit de protecție a semănăturilor de mac somnifer, de cînepă, de arbust de coca, a locurilor de păstrare și de prelucrare a recoltelor acestor culturi, neluarea de măsuri pentru distrugerea resturilor rămase după recoltare și a deșeurilor de producție ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora se sancționează cu amendă de la 90 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 600 de unități convenționale aplicată persoanei juridic.

Articolul 87. Cultivarea ilegală a plantelor ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora și fabricarea etnobotanicelor. Cultivarea ilegală a plantelor ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora și fabricarea etnobotanicelor fără scop de înstrăinare, dacă faptele nu constituie infracțiune se sancționează cu amendă de la 42 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 600 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, în toate cazurile cu/sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 1 an la 3 ani.

CODUL PENAL

În anii 2008 / 2009 au fost elaborate modificări și completări esențiale în cadrul normelor ce reglementează pedepsele pentru infracțiunile legate de droguri, fiind micșorată pedeapsa cu închisoarea, sau majorată după caz prin aplicarea contravenției administrative ca pedeapsă, noile prevederi corespund normelor internaționale potrivit expertizei efectuate de Consiliului European și alte expertize independente prin umanizarea pedepselor penale, promovarea pedepselor alternative privațiunii de libertate, ajustarea legii penale naționale. Principalele caracteristici ale procesului de modificare sînt reducerea nivelului minim și maxim al pedepselor (în special pedeapsa cu închisoarea) și revizuirea în general a tuturor pedepselor prevăzute de lege pentru infracțiuni, excluderea conceptului de infracțiune săvârșită repetat, aranjarea logică a conținutului Codului Penal.

Pe parcursul anului 2020 Codul Penal al Republicii Moldova ce vizează capitolul consumul și traficul ilicit de droguri nu a fost modificat sau completat și rămân actuale prevederile ce reglementează pedepsele pentru infracțiunile legate de droguri. Aceste prevederi sînt specificate în următoarele articole:

Art. 134¹ Droguri, precursori, etnobotanice și analogii acestora

Art.209 Atragerea minorilor la consumul ilegal de droguri, medicamente și alte substanțe cu efect narcotizant.

Totodată, infracțiunile stabilite în articolul 217 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 fac parte din categoria „infracțiunilor contra sănătății publice și conviețuirii sociale” și necesită o abordare sub aspect medical, și nu penal în cazul consumatorilor de droguri.

Art.217.Circulația ilegală a drogurilor,etnobotanicelor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare

Art.217¹ Circulația ilegală a drogurilor,etnobotanicelor sau analogilor acestora în scop de înstrăinare

Art.217²Circulația ilegală a precursorilor în scopul producerii sau prelucrării drogurilor etnobotanicelor sau analogilor acestora

Art.217³ Circulația ilegală a materialelor și utilajelor destinate producerii sau prelucrării drogurilor,etnobotanicelor sau analogii acestora.

Art.217⁴ Sustragerea sau extorcarea drogurilor sau etnobotanicelor

Art.217⁵ Consumul ilegal public sau organizarea consumului ilegal de droguri, etnobotanice sau analogii acestora

(1) Consumul ilegal de droguri, etnobotanice sau analogii acestora, săvârșit în mod public sau pe teritoriul instituțiilor de învățământ, instituțiilor de reabilitare socială, penitenciarelor, unităților militare, în locurile de agrement, în locurile de desfășurare a acțiunilor de educație, instruire a minorilor sau tineretului, a altor acțiuni culturale sau sportive ori în imediata apropiere a acestora, se pedepsește cu amendă în mărime de la 400 la 700 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore.

Art.217⁶ Introducerea ilegală intenționată în organismul altei persoane, împotriva voinței acesteia, a drogurilor, etnobotanicelor sau a analoagelor acestora

Art.218 Prescrierea ilegală sau încălcarea regulilor de circulație a drogurilor

Art.219 Organizarea ori întreținerea speluncilor pentru consumul drogurilor sau etnobotanicelor

Art. 248 Contrabanda

Art.322 aliniat (3) Transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a băuturilor alcoolice, a drogurilor, a etnobotanicelor sau a analogilor acestora.

CADRUL INSTITUȚIONAL

COMISIA NAȚIONALĂ ANTIDROG

Conform Hotărârii de Guvern nr. 481 din 2011, se stabilește cadrul instituțional prin instituirea Comisiei Naționale Antidrog și stabilește atribuțiile acesteia. În scopul realizării Strategiei naționale antidrog pentru anii 2020-2027 și a Planurilor naționale de acțiuni antidrog, precum și îndeplinirii angajamentelor asumate de Republica Moldova privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, Comisia Națională Antidrog, în calitate de organ consultativ, coordonator și de inițiativă al Guvernului, creează o platformă pentru comunicarea continuă cu ministerele, alți reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, asociații obștești, alte entități care contribuie la implementarea politicii în domeniul drogurilor (inclusiv organizațiile necomerciale).

Comisia Națională Antidrog prezintă Guvernului proiecte de strategii antidrog și planuri de acțiuni, coordonează și evaluează implementarea acestora și supraveghează la toate etapele, îndeplinirea sarcinilor prevăzute în prezenta Strategie și în planurile naționale de acțiuni. La propunerea Comisiei Naționale Antidrog, Guvernul va cofinanța programele multidisciplinare în cadrul politicii în acest domeniu, implementate la nivel local. Implementarea politicii la nivel național în domeniul drogurilor este asigurată prin cooperarea dintre reprezentanții desemnați ai autorităților administrației publice de toate nivelurile și reprezentanții cercurilor de profesioniști, inclusiv ai organizațiilor neguvernamentale, care, prin comisiile naționale interdepartamentale și grupurile de lucru, vor contribui la pregătirea și implementarea activităților comune bazate pe dovezi. În transferul de sarcini și cunoștințe de la nivelul central la cel local și viceversa, autoritățile locale au un rol esențial. Astfel, implicarea acestor organe în elaborarea proiectului planurilor de acțiuni pentru implementarea politicii naționale în domeniul drogurilor și negocierea cu acestea sunt de o importanță majoră. Comitetul executiv al Comisiei Naționale Antidrog, constituit în cadrul Comisiei Naționale Antidrog, reprezintă o structură de coordonare permanentă, ce urmărește asigurarea unei colaborări eficiente între autoritățile administrației publice centrale membre ale Comisiei Naționale Antidrog. Organizarea și dirijarea activității Comitetului executiv al Comisiei Naționale Antidrog sunt asigurate de către Ministerul Afacerilor Interne.

În conformitate cu prioritățile Strategiei, Comitetul executiv al Comisiei Naționale Antidrog va aborda problemele care solicită decizii urgente în domeniul combaterii consumului și traficului ilicit de droguri, va gestiona activitățile organizatorice pentru

îndeplinirea obiectivelor și atribuțiilor Comisiei Naționale Antidrog, va realiza coordonarea activităților de prevenire și combatere a consumului și traficului ilicit de droguri, precum și cooperarea în domeniul respectiv cu membrii Comisiei Naționale Antidrog, autoritățile publice și cu reprezentanții societății civile, va asigura crearea și activitatea grupurilor de lucru pentru elaborarea planurilor naționale de acțiuni antidrog, în scopul implementării prevederilor Strategiei naționale antidrog pentru anii 2020-2027, va monitoriza realizarea acțiunilor prevăzute în planurile naționale de acțiuni antidrog, va efectua schimbul de date și informații cu membrii Comisiei Naționale Antidrog, precum și va identifica și va elabora propuneri de perfecționare a legislației în domeniul drogurilor.

Totodată, în vederea sporirii eficacității măsurilor de combatere a traficului ilicit de droguri, atât la nivel național cât și la nivel regional, precum și în vederea asigurării unei reacții eficiente la majorarea abuzului față de consumul de droguri în Moldova, apare necesitatea fortificării mecanismelor instituționale de control asupra drogurilor și a cadrului legislativ.

La momentul de față Secretariatul comisiei este asigurat de către Direcția Investigații, Infraacțiuni legate de Droguri a Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General al Poliției.

Atribuțiile secretariatului:

- coordonează procesul de elaborare a documentelor de politici în domeniul antidrog;
- monitorizează și evaluează realizarea politicilor în domeniul antidrog de către instituțiile din domeniu;
- creează grupuri de lucru interinstituționale în scopul elaborării propunerilor de îmbunătățire a politicilor în domeniul Antidrog;
- organizează interacțiunea dintre autoritățile administrației publice centrale și organizațiile necomerciale implicate în activități de reducere a cererii și ofertei de droguri;
- cooperează cu autoritățile publice, organizațiile internaționale și interguvernamentale, alte agenții și reprezentanți ai societății civile;
- cu consimțământul președintelui Comisiei Naționale Antidrog, convoacă întruniri cu participarea organizațiilor necomerciale, partenerilor străini, altor instituții ce au ca scop monitorizarea activității și acordarea asistenței în domeniul drogurilor;
- în caz de necesitate, atrage în activitatea Comisiei Naționale Antidrog experți din diferite domenii;
- identifică resurse pentru realizarea studiilor/cercetărilor în domeniul antidrog pentru a evalua tendința fenomenului în Republica Moldova;
- asigură promovarea imaginii publice a Comisiei Naționale pe plan intern și internațional;
- asigură corespondența Comisiei Naționale Antidrog, prin intermediul președintelui acesteia;
- organizează ședințele Comisiei Naționale Antidrog;
- elaborează rapoarte naționale și internaționale pe domeniul Antidrog;

MODIFICARILE ȘI COMPLETARILE LEGII NR. 382-XIV DIN 6 MAI 1999 CU PRIVIRE LA CIRCULATIA SUBSTANTELOR NARCOTICE SI PSIHOTROPE SI A PRECURSORILOR

Legea nr. 382-XIV din 6 mai 1999 "Cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor" este principalul act legislativ care promovează politica statului în domeniul drogurilor și are ca obiectiv promovarea politicii de stat în problema circulației substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor, ocrotirea sănătății omului, asigurarea securității sociale și de stat. Aceasta a fost modificată și completată cu legea 246 din 27.11.2008. Conform modificărilor și completărilor legea stabilește condiții adăugătoare pentru acordarea, suspendarea sau retragerea autorizației/licenței pentru persoanele, instituțiile, întreprinderile farmaceutice care desfășoară activități legate de circulația substanțelor narcotice. La articolul 1 noțiunea „substanță narcotică (stupefiant), substanță psihotropă”, cuvintele „ , , precum și preparat conținând o astfel de substanță,” se exclud. Totodată completează și modifică condițiile de circulație a substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor.. Această lege împreună cu modificările și completările rămân în vigoare pînă în prezent-

MODIFICARILE ȘI COMPLETARILE LEGII NR. 713 DIN 6 DECEMBRIE 2001 PRIVIND CONTROLUL ȘI PREVENIREA CONSUMULUI ABUZIV DE ALCOOL, CONSUMULUI ILICIT DE DROGURI ȘI DE ALTE SUBSTANȚE PSIHOTROPE

Legea stabilește politica statului privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, reducerea și excluderea acestor consumuri, educarea populației în spiritul abstenenței și al unui mod de viață sănătos, precum și înlăturarea consecințelor dependenței fizice și/sau psihice față de acestea. Obiectivele și sfera de aplicare a legii:

(1) Prezenta lege exprimă prioritatea sănătății publice în politica statului, este orientată spre crearea de condiții pentru implementarea în societate a principiilor etice, scopurilor și strategiilor de acțiune privind reducerea consumului de alcool, eradicarea consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope.

(2) Statul garantează persoanelor cu probleme narcologice asistență medicală și socială, care se acordă pe principiile legalității, umanismului și respectării drepturilor omului.

În scopul îmbunătățirii cadrului legal de prevenire, această Lege a fost supusă unor modificări și completări, adoptate în decembrie 2008, Legea Nr. 260 din 05.12.2008, publicat în Monitorul Oficial din 10.02.2009 . Amendamentele îmbunătățesc terminologia utilizată în lege pentru a evita lacunele și a elimina interpretările eronate cu unele modificări :

"asistență narcologică" – examinare medicală amplă în temeiul și în modul stabilit de prezenta lege și de alte acte legislative, diagnosticarea maladiilor narcologice, tratarea, îngrijirea, reabilitarea medico-socială și supravegherea medicală prin dispensarizare, iar în caz de necesitate, atragerea persoanelor bolnave cu evoluția continuă a bolii în programele informaționale, educaționale, profilactice și de tratament

"stare de ebrietate" – stare survenită în urma consumului de alcool, droguri, substanțe psihotrope și/sau alte substanțe ce provoacă ebrietate, având ca urmare dereglarea psihofuncțională a organismului;

"examinare medicală"- pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei – complex de acțiuni și procedee cu caracter medical ce are ca scop determinarea și constatarea stării de ebrietate, precum și a substanței consumate;

"controlul treziei" – acțiuni și procedee cu caracter medical efectuate în scopul prevenirii și evitării conducerii mijloacelor de transport de către conducătorii auto în stare de ebrietate sau în urma agravării sănătății acestora;

"inspector al controlului treziei" – persoană instruită în ceea ce privește modul de efectuare a controlului treziei și investită cu acest drept;

"testare alcoolscoptică" – acțiuni ale lucrătorului de poliție sau ale unei alte persoane abilitate, instruită în mod corespunzător, orientate spre stabilirea concentrației de alcool în aerul expirat de persoana testată, efectuate cu ajutorul mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic."

Consumul de droguri fără prescripție medicală se va determina în baza rezultatelor examinărilor medicale și examinarea lichidelor biologice. Alte modificări se referă la procedura de acordare a serviciilor medicale (specialiștii responsabili, reguli ce urmează a fi respectate, procedura de contestare, soluționarea litigiilor etc.) și asistența medicală narcologică (tipurile de asistență medicală narcologică, specialiștii responsabili, cazurile în care aceasta survine, încetarea asistenței etc.). În conformitate cu prevederile Legii nr.713-XV din 6 decembrie 2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope și Legii nr. 131-XVI din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier, în scopul stabilirii ordinii recoltării și analizei probelor biologice pentru stabilirea alcoolemiei, consumului de droguri și de alte substanțe psihotrope, de medicamente cu efecte similare acestora, de către Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale au fost elaborat și aprobat Ordinul nr.30 din 11.01.2019 "Cu privire la recoltarea și analiza probelor biologice pentru stabilirea alcoolemiei , consumului de droguri și de alte substanțe psihotrope ,de medicamente similare acestora".

LISTA SUBSTANȚELOR STUPEFIANTE, PSIHOTROPE ȘI A PLANTELOR CARE CONȚIN ASTFEL DE SUBSTANȚE DEPISTATE ÎN TRAFIC ILICIT, PRECUM ȘI CANTITĂȚILE ACESTORA

În scopul reglementării unor probleme ce țin de contracararea traficului ilicit de substanțe stupefiante, psihotrope și plante care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, în temeiul alineatelor (4) și (5) ale articolului 134¹ al Codului Penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002, a fost aprobată prin Hotărâre de Guvern nr.79 din 23 ianuarie 2006 "Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora".

Listă este utilizată de către organele de drept în procesul de calificare a unei acțiuni/inacțiuni legate de droguri drept infracțiune sau contravenție administrativă, în funcție de cantitatea identificată care trebuie ajustată la realitățile consumului de droguri dar și la recomandările europene și de substanța supusă controlului. În listă sînt definite cantitățile mici, mari și deosebit de mari pentru fiecare substanță narcotică, substanță psihotropă sau plante ce conțin astfel de substanțe.

În conformitate cu prevederile Codului Contravențional al Republicii Moldova sînt pasibile de sancțiuni, acțiunile/inacțiunile ilegale cu cantități mici de substanțe narcotice, substanțe psihotrope sau plante care conțin astfel de substanțe. Aceleași acțiuni/inacțiuni cu cantități mari și deosebit de mari sînt pasibile de pedepse în conformitate cu Codul Penal al RM. Cantitățile includ amestecurile substanțelor stupefiante și/sau psihotrope cu precursori, adaosuri (preparate medicamentoase, acizi, glucoză, crohmal, făină etc.), aflîndu-se în orice stare de agregare. Cantitățile mici, mari sau deosebit de mari ale analoagelor substanțelor stupefiante sau psihotrope corespund cantităților calculate ale substanțelor narcotice sau psihotrope enumerate în listă.

Cantitatea mică de substanțe narcotice, substanțe psihotrope sau plante care conțin astfel de substanțe este cantitatea mai mică decît cantitatea mare definită în Listă. Cantitățile mari de substanțe stupefiante, psihotrope și precursori, care au fost depistate în circulație ilegală, se consideră cantitățile ce depășesc cantitățile mici pînă la cantitățile maxime indicate în tabela cantităților mari. Cantitățile deosebit de mari de substanțe stupefiante, psihotrope și precursori care au fost depistate în circulația ilegală, se consideră cantitățile ce depășesc cantitățile mari.

S-a constatat că în ultima perioadă în Republica Moldova se fac abuzuri grave de consum cu o categorie de substanțe noi întîlnite și care se întrebuițează pe rol ca substanțe stupefiante, psihotrope și precursori. Astfel, în scopul întreprinderii măsurilor menite să combată oferta de droguri, specialiștii în domeniu au examinat problema apariției acestor preparate noi și au constatat că pe parcurs au fost identificate în circuitul ilicit substanțe noi întrebuițate în scopul senzațiilor cu efect narcotic și psihotrop. Aceste noi substanțe nu se regăsesc sub controlul statului în conformitate cu legislația în vigoare, iar circulația acestora în rîndurile populației Republicii Moldova prezintă un pericol grav asupra sănătății și creșterii infracționalității în acest domeniu. Ultima completare a Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora a fost modificată cu 9 poziții prin Hotărîrea de Guvern nr. 620 din 02.08.2017.

În vederea identificării și modificării cadrului normativ, Procuratura Generală a formulat și expediat în adresa Ministerului Justiției, propuneri relevante de modificare a Hotărîrii Guvernului nr. 1088 din 05.10.2004 cu privire la aprobarea tabelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului, precum și a Hotărîrii Guvernului nr. 79/2006, prin care a fost aprobată Lista substanțelor, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora. Un alt aspect important este identificarea, de către DIILD (Direcția Investigații Infracțiuni legate de Droguri) în comun cu Centrul Tehnico-Criminalistic și Expertize Judiciare al IGP (Inspectoratului General de Poliție), a 518 substanțe noi. Substanțele identificate au fost expediate în adresa Ministerului Sănătății și Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale pentru studierea acestora. În rezultat, a fost inițiată elaborarea proiectului pentru completarea Hotărîrii Guvernului nr. 1088 din 05.10.2004 „cu privire la aprobarea tabelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului” și a HG nr.79 din 2006 „Lista substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora”.

Tabelul 2. Cantitățile de droguri stipulate în tabelele și listele substanțelor stupefiante și psihotrope și ale precursorilor supuse controlului, anul 2020, Republica Moldova

Poziția	Cantități mici (pînă la cantitatea indicată)	Cantități mari (de la - pînă la)
Heroină	0,01-1 gr	0,01-2,5 gr
Opium (opiu brut)	0,1-1 gr	0,1-25 gr
Cocaină	0,15 gr	0,15-5 gr
LSD	1 timbru (doză)	2-10 timbre (doze)
Pai de mac uscat	10 gr	10,0-500 gr
Pai de mac verde	70,0 gr	70,0-1000 gr
Extract de mac	0,5 gr	0,5 gr-5 gr
Plante de cînepă etc...	5 plante	6-50 plante

Sursa: <https://www.legis.md/>

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

SERVICIUL DE PROBAȚIUNE

Legea cu privire la probațiune a fost adoptată de Parlament în anul 2008 (Legea nr. 8 din 14.02.2008) și a intrat în vigoare la 13 septembrie 2008. Aplicarea legii facilitează individualizarea pedepselor, contribuind la prevenirea recidivei și la asigurarea resocializării infractorilor. Probațiunea apare ca un pas important în contextul racordării legislațiilor naționale la standardele internaționale, urmărind scopul de a crea o zonă intermediară în sistemul de pedepse, o reevaluare a conceptului represiv și o redirecționare a acestuia spre unul curativ.

Probațiunea este un complex de activități de evaluare, asistență, consiliere psihosocială și supraveghere în comunitate a persoanei în conflict cu legea penală (învinuit, inculpat, condamnat) cu scopul de a o reintegra în societate și de a proteja comunitatea de riscul recidivei. Serviciul de probațiune are un rol important în reintegrarea socială a foștilor deținuți care se confruntă cu problemele complexe ale consumului de droguri.

În vederea aderenței la tratament în comunitate, Inspectoratul Național de Probațiune a colaborat cu mai multe instituții publice și organizații neguvernamentale, fiind referite 120 persoane consumatoare de droguri care se află la evidența organelor de probațiune pe diferite categorii de pedepse. În cadrul colaborărilor cu instituțiile de resort a fost acordat asistență medicală și psihologică persoanelor consumatoare de droguri. În cadrul Inspectoratului Național de Probațiune sunt aplicate următoarele programe :

- Programul probațional de reducere a abuzului de substanțe (PRAS), fiind implicați 68 de persoane, iar cu suportul AO „Uniunea pentru prevenirea HIV și reducerea riscurilor” a fost elaborată analiza de impact a programului asupra beneficiarilor și inițiată dezvoltarea (îmbunătățirea) programului.
- Programul antialcoolic și antidrog.
- cu suportul AO „Inițiativa Pozitivă” a fost elaborat un program nou, și anume „Program probațional pentru facilitarea procesului de resocializare a persoanelor în conflict cu legea ca factor criminogen: utilizarea de substanțe psihoactive”, fiind derulat ca proiect pilot cu participarea a 9 beneficiari.
- a fost derulat Programul de pregătire pentru liberare a persoanelor care execută o pedeapsă privativă de libertate (83 persoane).

În vederea aderenței la tratament, Inspectoratul Național de Probațiune a colaborat cu mai multe instituții publice și organizații neguvernamentale, fiind referite 120 persoane consumatoare de droguri, care se află la evidența organelor de probațiune pe diferite categorii de pedepse. În cadrul colaborărilor cu instituțiile de resort a fost acordată asistență medicală și psihologică persoanelor consumatoare de droguri.

În cadrul campaniei sociale cu genericul: „Cunoștințe mai bune, pentru grijă mai bună” dedicate Zilei Internaționale de Combatere a Consumului și Traficului Illicit de Droguri, au fost donate în jur de 1000 de materiale informative, de către A.O. „Inițiativa Pozitivă”, fiind repartizate subdiviziunilor teritoriale ale INP și au fost organizate:

- ore informative în cadrul instituțiilor de învățământ de către 5 birouri de probațiune (Ungheni, Vulcănești, Comrat, Orhei și Criuleni);
- activități de informare a subiecților de probațiune în cadru a 6 birouri de probațiune (Basarabeasca, Strășeni, Nisporeni, Hâncești, Ialoveni și Ștefan Vodă);
- campanii de informare a populației, activitate realizată de 13 birouri de probațiune în comun cu Inspectoratele de Poliție și A.O. „Inițiativa Pozitivă” (Cimișlia, Ocnița, Bender, Râșcani Nord, Fălești, Soroca, Taraclia, Criuleni, Dubăsari, Dondușeni, Cantemir, Călărași și Sângerei);
- ședință de lucru în comun cu Centrul Comunitar de Sănătate Mintală (CCSM) și Biroul de probațiune Chișinău.

Totodată, în cadrul aparatului central al Inspectoratului Național de Poliție a fost elaborat un pliant informativ privind combaterea și prevenirea consumului de droguri și o afișă digitală „STOP - Spune nu drogurilor!” care au fost plasate pe site-ul web al INP și pe alte rețele de informare în masă.

Inspectoratul Național de Probațiune continuă instruirea și pregătirea profesională a specialiștilor din domeniul probațiunii, prin atragerea asistenței externe și suportul proiectelor în dezvoltarea programelor probaționale, precum și organizarea activităților de prevenire a recidivei de infracțiune.

ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ A PENITENCIARELOR

Pentru dezvoltarea cooperării cu societatea civilă în contextul implementării programelor de reducere a ofertei de droguri, în instituțiile penitenciare se desfășoară diverse activități orientate spre familiarizarea condamnaților cu efectele negative ale consumului de droguri, unul din ele fiind „Programul de educație pentru sănătate în mediul deținuților”. Scopul programului este de a promova cultura sanitaro-igienică prin prevenirea bolilor și riscurilor ce te pot afecta starea de sănătate fizică, mentală, emoțională și socială. În scopul contracarării aruncării drogurilor peste edificiile de pază ale instituțiilor penitenciare, în perioada anului 2020 de către conducerea ANP au fost emise mai multe dispoziții, ce au fost remise spre executare către instituțiile penitenciare pentru întreprinderea măsurilor de evitare a pătrunderii obiectelor interzise pe teritoriul penitenciarelor. Administrația Națională a Penitenciarelor în baza acordului de colaborare cu Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă informează toate persoanele condamnate, care urmează să se elibereze din locurile de detenție despre ofertele disponibile pe piața muncii, direcționând spre agenții din raza teritorială a dislocării domiciliului, în vederea încadrării în câmpul muncii.

La ședința din 30 noiembrie 2020, Guvernul a aprobat proiectul de Lege pentru completarea Codului de executare. Scopul proiectului este de a reglementa statutul juridic al comunităților terapeutice din instituțiile penitenciare precum și, crearea premiselor de multiplicare a modelului de comunitate terapeutică instituită în Penitenciarul nr. 9 - Pruncul și în alte instituții penitenciare din țară. În acest sens, Codul de executare va fi completat cu articolul 219/1, care va reglementa expres posibilitatea de a organiza comunități terapeutice în instituțiile penitenciare.

Prezentul proiect actualmente se află la examinare în Parlamentul Republicii Moldova. Pe parcursul anului 2020 au fost în total întocmite 1486 de planuri, revizuite 305, inclusiv fiind planificate și programele psiho-sociale destinate condamnaților dependenți de droguri, reieșind din nevoi și riscuri. În cadrul procesului de evaluare inițială/continuă tuturor persoanelor condamnate li se întocmește Planul individual de resocializare în conformitate cu prevederile Metodologiei privind Planul individual de resocializare pentru condamnatul matur/minor. Planul individual cuprinde un ansamblu de activități și/sau programe stabilite de către o echipă multidisciplinară în funcție de nevoile și riscurile identificate în procesul de evaluare și care sunt obligatorii pentru fiecare condamnat adult/minor. Centrul comunitar de Sănătate mintală Botanica în colaborare cu Administrația Națională a Penitenciarelor, au oferit asistență și instruire în programul SMART Recovery bazat pe dovezi științifice pentru prevenirea recăderilor și tratamentul psihologic al dependentelor cu înmânarea manualelor de SMART pentru 60 de consumatori din locurile de detenție. Pentru anul 2020, conform Planului național antidrog pentru anii 2020-2021,

Administrația Națională a Penitenciarelor urma să organizeze și desfășoare un training comun pentru specialiștii din domeniul organizațiilor necomerciale, probațiune, psihologie, asistență socială și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, însă luând în considerare situația pandemică și suspendarea unor activități, acest training a fost amânat pentru anul 2021. La domeniul „cooperarea internațională” în luna septembrie 2020, în cadrul participării în format online la reuniunea cu tematica „Consumul de droguri în închisori”, „Abordări pentru îmbunătățirea securității și furnizarea tratamentului” au participat funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, organizată de Grupul Pomicou al Consiliului Europei.

SERVICIUL DE INFORMAȚIE ȘI SECURITATE (SIS)

La domeniul „reducerea ofertei” de droguri, analiza informațiilor, pentru perioada de referință, denotă faptul că fenomenul traficului de droguri este în descreștere comparativ cu anii precedeți. Acest fapt se datorează restricțiilor impuse la trecerea frontierei de stat și măsurilor de izolare pe teritoriul Republicii Moldova, datorită situației pandemice COVID 19. În acest context, grupările criminale organizate, specializate în producerea și traficul ilicit de droguri s-au adaptat rapid la noile schimbări de situație modificându-și metodele de operare în vederea atingerii scopului propus, traficul de droguri s-a reorientat spre piața online, aplicațiile criptate și posibilitățile oferite de către „Darknet”, având un rol proeminent în obținerea drogurilor la nivelul consumatorilor. În consecință, rețeaua globală Internet, are un impact considerabil, atât ca instrument de comunicare, cât și ca piață online. Referitor la fenomenul respectiv, Serviciul de Informație și Securitate a informat Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS), privind circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora în scop de înstrăinare, prin intermediul rețelelor de socializare și aplicațiilor (viber, telegram și whatsapp), în rezultatul căruia au fost/sunt întreprinse măsuri speciale de investigații. Un alt fenomen care prezintă o amenințare la adresa securității statului îl constituie apariția noilor substanțe psihoactive care au devenit disponibile pentru publicul larg. Aceste substanțe sunt procurate mai ușor și la un preț mai accesibil în comparație cu alte substanțe narcotice. Reieșind din cele expuse, se recomandă de intensificat cooperarea între organele de drept. Totodată, urmare măsurilor întreprinse spre descoperirea, prevenirea și contracararea organizațiilor sau grupărilor ilegale implicate în traficul ilicit de droguri, care periclitează securitatea de stat, s-a stabilit că Republica Moldova rămâne a fi în continuare un teritoriu atractiv pentru tranzitarea drogurilor.

Pe parcursul anului 2020, Serviciul a remis în adresa Procuraturii în special PCCOCS 14 (paisprezece) informații, privind funcționarea grupărilor criminale de factură transfrontalieră specializate în contrabandă cu substanțe narcotice. La acest aspect, au fost întreprinse măsuri de documentare a unei grupări criminale transfrontaliere specializate în contrabanda cu substanțe narcotice din Uniunea Europeană cu tranzitarea teritoriului Republicii Moldova spre Federația Rusă. Pentru investigarea cauzei vizate s-a efectuat un complex de măsuri speciale de investigații în cadrul unei cauze penale intentate. Suplimentar, au fost întreprinse măsuri în privința unei alte grupări criminale de talie internațională specializată în contrabanda cu droguri de mare risc (cocaină, heroină). În aceste acțiuni infracționale fiind utilizate companiile de transport, ca paravan pentru activitățile ilegale derulate pe axa Ucraina — Republica Moldova — țările UE și Bulgaria — Republica Moldova - Federația Rusă. Consecințele circuitului ilicit al substanțelor narcotice, precum și consumul de droguri la nivel național rămân a fi o problemă de importanță majoră în Republica Moldova, fiind un obiectiv prioritar al Serviciului de Informații și Securitate.

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA

DIRECȚIA INVESTIGAȚII INFRAȚIUNI LEGATE DE DROGURI (DILD)

În anul 2020, Direcția investigații infracțiuni legate de droguri a Inspectoratului General al Poliției (IGP) a participat la activități destinate prevenirii consumului de droguri:

- ședințele online pentru planificarea și organizarea evenimentelor cu prilejul zilei de Combatere a consumului și traficului ilicit cu droguri – 26.06.2020, eveniment organizat de către IGP, AO ”Inițiativa Pozitivă”, UORN, UNODC Moldova, Neovita, Consiliul Național al Tineretului din Moldova, AO Pro Nova.

- conferința de presă cu prilejul lansării Campaniei sociale dedicate Zilei Internaționale de Combatere a Consumului și Traficului Ilicit de Droguri - 26 iunie, cu genericul "Cunoștințe mai bune pentru grijă mai bună", eveniment organizat de către IGP, AO "Inițiativa Pozitivă", UORN, UNODC Moldova, Neovita, Consiliul Național al Tineretului din Moldova, AO Pro Nova.
 - ședința de lucru, în contextul desfășurării Campaniei sociale „Cunoștințe mai bune, pentru grijă mai bună”, privind realizarea Planului comun de acțiuni. Scopul ședinței a fost analiza și sistematizarea rezultatelor implementării următoarelor activități al Planului de acțiuni:
 - a) lansarea aplicației mobile „Police Assistant” și instruirea polițiștilor privind utilizarea aplicației;
 - b) elaborarea și diseminarea spoturilor video pentru sensibilizarea populației;
 - c) informarea, prin intermediul surselor disponibile, a populației cu privire la Campania menționată;
 - d) desfășurarea emisiunilor, conferințelor despre modul și procedura de adresare pentru consiliere;
 - e) distribuirea informațiilor educative și desfășurarea quizurilor tematice;
 - f) organizarea webinar-elor pentru părinții adolescenților;
 - g) oferirea serviciilor de consiliere psihologică și socială;
 - h) instruirea voluntarilor rețelei Youth Clinic;
 - i) desfășurarea întrunirilor cu tineretul studios, cadrele didactice, părinții tinerilor, semenii (tineri);
 - j) desfășurarea activităților de informare în instituțiile penitenciare și izolatoare;
 - k) diseminarea spotului video cu rezidenții Comunității terapeutice;
 - l) organizarea vizionării filmelor și emisiunilor motivaționale care reflectă problema consumului de droguri;
 - m) desfășurarea trainingurilor pentru persoanele care consumă droguri;
 - n) definitivarea conceptului de implementare a alternativelor pentru pedepsele asociate drogurilor.
 - eveniment LIVE pe Facebook organizat de către Youth Clinic Moldova, pentru adolescenți și tineri, în cadrul căruia s-a discutat subiectul consumului de droguri în rândul tinerilor.
 - conferința de presă și Masa rotundă cu tematica „Sustenabilitatea răspunsului național împotriva HIV prin prisma actelor normative și drepturile omului ” în contextul Zilei mondiale de luptă împotriva HIV/SIDA marcată la data de 1 decembrie anual (30.11.2020, sediul Parlamentului Republicii Moldova). La eveniment au participat reprezentanți ai Parlamentului, Guvernului și societății civile. Subiectul abordat de către MAI a fost „Rolul poliției în lupta cu HIV/SIDA”.
- La domeniul „cooperarea activităților” pe parcursul anului 2020 au fost desfășurate operațiuni speciale :

- Operațiunea MAC – 2020, privind combaterea consumului și traficului ilicit de droguri în special de origine vegetală, depistarea și nimicirea plantelor cu conținut narcotic, precum și identificării persoanelor care le cultivă ilegal. Serviciile implicate - Inspectoratele teritoriale ale IGP, Subdiviziunile specializate ale IGP.

Rezultate : plante de cânepă depistate – peste 415295 plante; Plante de mac depistate – 5915 plante; Randamentul (cauze penale pornite) – 222, Practica contravențională – 436 (procese verbale contravenționale art. 85, 86, 87).

- Operațiune comună a DIILD, serviciilor de investigații infracțiuni din cadrul Inspectoratelor de Poliție și oficiile Procuraturilor teritoriale, BPDS "Fulger" în privința persoanelor ce păstrează și comercializează droguri.

Rezultate: au fost desfășurate 147 de percheziții în 25 de raioane pe întreg teritoriul țării, fiind ridicate: peste 12 kg de marijuană/ 2,5 kg de paie și căciulii de mac / 1,3 kg de hașiș / 500 gr de etnobotanice /250 gr de PVP (sare) / 57 de pastile psihotrope / 157 de plante de cânepă / 2,5 kg semințe de mac și cânepă / 69 de dispozitive destinate consumului de droguri,

inclusiv precursori destinați producerii drogurilor / 35 de cartușe de diferite calibre / 3 pistoale și o armă de vânătoare, toate deținute ilegal. În același timp, a fost depistată și lichidată o speluncă de consum a drogurilor.

Pe segmentul „cooperarea internațională”, în perioada de raportare, DIILD a participat la următoarele activități de cooperare internațională:

- Ședința operațională privind traficul de droguri, eveniment organizat de Centrul Sud Est European de Aplicare a Legii (SELEC) în scopul planificării activităților comune pentru identificarea locurilor și rutelor de transportare prin contrabandă a drogurilor, utilizate de către traficanți; eliminarea divergențelor și dificultăților legislative în procesul de cooperare, identificarea mijloacelor de transport și legăturilor penale în alte țări europene, posibilitatea confiscării drogurilor, precum și analiza datelor pentru identificarea structurii grupărilor criminale în Grecia, Atena.
- Ședința de lucru privind examinarea Raportului nr. 3 al Uniunii Europene, privind mecanismul de suspendare a regimului de vize, și analiza punctuală a subiectelor menționate în raport, precum și elaborarea foii de parcurs la nivel de poliție, cu soluții concrete de prevenire și combatere a fenomenelor infracționale pe fiecare domeniu menționat.
- Ședința privind stabilirea acțiunilor/activităților prioritare pe domeniile de activitate enunțate în Planul de acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova pentru anii 2021 - 2024, care ar putea beneficia de suportul și asistența CoE.

SERVICIUL VAMAL

La compartimentul domeniul „reducerea ofertei” și cooperarea dintre instituțiile din domeniu, de către Serviciul Vamal au fost efectuate 22 operațiuni comune cu Inspectoratul Național de Investigații și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale în vederea prevenirii și combaterii criminalității în zona de frontieră.

Pentru perioada de raportare au fost pornite 31 de cauze penale în combaterea traficului ilicit de droguri, ca urmare au fost scoase din circuit următoarele substanțe: Bromazepam 0,0877gr, MDMA – 17,46g, Alprazolam 0,233 gr., Zolpidem – 2,36 gr, PVP – 1202,144GR, MDMA Hidroclorură- 9,85gr, Codeina 4 gr, Fenazepam 0,39g, Brotizolam 0,5375g, Cocaină 0,817g, Tramadol 15,75 gr, Lorazepam 0,375 gr, Amfetamină 6,05 gr, Clofelin 0,0048 gr, Zopiclon 0,3 gr, Diazepam 1,8 gr, Lormetazepam 0,2 gr, Oxazepam 0,5 g, marihuană 115,86 gr, ulei de cannabis 14,032 gr.

Cu referire la prelucrarea operativă a membrilor grupurilor și organizațiilor criminale implicate în traficul ilicit de droguri: număr de persoane prelucrate – 58, număr de grupări prelucrate – 5. De asemenea, în combaterea traficului ilicit de droguri, în anul 2020, Serviciul Vamal a participat la următoarele operațiuni internaționale:

1. „INTERNET TRADE” desfășurată în perioada 01.02.2020-31.03.2020 sub egida Comitetului șefilor unităților de aplicare a legii din Consiliul șefilor serviciilor vamale din statele membre CSI, în scopul combaterii traficului ilicit al armelor, munițiilor, drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor și analogii acestora.
2. „ЧАКОВОЙ – 2020” desfășurată în perioada 16.05.2020-21.06.2020, sub egida Organizației Mondiale a Vămilelor și Comitetul șefilor unităților de aplicare a legii din Consiliul șefilor serviciilor vamale din statele membre CSI, în scopul combaterii traficului ilicit al drogurilor, precursorilor și analogilor acestora.

Serviciul Vamal interacționează strâns cu organizațiile internaționale OMV (Organizația Mondială a Vămilelor), SELEC (SOUTHEAST EUROPEAN LAW ENFORCEMENT CENTER), INB (International Narcotics Board), INTERPOL și alte organizații, întru combaterea traficului ilicit cu substanțe narcotice, psihotrope și precursori.

INSPECTORATUL GENERAL AL POLIȚIEI DE FRONTIERĂ

Pe parcursul anului 2020, pe domeniul „reducerea ofertei” de droguri, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF) a înregistrat 2 cazuri de trafic ilicit de droguri cu depistarea a 0,05 kg substanțele narcotice și 30 pastile psihotrope „Subutex”. Din numărul total, un caz a fost înregistrat pe segmentul de frontieră moldo-român (30 pastile cu substanță psihotropă) și un caz pe segmentul de frontieră moldo-ucrainean. Comparativ cu perioada similară a anului 2019, s-a constatat o scădere a numărului de

cazuri înregistrate și a cantităților de droguri depistate (anul 2019 - 15 cazuri și cca 14 kg de droguri). În scopul consolidării capacităților profesionale, angajații IGPF au participat la masa rotundă (Chișinău, Academia „Ștefan cel Mare”), privind modificarea cadrului legal, care reglementează activitatea specială de investigații. Scopul activității a constat în formularea profilurilor de risc identificate și familiarizarea angajaților cu metodele de contrabandă cu droguri. Totodată, au fost organizate cantonamente de instruire și perfecționare a echipelor canine speciale antidrog din cadrul subdiviziunilor de frontieră. Participarea la activități de instruire internaționale nu a fost posibilă din cauza pandemiei de COVID-19.

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

La compartimentul „*reducerea cererii*” de droguri pe parcursul anului 2020, de către Ministerul educației au fost realizate următoarele intervenții:

- readaptarea la sistemul e-learning a 23 de programe pe disciplinele școlare și de profil în cadrul cărora s-a abordat subiectul „educație antidrog”.

- prevenirea consumului de droguri, alcool și tutun în instituțiile de învățământ primar și secundar general, realizate prin intermediul Curricula, atât la disciplinele obligatorii („Biologie”, „Chimie”, „Dezvoltare personală”, „Educație pentru societate”.

- implementarea programelor interactive de prevenire a consumului de droguri în învățământul profesional tehnic, s-a realizat prin diverse activități la orele de dirigenție (1 oră/săptămână), în cadrul disciplinei obligatorii „Educația civică” (1 oră/săptămână) și prin activități extracurriculare cu tematica prevenirii consumului de droguri, alcool și tutun (cursuri, seminare, mese rotunde) cu participarea a circa 1 000 de persoane, inclusiv a profesorilor, profesorilor-diriginți, părinților, psihopedagogilor.

- ore extracurriculare, mese rotunde, ore educative cu abordarea subiectelor „Tutunul, alcoolul și drogurile – efecte negative”, „Sănătatea mea și a grupului meu”, „Consecințele viciilor secolului XXI”, „Sănătatea și viața mea de familie”, „Tutun, alcool, droguri – factori de autodistrugere”, etc..

- în instituțiile de învățământ superior au fost organizate mai multe activități cu genericul antidrog: ședințe seminare, mese rotunde, ore educative conferințe etc., cu participarea a circa 2 000 de studenți.

- în scopul promovării modului sănătos de viață în rândul tinerilor, în cadrul Centrelor de sănătate prietenoase tinerilor, au fost organizate o serie de activități de informare și instruire prin antrenarea voluntarilor în diseminarea informației și experienței prin metoda „de la egal al egal”.

- s-au organizat întâlniri și lecții publice tematice cu invitarea specialiștilor din domeniu având scopul de informare privind prevenirea consumului tuturor tipurilor de droguri, în special la facultățile de pedagogie,

- Ministerul Educației în comun cu Ministerul Sănătății au desfășurat campanii de informare pe subiecte de sănătate (prevenirea ITS, HIV, abuz de alcool, tutun și droguri) în cadrul Centrelor de medicină preventivă, clinicile de servicii prietenoase tinerilor, licee, școli profesionale prin distribuirea materialelor informative și oferirea de consultații gratuite copiilor și tinerilor.

- centrele de formare profesională continuă asigură formarea continuă a cadrelor didactice o dată la cinci ani, selectate din instituțiile de învățământ de toate nivelurile, la disciplinele școlare și în domeniul formării deprinderilor de viață ale tineretului studios, în special profilaxiei infecției HIV/SIDA și reducerii riscului de sănătate asociate consumului de droguri, alcool și tutun.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

În condiții pandemice, în anul 2020, de către instituțiile de formare continuă au fost readaptate programe de formare continuă la sistemul e-learning în domeniul antidrog (prevenirea, efectele și modul de intervenție în cazul consumului de drog). Instruirile continuă pentru medici psihiatri – narcologi, personalul care activează în domeniul legat de tratament și reabilitare, reducerea riscurilor și a livrărilor de droguri, sînt organizate la Catedra de Psihiatrie, Narcologie și Psihologie Medicală a USMF “Nicolae Testemițanu”. Ministerul Sănătății s-a încadrat în activități de promovare a modului sănătos de viață la care participă activ și Dispensarul Republican Narcologic. Reprezentanții Dispensarului Republican Narcologic au participat la următoarele activități:

- dialoguri în cadrul emisiunilor televizate, radio și în presa scrisă despre dauna drogurilor în societate;
- marcarea Zilei Mondiale de Luptă Împotriva Traficului și Consumului Illicit de Droguri (26 iunie) organizat de către ANSP on-linie în colaborare cu colaboratorii IMSP Dispensarul Republican de Narcologie, pentru medicii psihiatri-narcologi,

psihiatri, psihologi și alți medici de alte specialități care activează în centrele de sănătate prietenoase tinerilor din cadrul instituțiilor medico-sanitare publice și private;

- 1 decembrie 2020 – Lansare a Campaniei de informare socială „Nedetectabil=Netransmisibil” în contextul Zilei Internaționale de Combatere a HIV/SIDA; Scopul principal al campaniei din acest an este mobilizarea eforturilor tuturor părților responsabile și interesate de la nivel național și local în vederea implementării măsurilor de răspuns în combaterea epidemiei HIV în Republica Moldova în contextul crizei pandemice COVID-19.

În cadrul Campaniei sociale dedicată Zilei Internaționale de Combatere a Consumului și Traficului Illicit de Droguri (iunie-decembrie, 2020) au avut loc activități mass-media:

- participarea rezidenților Comunității Terapeutice și a psihologului la emisiunea „Doctorii”
- la data de 30.11.2020 în sediul Parlamentului Republicii Moldova „Sala Europei”, de către Comisia parlamentară protecție socială, sănătate și familie a fost organizată conferința de presă și Masa rotundă cu tematica „Sustenabilitatea răspunsului național împotriva HIV prin prisma actelor normative și drepturile omului ” în contextul Zilei mondiale de luptă împotriva HIV/SIDA marcată la data de 1 decembrie anual, la care au participat și colaboratorii Dispensarului Republican de Narcologie .

Pe parcursul perioadei de referință, Ministerul Sănătății și instituțiile medico-sanitare din subordine au continuat procesul de îmbunătățire a cooperării cu toate instituțiile din domeniul prevenirii consumului de droguri și combaterea fenomenului traficului de droguri, prin elaborarea și promovarea proiectelor de acte normative în vederea reducerii cererii și ofertei de droguri, după cum urmează:

Prin Ordinul MS nr. 1315/2020 cu privire la modificarea unor ordine, au fost operate modificări la următoarele acte normative:

- ✓ Ordinul MSMPS nr. 30/2019 cu privire la recoltarea și analiza probelor biologice pentru stabilirea alcoolemiei, consumului de droguri și de alte substanțe psihotrope, de medicamente cu efecte similare acestora (Monitorul Oficial al RM, 2019, nr. 230-237, art. 1281);
- ✓ Ordinul MSMPS nr. 28/2019 cu privire la examinarea medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei (Monitorul Oficial al RM, 2019, nr. 230-237, art. 1279);
- ✓ Ordinul MSMPS nr. 553/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului Instituției Medico-Sanitare Publice Dispensarul Republican de Narcologie.

UNIUNEA PENTRU PREVENIREA HIV ȘI REDUCEREA RISCURILOR (UORN)

În perioada 22 septembrie – 24 noiembrie 2020, în scopul fortificării serviciilor de prevenire HIV în mediul populațiilor cheie cu risc sporit de infectare (consumatori de droguri, lucrători/lucrătoare sexuale, bărbați care întrețin relații sexuale cu alți bărbați), inclusiv a tinerilor din aceste grupuri în Republica Moldova, au fost organizate și desfășurate 16 ateliere de informare, vizând Standardul de organizare și funcționare a serviciilor de prevenire HIV în mediul populațiilor cheie, inclusiv a tinerilor din aceste grupuri. Atelierele de informare au fost organizate sub egida Ministerului Sănătății cu suportul Fondului ONU pentru Populație (UNFPA), și Programului Comun al Națiunilor Unite privind HIV/SIDA (UNAIDS), în cadrul Planului Comun al ONU privind SIDA, în colaborare cu Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Spitalul de Dermatologie și Maladii Comunicabile și Uniunea pentru Prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor.

Organizarea de către Uniunea pentru prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor a cursului online de instruire, cu tematica: „Prevenirea HIV, a tuberculozei în mediul structurilor de aplicare a legii, inclusiv securitatea la locul de muncă și în contextul pandemiei COVID 19 ”, pentru angajații structurilor de forță și asigurarea securității din partea stângă a râului Nistru. Partenerii de implementare: Общественная организация «Милосердие», Некоммерческое Партнерство «Альянс общественного здоровья», Общественная Организация «Центр социальной поддержки «Тринити». Finanțare: UNODC Moldova. Au fost desfășurate intervenții pentru identificarea și atragerea persoanelor consumatoare de droguri care nu au contact cu serviciile de asistență, în vederea reducerii riscurilor și consecințelor negative asociate consumului de droguri prin intermediul web-outreach și includere a asistenței a 50 consumatori de substanțe psiho-active noi. Suport și finanțare - UNODC Moldova.

ALOCĂRILE BUGETARE ȘI FINANȚAREA

La propunerea Comisiei Naționale Antidrog, Guvernul va cofinanța programele multidisciplinare în cadrul politicii în acest domeniu, implementate la nivel local. Nu este posibilă o măsurare/estimare a cheltuielilor din bugetul național destinate prevenirii consumului de droguri și altor măsuri de combatere a traficului ilicit de droguri. La moment nu este posibilă dezagregarea pentru calcularea totalului cheltuielilor.

PREVALENȚA ȘI TENDINȚELE CONSUMULUI DE DROGURI

STUDIILE POPULAȚIONALE DE PREVALENȚĂ A CONSUMULUI DE DROGURI

Consumul de droguri, modelele și tendințele lui în populația generală sînt măsurate în cadrul studiilor populaționale pe un eșantion reprezentativ național. Studiile oferă estimări ale proporției de persoane care declară că au consumat droguri specifice în intervale delimitate de timp. De asemenea, chestionarele oferă informații contextuale utile privind modelele de consum în prezent sau trecut, caracteristicile socio-demografice ale consumatorilor, percepțiile privind riscul, disponibilitatea și atitudinile vizavi de droguri (conform recomandărilor EMCDDA).

În Republica Moldova pentru aprecierea consumului de droguri se utilizează 3 indicatori standard:

- prevalența pe parcursul vieții (consumul unui drog în orice moment al vieții),
- prevalența în ultimul an,
- prevalența în ultima lună.

Dintre cele trei măsurări standard, prevalența pe parcursul vieții este mai puțin sensibilă pentru reflectarea situației curente. Această măsurare nu reflectă situația actuală a consumului de droguri, însă poate fi utilă pentru înțelegerea modelelor de consum și a incidenței primului consum. Accentul este pus asupra evenimentelor de consum din ultimul an și ultima lună.

Consumul de droguri în populația generală

Datele specifice consumului de droguri au fost colectate în cadrul studiului "KAP 2010 15-64 ani" a.a.a.2005, 2008, 2010. Rezultatele în tendințe sunt incluse în raportul anual "Consumul și traficul ilicit de droguri în Republica Moldova", 2013.

Consumul de droguri în rândurile tinerilor

Datele specifice consumului de droguri au fost colectate în cadrul studiului "Cunoștințele, atitudinile și practicile tinerilor de 15-24 ani cu referire la HIV/SIDA", a .2006, 2008, 2010, 2012. Rezultatele în tendințe sunt incluse în raportul anual "Consumul și traficul ilicit de droguri în Republica Moldova", 2013. Proiectul European de Cercetare în Școli privind consumul de Alcool și alte Droguri, identificat uzual prin abrevierea ESPAD, a fost inițiat în anul 1993 de Consiliul Suedez de Informații privind Alcoolul și alte Droguri și Consiliul Europei.

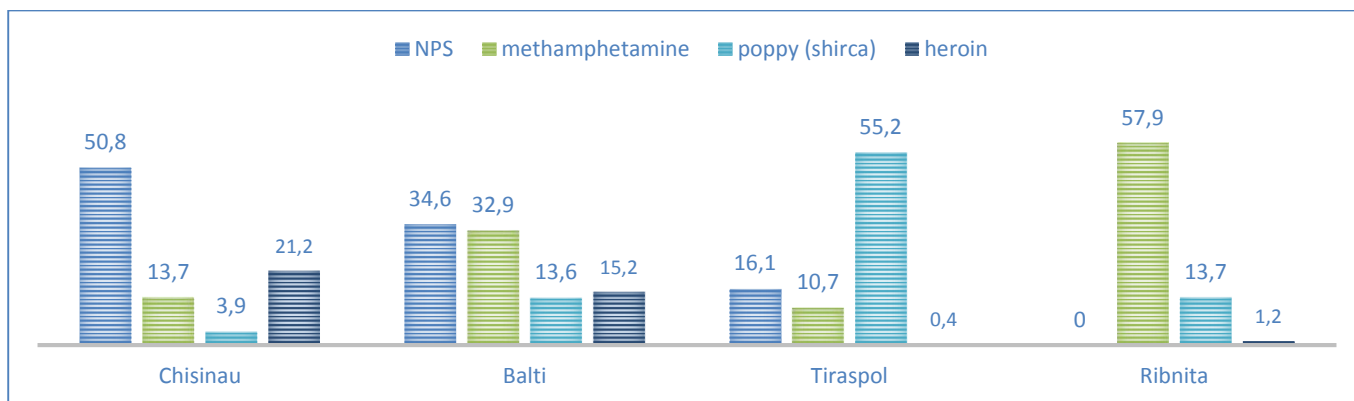
Scopul studiului vizează obținerea la nivel european de date comparabile privind cunoștințele, atitudinile, practicile elevilor de 16 ani în privința consumului de droguri, făcând în acest fel posibilă conturarea unor tendințe privind caracteristicile consumului la acest segment de vîrstă, la nivel național și european. Sondajele sunt repetate la fiecare patru ani, în anul 1995 a fost realizat primul studiu în 26 de țări, fiind punctul de plecare.

Republica Moldova a implementat trei runde a studiului ESPAD. Conform metodologiei se anchetează toți elevii din clasele cu o pondere mare de elevi de vîrsta de 16 ani (în cazul Republicii Moldova a aceștia sunt în clasele a 8-a și a 9-a), dar pentru comparabilitate între țări în baza finală a studiului la nivel european se păstrează doar elevii din grupul țintă (în cadrul ESPAD 2015 aceștia sunt elevii născuți în anul 1999). Rezultatele în tendințe sunt incluse în raportul anual "Consumul și traficul ilicit de droguri în Republica Moldova", 2015.

Consumatori droguri injectabile sector civil

În cadrul studiului integrat bio-comportamental IBBS 2020, desfășurat în rândul PCID (persoane utilizatoare de droguri injectabile), principalul drog injectat pe durata ultimei luni este divers în dependență de localitatea desfășurării studiului. În Figura 1 sunt prezentate cele mai consumate tipuri de droguri per localitate. În municipiul Chișinău și Bălți tipul de drog cel mai des consumat pe parcursul ultimei luni sunt substanțele psihoactive noi (NPS) 50,8%, și respectiv 34,6%, 55,2% în Tiraspol extractul de opiu (mac) iar în Rîbnița metamfetaminele 57,9%.

Figura 1. Cele mai injectate droguri pe parcursul ultimei luni, %, IBBS 2020

Consumatori droguri injectabile sector departamental/penitenciar

În studiul IBBS 2020, subgrupul PCID din sectorul penitenciar nu a participat. Conform rezultatelor studiului IBBS desfășurat în anul 2015/2016, în rândul deținuților de pe malul drept al râului Nistru, 14,9% și-au injectat cel puțin o dată droguri cu vârsta medie de 36,2 ani. Dintre aceștia, 17,6% sunt HIV pozitivi, 40,5% sunt HVC pozitivi, 4,1% sunt HVB pozitivi și 5,4% sunt pozitivi la testul TP. Din eșantion, 4,2% (21 respondenți din 495) au raportat injectarea drogurilor pe parcursul ultimelor 12 luni. Vârsta medie a respondenților care și-au injectat droguri în ultimele 12 luni este de 33,6 ani, respondenții care au injectat droguri în ultimele 12 luni au relatat o experiență în injectarea drogurilor în medie de 11,1 ani. Tipul de droguri consumate injectabil în rândul respondenților care și-au injectat droguri în ultimele 12 luni sunt: metamfetamine, heroina, „shirka” (produs local), subutexul, mac.

CERCETARE OPERAȚIONALĂ DE ESTIMARE

CONSUMATORI DROGURI INJECTABILE SECTOR CIVIL

În anul 2020 s-a desfășurat repetat exercițiul de estimare a mărimii grupurilor de Consumatori de droguri injectabile, lucrătoare ale sexului și bărbați care practică sex cu bărbații, având la bază ultimele recomandări din Ghidul OMS pentru supravegherea biocomportamentală în populațiile cu risc sporit de infectare cu HIV. Estimările s-au făcut separat pentru municipiile Chișinău și Bălți de pe malul drept al râului Nistru și pentru municipiul Tiraspol, or. Rîbnița de pe malul stîng al râului Nistru. Mărimea estimată a grupului de PCID în Republica Moldova în anul 2020 este de 27,5 mii, cu 22,78 mii pentru malul drept și 4,72 mii pentru malul stîng al râului Nistru. Numărul estimat de consumatori injectabili de opiacee este de circa 47% din numărul estimat de consumatori de droguri injectabile, ceea ce constituie aproximativ 12 920 persoane. Merită de menționat că injectarea opiaceelor printre PCID diferă esențial de la un teritoriu la altul, cea mai răspândită fiind pe malul stîng (circa 58,3%).

TENDINȚELE PRINCIPALE

Deoarece datele privind modelele de consum de droguri de-a lungul anilor nu sînt consistente, nu este posibilă urmărirea tendințelor în consumul de droguri. Informațiile din diverse surse de date existente în prezent, în Republica Moldova diferă și în multe cazuri, sînt greu comparabile. Din cauza unei lipse de consistență în timp, datele disponibile reduc posibilitatea analizei tendințelor fenomenului consumului de droguri. Principalele surse de informații pentru acest subcapitol sînt:

- ✧ Rezultatele studiilor în populația generală(KAP maturi, 16-64 ani)
- ✧ Rezultatele studiilor în rîndul tinerilor (KAP tineri, 15-24 ani)
- ✧ Rezultatele studiilor în rîndul elevilor (ESPAD)
- ✧ Rezultatele studiilor bio-comportamentale în rîndul PUDI (IBSS)
- ✧ Statistica de rutină a DNR care vizează profilul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri;
- ✧ Datele statistice ale MAI care vizează infracțiunile înregistrate legate de traficul de droguri, precum și cantitățile confiscate;

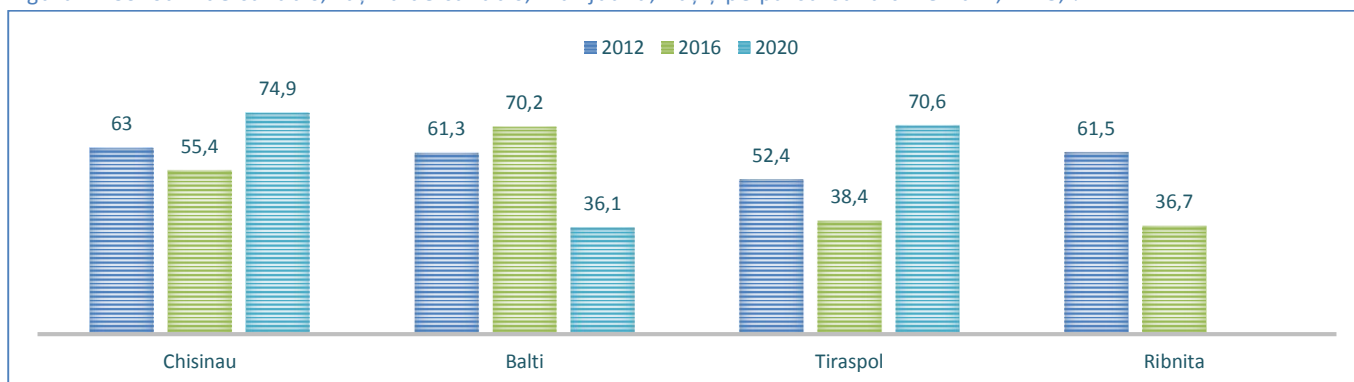
CANABIS

Canabisul este drogul ilegal cel mai frecvent utilizat în Republica Moldova. În anul 2010 pe malul drept al râului Nistru prevalența consumului de cannabis pe durata vieții în populația generală de 15-64 ani (studiu KAP) este de 3,9%, în 2008 fiind de 3,4%. Prevalența consumului de cannabis este cea mai mare comparativ cu celelalte droguri ilegale. Consumul de cannabis este întîlnit mai des în mediul urban și mai mult în rîndul bărbaților.

Studiul KAP desfășurat în 2012 în rîndul tinerilor de 15-24 ani de pe malul drept al râului Nistru înregistrează o prevalență a consumului de cannabis pe durata vieții de 3,5%, care este cea mai mare printre drogurile ilegale (4,9% în 2010). Prevalența consumului de cannabis pe durata ultimului an, a înregistrat 2,3% în 2010 și respectiv 1,2% în 2012. În studiul ESPAD 2015, s-a înregistrat o prevalență a consumului de cannabis pe durata vieții de 4,0%, în anul 2008-5%.

Potrivit datelor prezentate în tendință, din studiul IBBS, privind drogurile neinjectabile, cele mai des utilizate în ultima lună și în ultimele 6 luni au fost cannabis/marijuana/hașiș/rășină de cannabis în toate patru localități intrate în studiu, cu excepția PUDI (persoane utilizatoare de droguri injectabile) din Chișinău, care au raportat consumul cel mai des a NPS/amestec de ierburi în ultimele 6 luni.

Figura 2. Consum de cannabis, rășină de cannabis, marijuana, hașiș pe parcursul ultimei luni, IBBS, %

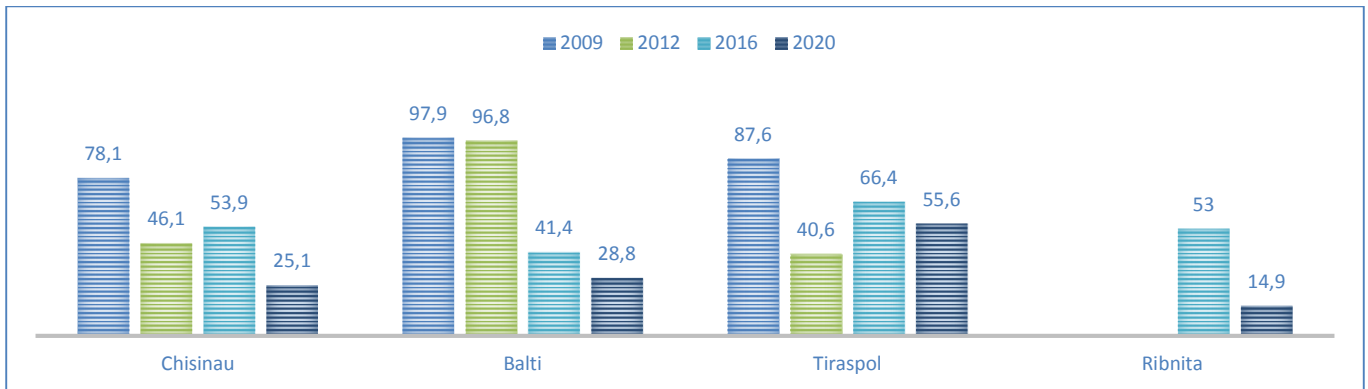
Conform datelor DNR, din cazurile noi de consum de droguri fără dependență, înregistrate în anul 2020, la momentul înregistrării majoritatea erau consumatori de marijuana 83,2%, administrată pe calea fumatului 89,42% și preponderent de bărbați 94,9%.

OPIACEE/HEROINA

În 2010, în populația generală 15-64 ani prevalența consumului de opiacee pe durata vieții era de 0,4%. Experiența consumului heroinei pe durata vieții a fost raportată de 0,1% din respondenții. Potrivit studiului, efectuat în grupul de vîrstă de 15-24 ani, în anul 2012 prevalența consumului de opiacee pe durata vieții este de 0,5%.

Conform studiului IBSS 2020 se constată o scădere în consumul opiaceelor pe toate localitățile intrate în studiu comparativ cu anii precedenți. Acest fapt poate fi condiționat de disponibilitatea pe piața drogurilor a substanțelor noi psihoactive.

Figura 3. Consum de heroină, mac (shirca), pe parcursul ultimei luni, IBBS, %

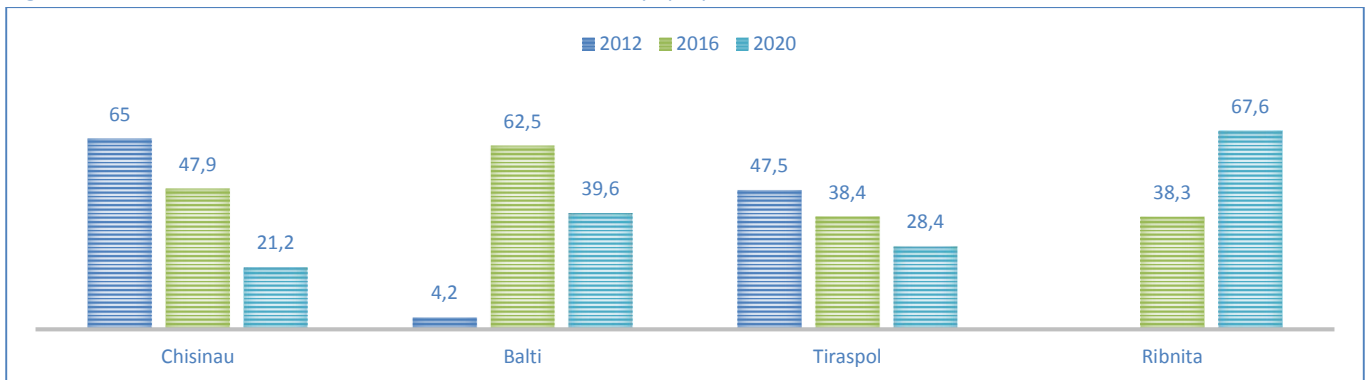
Conform datelor DRN, în anul 2020 consumul de opiacee a fost înregistrat 87,2% în cazurile noi de consum cu dependență și 7,4% fără dependență. Injectarea este calea principală de administrare a opiaceelor în cazurile noi de consum de droguri cu dependență 86,1%. Discrepanța datelor administrative (DNR) și din studiu (IBBS) privind consumul opiaceelor se poate explica prin raportarea la colectarea de date în diferite perioade de timp, cât și la modificări semnificative pe piața drogurilor.

DROGURILE STIMULENTE

Conform studiului KAP 2010 în populația generală de 15-64 ani prevalența consumului amfetaminelor pe durata vieții a fost de 0,1%, iar prevalența consumului de ecstasy pe durata vieții - de 0,5%. Prevalența consumului amfetaminelor pe durata vieții conform studiului KAP 2012 a fost de 0,1%, iar al consumului de ecstasy pe durata vieții în rîndul tinerilor de 15-24 ani a fost de 1,2%. Conform ESPAD prevalența consumului de ecstasy pe durata vieții în rîndul elevilor în 2008 a fost de 1,6%, în anul 2011 de 2% și în anul 2015 de 1%.

În tendință se urmăresc valori mai mici pentru consumul drogurilor sintetice în majoritatea locațiilor din studiu IBBS 2020 în afară de or. Ribnița, unde acest tip de drog este principal 67,6% și consumul e mai mare de 1,7 ori în comparație cu runda precedentă de desfășurare a studiului.

Figura 4. Consum de amfetamine, metamfetamine, ecstasy, pe parcursul ultimei luni, IBBS, %

Consumul de amfetamine la momentul înregistrării pentru anul 2020 a cazurilor noi luate în evidență de DNR este de 1,1% .

HALUCIONOGENE

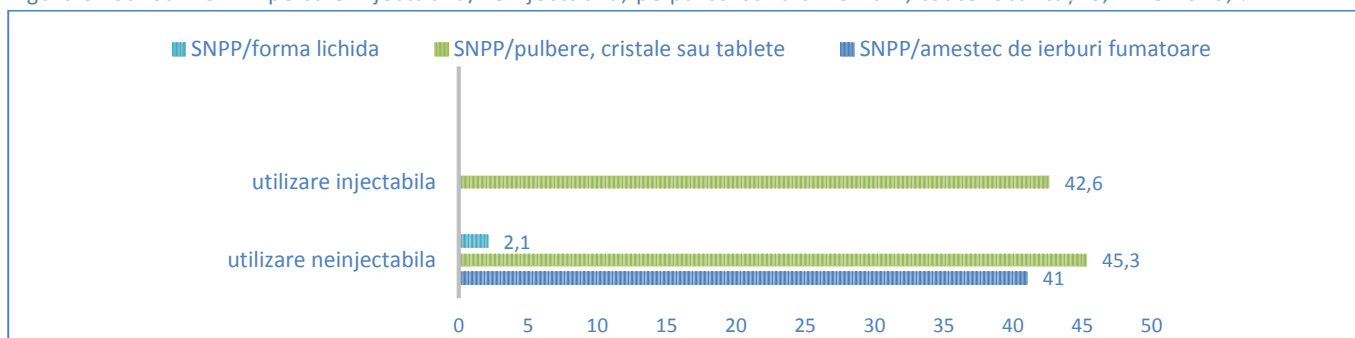
Conform KAP 15-24 ani din 2012, prevalența consumului de LSD pe durata vieții este de 0,1%.

Consumul pe durata ultimei luni a drogurilor halucinogene (LSD, ciuperci halucinogene, mescalină) raportat în IBBS 2020 este de 5,5%. LSD este foarte rar întâlnit, atât în cazul sechestrărilor de droguri MAI cît și în rîndul cazurilor noi de consum de droguri înregistrate de sistemul de sănătate (DNR).

SNPP (SUBSTANȚE NOI CU PROPRIETAȚI PSIHOACTIVE)

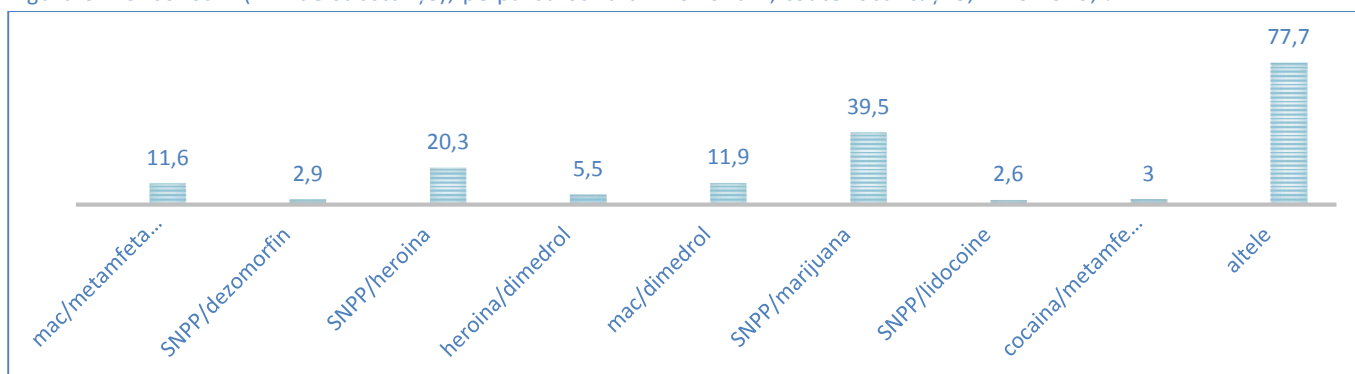
Consumul substanțelor noi cu proprietăți psihoactive (SNPP) raportat în IBBS 2020 arată că acest tip de droguri este foarte popular și prezintă valori mai mari față de datele raportate în runda precedentă a studiului IBBS 2016. Tendința consumului SNPP, potrivit datelor din studiu, prezintă valori mai mari per fiecare localitate (ca ex. în Chisinau, consumul pe cale neinjectabilă în ultima lună era pentru 2016 - 35,8% comparativ cu 2020 - 55,4%) și predomină în partea dreapta a malului Nistru (în Chisinau 2020 - 55,4% iar în Tiraspol 2020 -16,4%).

Figura 5. Consum SNPP pe cale injectabilă/neinjectabilă, pe parcursul ultimei luni, toate localitățile, IBBS 2020, %

În runda 2020 a studiului au fost incluse întrebări despre policonsum. Potrivit datelor din studiul cel mai des mix de substanțe utilizate (din cele specificate) sunt marijuana și SNPP 39,5% iar în categoria altele (din cele nespecificate) valoarea este mai mare 77,7%.

Figura 6. Policonsum (mix de substanțe), pe parcursul ultimilor 6 luni, toate localitățile, IBBS 2020, %

TRATAMENTUL DEPENDENȚEI DE DROGURI

COORDONAREA ȘI SERVICIILE DISPONIBILE

În abordarea problemei consumului de droguri, Republica Moldova se bazează pe conceptul Organizației Mondiale a Sănătății „Sănătate pentru Toți în secolul al 21-lea”, conform căruia consumul de droguri este o problemă ce periclitează sănătatea publică și care ar putea împiedica dezvoltarea sănătoasă a cetățenilor și a societății în context mai larg.

Pentru coordonarea sistemului narcologic în Republica Moldova, prin ordinul Ministerului Sănătății a fost nominalizat IMSP Dispensarul Republican de Narcologie (DNR).

Serviciile acordate de către instituție sînt: tratament ambulator, staționar și de susținere; consiliere individuală și de grup; testare psihologică după diferite metode; testare la HIV și la prezența substanțelor stupefiante; activități de informare și educație în grupurile cu destinație specială asupra riscurilor legate de consumul de substanțe psihoactive, formarea unui comportament de tip "inofensiv"; activități de prevenție primară, bazată pe conceptele deciziei informate, în școlile și liceele Republicii Moldova; informarea și educația populației asupra prevenirii consumului de substanțe psihoactive.

DNR acoperă cu asistența medicală consultativă și spitalicească pacienții de pe întreg teritoriul Republicii Moldova în cadrul subdiviziunilor staționarului și în cadrul staționarului de zi (anonim), care se confruntă cu problemele legate de consumul de alcool, a substanțelor stupefiante și a substanțelor psihotrope.

Realizarea acestor obiective este datorată abordării complexe în tratamentul dependenței de droguri. Tratamentul în procesul de reabilitare este asigurat de către o echipă psihoterapeutică de profil, formată din: medici, psihologi, asistenți sociali și voluntari (foști consumatori de droguri).

Legea nr. 263 din 27.10.2005 "Cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului" stipulează, că un pacient nu poate fi internat în staționar fără acordul său, cu excepția cazurilor în care este vorba despre degradarea avansată a personalității sau în cazurile cînd persoana prezintă pericol public. Astfel, persoana poate să se adreseze benevol după ajutorul specializat în instituțiile publice și private. În instituțiile medicale private, oferta nu diferă de cea a sistemului public. Dezintoxicarea este inclusă în pachetul minim de servicii medicale acoperite de polița de asigurare obligatorie de asistență medicală, care este disponibilă doar în cazul persoanelor asigurate (cele angajate oficial în cîmpul muncii, care au procurat poliță de asigurare sau sînt asigurate din bugetul de stat, cum ar fi studenții, elevii, pensionarii și invalizii și, din 2007 - șomerii oficial înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă). Pentru persoanele care nu fac parte din categoriile asigurate și nu și-au procurat poliță de asigurare medicală obligatorie, dezintoxicarea este acoperită din contul mijloacelor fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală fiind calificată ca urgență medicală majoră.

Consumatorii de droguri care nu dețin poliță de asigurare obligatorie de asistență medicală beneficiază de asistență medicală urgentă specializată de ambulatoriu și spitalicească acoperite din contul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală conform Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și Normelor metodologice. Pentru persoanele asigurate care nu vor să-și divulge identitatea, dezintoxicarea este contra plată, deoarece utilizarea poliței de asigurare medicală exclude anonimatul.

TRATAMENTUL DE DEZINTOXICARE

Tratamentul de dezintoxicare prevede următoarele criterii, în urma cărora persoana poate beneficia de tratament:

- semne clinice atestate anamnestic, clinic, paraclinic ale dependenței de droguri;
- sindrom de abținere de diferite severitate;
- identificarea drogurilor în lichidele biologice.

Regulamentul privind depistarea, înregistrarea și evidența persoanelor antrenate în consum de droguri și de alte substanțe psihotrope este aprobat în baza ordinului Ministerului Sănătății nr. 1043 din 18.10.2012.

Prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 235 din 09.06.2008 au fost aprobate Standarde medicale de diagnostic și tratament în narcologie. Aceste standarde descriu algoritmul de diagnosticare, acordare a asistenței medicale și tratament pentru persoanele care fac abuz de alcool și droguri.

În scopul prevenirii consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, precum și asigurării calității serviciilor medicale prestate populației, de către Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a fost elaborat și aprobat: Ordinul nr. 107 din 26.01.2018 "Cu privire la aprobarea Protocolului clinic național „Tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee”;

Protocolul național este elaborat în conformitate cu ghidurile internaționale actuale privind dependența prin consum de opiacee la persoanele adulte și va servi drept bază pentru elaborare protocoalelor instituționale, în funcție de posibilitățile reale ale fiecărei instituții. La recomandarea Ministerului Sănătății, pentru monitorizarea protocoalelor instituționale pot fi folosite

formulare suplimentare, care nu sunt incluse în Protocolul Clinic Național. Concomitent, Protocolul nominalizat a fost revizuit și de către specialiștii OMS și UNODC.

REABILITAREA ȘI REINTEGRAREA

Conform prevederilor Ordinului Ministerului Sănătății nr. 365 din 26.09.2007, în cadrul DNR activează Centrul de reabilitare și resocializare a bolnavilor dependenți de droguri, care oferă continuarea tratamentului persoanelor dependente de droguri după etapa de dezintoxicare. Toate serviciile oferite de centru sînt fără plată, desfășurate în condiții de ambulatoriu. Reabilitarea socio-medicală reprezintă una din investigările care sînt efectuate la momentul internării, ceea ce determină: personalitatea pacientului, statutul fizic și psihic, starea socială și familială fiind definatorii în stabilirea capacității de implicare a persoanei în tratament.

Inițierea procedurii pentru reabilitare presupune careva criterii de admitere în tratament, precum și contraindicații. Astfel sînt admise persoanele: care sînt consumatori de droguri cu dependență; au dorința de a se trata; dispun de referire din partea psihiatrului sau narcologului; abilitate mentală pentru implicarea în programele de reabilitare.

Odată cu externarea din spital după dezintoxicare, pacienții care din diverse motive, nu ajung la Centrul de reabilitare și resocializare a bolnavilor dependenți de droguri pot, la dorință, să continue tratamentul în cadrul programelor de reabilitare și reintegrare oferite de ONC-urile locale sau să plece în afara țării pentru tratament rezidențial (cei cu venituri mari), sau să întrerupă tratamentul, oprindu-se la etapa de dezintoxicare. Avantajul ONC-urilor locale este că ele oferă servicii fără plată cu păstrarea anonimatului. În conformitate cu Standardul de asistență psihologică a consumatorilor de droguri reabilitarea în cadrul centrelor de zi și a comunităților terapeutice au la bază evaluare inițială complexă și regulată a problemelor existente, caracteristicilor personale, suportului psihosocial existent, factorilor stresanți, realizată de personal competent, special pregătit. Pe baza acestei evaluări sînt elaborate mai multe obiective în asistența persoanei, iar progresul este urmărit de-a lungul procesului de asistență. Parte componentă a acestui tip de asistență constituie relațiile cu alte servicii în domeniu și referirea beneficiarilor pentru accesarea lor.

PROGRAM DE FARMACOTERAPIE CU METADONĂ SAU BUPRENORFINA

Programul de tratament de substituție cu metadonă în Republica Moldova a fost aprobat de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale prin Ordinul nr. 159 din 20 mai 2003.

Conform Hotărîrii Guvernului nr.166 din 15 februarie 2005 este instituit tratamentul de substituție cu metadonă în instituțiile penitenciare, astfel Republica Moldova a devenit prima țară din Comunitatea Statelor Independente care a introdus tratamentul dat în penitenciare.

Ordinul Ministerului Sănătății nr.283 din 12.07.2007 „Cu privire la perfecționarea formelor și metodelor aplicării terapiei substitutive la bolnavii de narcomanie” a exclus unele criterii restrictive de înrolare (evidența cazului de consum cu dependență la medicul narcolog), astfel sporind accesul la terapia de substituție.

În baza ordinului ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova nr. 107 din 26.01.2018 cu privire la aprobarea Protocolului clinic național (PNC) „Tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee”. PCN este elaborat în conformitate cu ghidurile clinice internaționale actuale privind dependența prin consum de opiacee. Din anul 2002 tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee cu buprenorfină a fost implementat în cadrul unui proiect în IMSP Dispensarul Republican de Narcologie, iar din anul 2004 a fost implementat tratamentul farmacologic cu metadonă în cadrul IMSP Dispensarul Republican de Narcologie, ulterior în IMSP Spitalul Clinic Municipal Bălți, IMSP Spitalul Raional Cahul, Comrat, Edineț, Ungheni, Fălești și Rezina, Departamentul Instituțiilor Penitenciare (13 instituții penitenciare, inclusiv 4 izolatoare de detenție preventivă). Tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee cu metadonă și/sau buprenorfină a fost recunoscut drept un instrument cost-eficient în soluționarea problemelor de sănătate, de prevenire a răspândirii infecției HIV și a hepatitelor virale și de sporire a aderenței persoanelor HIV pozitivi la terapia ARV. Totodată, tratamentul farmacologic cu metadonă și/sau buprenorfină contribuie atît la prevenirea supradozei și consumul ilicit de droguri, precum și la micșorarea criminalității printre acest contingent. Prin TSO cu metadonă sau buprenorfină se urmărește scopul de a înrola pacientul în tratament, de a atenua sindromul de sevraj și de a asigura siguranța (evitând supradoza și decesul). Durata tratamentului depinde de starea de sănătate și situația socială a pacientului.

Indicatorul cererii de tratament este unul dintre cei cinci indicatori cheie în domeniul epidemiologiei drogurilor care estimează numărul și caracteristicile persoanelor care se adresează după tratament pentru consumul de droguri, substanțele utilizate,

tipurile de tratament oferit. Estimarea se bazează pe Protocolul Comun al Indicatorului de Cerere de Tratament al Grupului Pompidou – EMCDDA.

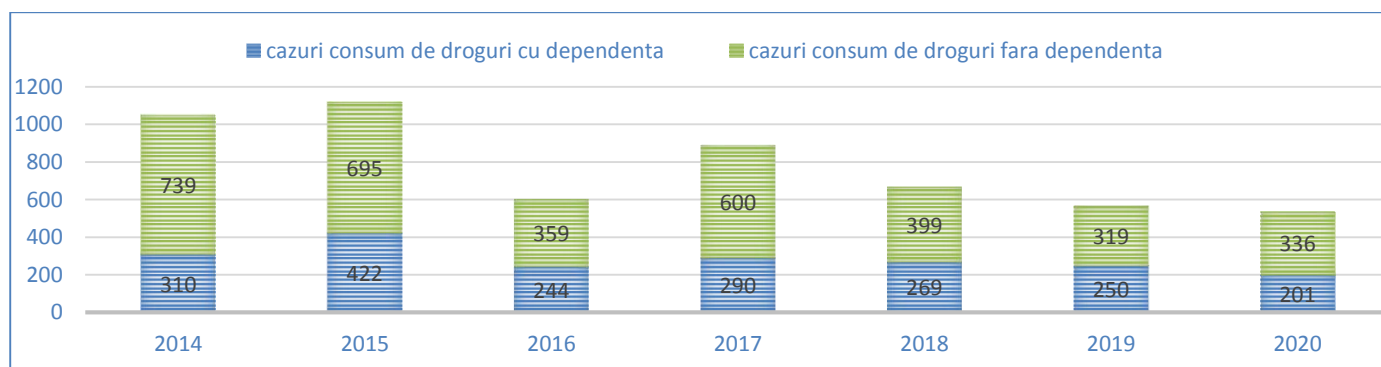
În prezent, Republica Moldova nu dispune de un sistem de colectare a datelor pentru măsurarea indicatorului cererii de tratament. Potențialele componente ale unui viitor sistem de colectare a datelor pentru indicatorul cererii de tratament în Republica Moldova, în conformitate cu recomandărilor experților internaționali, sînt:

- ✧ Institutia abilitată în înregistrarea oficială a cazurilor;
- ✧ Unitățile responsabile de farmacoterapia cu metadonă;
- ✧ Instituțiile medicale publice și private;
- ✧ Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției;
- ✧ Programele de reducere a riscurilor;
- ✧ Prestatorii de servicii de reabilitare și resocializare;
- ✧ Inspectoratul General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne;
- ✧ Serviciul de Probațiune al Ministerului Justiției.

SISTEMUL DE COLECTARE A DATELOR PENTRU CONSUMATORII DE DROGURI ÎNREGISTRATI OFICIAL

În sistemul de colectare a datelor pentru consumatorii de droguri, înregistrarea oficială a cazurilor, se află în responsabilitatea DRN, care introduce toate cazurile noi înregistrate oficial în baza de date și asigură mentenanța acestora. Cazul este considerat înregistrat oficial atunci cînd fișa de notificare (pe hîrtie) este completată și transmisă către DRN, unde informația este introdusă în baza de date. Sursa principală de depistare a cazurilor noi de consum de droguri sunt instituțiile medicale (adresare voluntară pentru tratament sau depistare accidentală în timpul controalelor profilactice²) și poliția (care se adresează serviciului narcologic pentru expertiza persoanelor reținute din diferite motive). Regulamentul depistării, înregistrării și raportării persoanelor consumatoare de droguri prevede diferite scenarii, de aceea persoanele care beneficiază de tratament în condiții de anonim nu sînt înregistrate în baza de date a DRN, astfel informația prezentată mai jos nu-i include pe acești pacienți. După forma clinică, toate cazurile noi sînt divizate în două categorii mari: consum de droguri fără dependență și consum de droguri cu dependență.

Figura 7. Distribuția cazurilor noi înregistrate de consum de droguri, Republica Moldova (malul drept al rîului Nistru), 2014-2020

Sursa: Dispensarul Republican de Narcologie

Pentru anul 2020 cele două grupuri de cazuri noi, înregistrate de consum de droguri, pot fi descrise după cum urmează:

1. Grupul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri fără dependență:
 - vîrsta medie la momentul înregistrării este de 21,1 ani;
 - drogul consumat la momentul înregistrării, în majoritatea cazurilor, este marijuana (83,2%);
 - calea de administrare la momentul înregistrării, în majoritatea cazurilor, este fumatul (89,2%);
 - persoanele de sex masculin constituie majoritatea (94,9%).

² Ex.: examinarea statutului sănătății la înrolarea în serviciul militar

2. Grupul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri cu dependență:
- vârsta medie la momentul înregistrării este de 23,0 ani;
 - cele mai utilizate droguri sînt din grupul opiaceelor (87,2%);
 - calea de administrare la momentul înregistrării este cea injectabilă (86,1%);
 - persoanele de sex masculin constituie majoritatea (100%).

Analiza caracteristicilor cazurilor noi înregistrate de consum de droguri ar putea doar într-o măsură oarecare să reflecte tendințele de consum de droguri în țară. La finele anului de raportare, în baza de date a Dispensarului Republican de Narcologie numărul cumulativ a consumatorilor de droguri înregistrați oficial era 11586 cazuri și 537 cazuri noi.

Tabelul 3 . Numărul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri în Republica Moldova, conform bazei de date a DNR

Anii	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Numărul cazurilor noi în evidență medicală	923	603	890	668	569	537
La 100 mii locuitori	26,0	17,0	25,0	18,8	21,5 ³	20,6 ⁴
Numărul cazurilor în evidență medicală	11045	11259	11661	11805	11924	11586*
La 100 mii locuitori	296,5	317,0	328,7	332,2	451,5 ⁴	446,1 ⁵

*Numarul total a cazurilor in evidenta medicala este in descrestere in anul 2020 ca rezultat a actualizarii informatiei despre starea persoanelor aflate in evidenta medicală

Din totalul cazuri noi luate în evidență, dezagregate după substanța consumată, majoritatea sunt de marijuana 309 sau (57,5%), urmate de 175 (32,5,6%) cazuri de opiacee, 26 cazuri sau 4,8% de barbiturate, 16 cazuri sau (2,9%) de SNPP si 11 cazuri sau (2,0%) de amfetamine. Comparativ cu anul 2019, se atestă descreștere in cazurile cu consumul de marijuana de 1,1 ori (348 cazuri), SNPP (17 cazuri) amfetamine (14 cazuri), barbiturate (27 cazuri) dar cresterea în opiacee (163 cazuri). Totodată se urmărește diferență în cazurile noi de consum de droguri, cu dependență si fără dependență după drogul consumat.

Tabelul 4. Ponderea tip drog consumat, cazuri noi de consum de droguri, cu și fără dependență, DNR, 2019, 2020

Substanța	2019		2020	
	cu dependență	fără dependență	cu dependență	fără dependență
Marijuana	13,5%	87,5%	11,7%	83,2%
Opiacee	85,7%	5,7%	87,2%	7,4%
Amfetamine	0,8%	1,7%	1,1%	4,4%
Substanțe neprecizate SNPP	0	3,8%	0	1,1%
Barbiturate	0	1,3%	0	0,9%

Se observă, în comparația între ani, cresterea consumului de opiacee si a amfetaminelor, precum la cei cu dependență cît și la cei fără. Scade consumul de marijuana la ambele categorii cu si fara dependență, a substanțelor neprecizate SNPP și barbiturate în grupul celor fără dependență comparativ cu 2019.

Calea de administrare a drogurilor în cazurile noi scade pe cale de injectare 5,1% (5,7%, 2019), per os 0,1% (1,7% 2019) si inhalat 89,2% (92,4%, 2019) dar crește pe cale de inspirat 5,6% (0,2%, 2019).

În distribuția pe gen comparativ între ani in cazuri noi de consum fără dependență se atestă descrestere in rindul bărbaților 94,9% (96,6%, 2019) si crestere in rindul femeilor 5,1% (3,4%, 2019) dar in cazurile noi cu dependență toate 100% sunt in rindul bărbați (99,1%, 2019).

După nivelul de studii ponderea majoritară pentru 2020 cît și pentru anul precedent de raportare este în grupul celor cu studii medii/special 96,4% (95,9%, 2019).

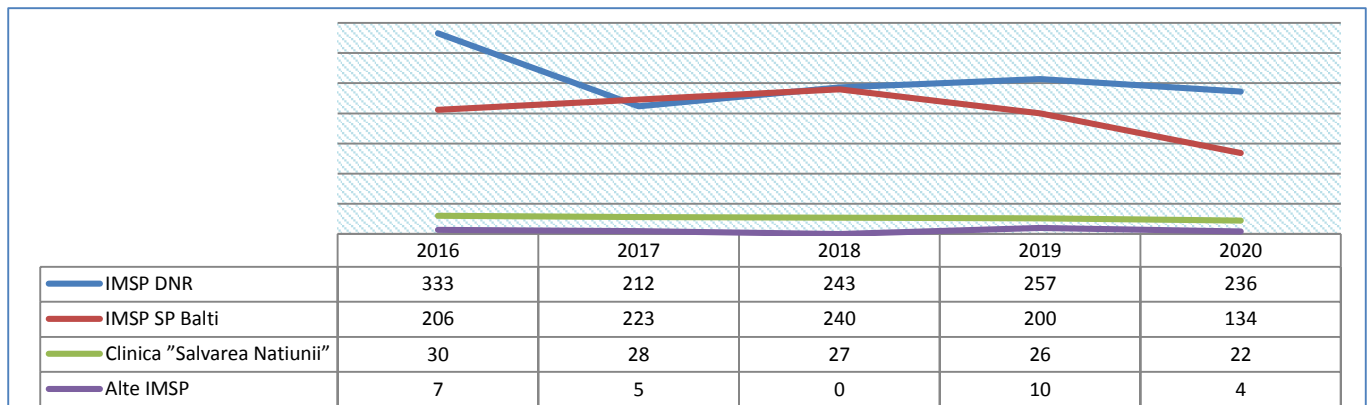
³ Incidența calculată în baza indicatorului "populația cu reședință obișnuită". Indicatorul "populația stabilă" nu este publicat oficial pe pagina statistica.gov.md.

⁴ Incidența calculată în baza indicatorului "populația cu reședință obișnuită". Indicatorul "populația stabilă" nu este publicat oficial pe pagina statistica.gov.md.

TRATAMENTUL DE DEZINTOXICARE, ASISTENȚĂ MEDICALĂ ȘI REABILITAREA PSIHOLÓGICĂ

Principalul serviciu disponibil pentru consumatorii de droguri în cadrul sistemului național de servicii medicale este dezintoxicarea, asistență medicală și rehabilitarea psihologică în regim de internare și ambulatoriu. Tratamentul de dezintoxicare este gratuit în cazul persoanelor asigurate (angajați, studenți, elevi și pensionari, cu poliță de asigurare medicală obligatorie procurată) care se adresează în instituțiile medico-sanitare publice, cu condiția divulgării numelui pacientului și altor date personale, urmată de înregistrarea în baza de date a DRN. Consumatorii de droguri care nu dețin poliță de asigurare obligatorie de asistență medicală beneficiază de asistență medicală urgentă specializată de ambulatoriu și spitalicească acoperite din contul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală conform Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și Normelor metodologice. Dezintoxicarea este oferită și de o instituție medicală privată acreditată „Salvarea Națiunii”. În această instituție acest serviciu se prestează contra plată și pacienții nu sînt înregistrați oficial în careva bază de date. Distribuția numărului pacienților care au beneficiat de dezintoxicare pentru prima dată în decursul anului de raportare, per instituție abilitată de a acorda acest serviciu este prezentată în (Figura 8).

Figura 8. Numărul de pacienți care au beneficiat de dezintoxicare în condiții de staționar pentru prima dată în decursul anului, Republica Moldova (malul drept al rîului Nistru), 2016-2020

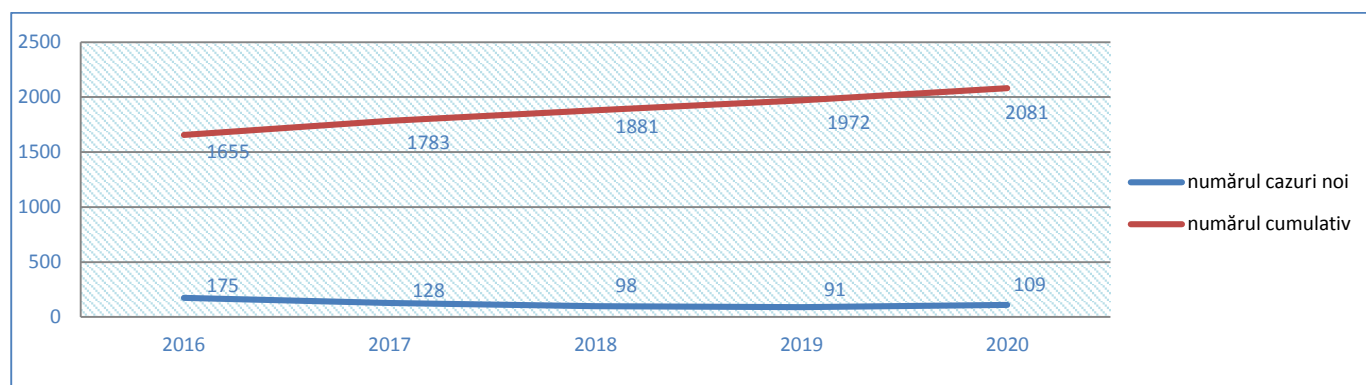

TRATAMENTUL DE SUBSTITUȚIE CU OPIACEE (TSO)

Programul de TSO este implementat prin realizarea unei sinergii de colaborare a sectorului guvernamental cu cel neguvernamental. Dispensarul Republican de Narcologie împreună cu alte instituții medicale asigură implementarea componentei medicale, iar organizațiile neguvernamentale implicate completează cu servicii psiho-sociale și de suport pentru creșterea aderenței la tratament. Servicii TSO sunt furnizate în nouă site-uri prin Dispensarul Republican de Narcologie (în două puncte TSO: Chișinău), Spitalul Municipal Bălți (într-un punct TSO), Spitalul Raional Comrat (într-un punct TSO), Spitalul Raional Cahul (într-un punct TSO), Spitalul Raional Edineț (într-un punct TSO), Spitalul Raional Ungheni (într-un punct TSO), Spitalul Raional Fălești (într-un punct TSO) Spitalul Raional Rezina (într-un punct TSO) și Administrația Națională Penitenciare (în 13 penitenciare: Taraclia, Leova, Cricova, Cahul, Soroca, Rusca, Pruncul, Bălți, Cricova, Pruncul, Rezina, Brănești, Chișinău).

Conform datelor Dispensarului Republican de Narcologie în anul 2020, serviciile de tratament de substituție cu opiacee (TSO) au fost decentralizate în 9 localități din țară și în 13 instituții penitenciare, inclusiv în 4 IUP. Numărul cumulativ pentru anul 2020 în Programul de Terapie de substituție cu Opiacee a fost înregistrat de 2081 beneficiari. În cazurile noi pentru perioada de raportare se atestă creștere și constituie 109 persoane.

Figura 9. Numărul total de beneficiari noi și cumulativi aflați în tratamentul de substituție cu opiacee, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2016-2020

SERVICIILE DE REABILITARE PENTRU PERSOANE DEPENDENTE DE DROGURI

În cadrul Dispensarului Republican de Narcologie activează Centrul de Rehabilitare Psiho-socială pentru persoanele drog dependente. Realizarea programului include câteva obiective strategice:

- Suportul psihologic și social
- Însănătoșirea și menținerea abstenenței de lungă durată (abandonarea consumului de droguri).
- Integrarea socială și profesională
- Îmbunătățirea relațiilor cu cei din jur și integrarea familială.
- Formarea intereselor ce contribuie la modul de viață sănătos.
- Accesibilitatea programelor pentru beneficiari

Pe parcursul anului 2020, în tratamentul de rehabilitare au fost incluse 237 de persoane, unde se atestă creșterea numărului persoanelor de gen feminin față de anul precedent de raportare (207 bărbați și 30 femei; vârsta medie la momentul inițierii 30-45 ani). Din numărul total al persoanelor care în anul 2020 au inițiat cursul de rehabilitare, 211 (89%) persoane au finalizat cu succes și este în descreștere față de 2019 (92,5%).

Tabelul 5 . Consumatorii de droguri care beneficiază de serviciile Centrului de Rehabilitare pentru Persoane Dependente de Droguri, malul drept la râului Nistru, 2016-2020

	Au inițiat curs de rehabilitare					Au finalizat cu succes cursul de rehabilitare					Au abandonat cursul de rehabilitare				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Total	267	215	246	241	237	234	215	215	223	211	26	16	22	23	10
Femei	21	14	40	24	30	16	14	24	25	26	1	-	3	1	0
Bărbați	246	201	206	217	207	218	201	191	198	185	25	16	19	22	10

Prin Hotărâre de Guvern nr.232 din 18.04.17 s-a aprobat Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social integrat pentru consumatorii de substanțe psihoactive și pacienții terapiei de substituție și Standardele minime de calitate. Serviciul social integrat pentru consumatorii de substanțe psihoactive și pacienții terapiei de substituție, cuprinde o platformă complexă în contextul abordării necesităților beneficiarilor și prestarea serviciilor. Abordarea multidisciplinară și intersectorială a problemelor cu care se confruntă persoanele consumatoare de substanțe psiho-actives și pacienții terapiei de substituție este asigurată prin implicarea *echipei multidisciplinare*, care reprezintă grupul de specialiști (asistent social, specialist consiliere de la egal la egal, psiholog, la necesitate psihiatru, narcolog și/sau alți specialiști relevanți) care colaborează la evaluarea și planificarea intervențiilor pentru atingerea scopului Serviciului integrat, conform prevederilor Managementului de caz.

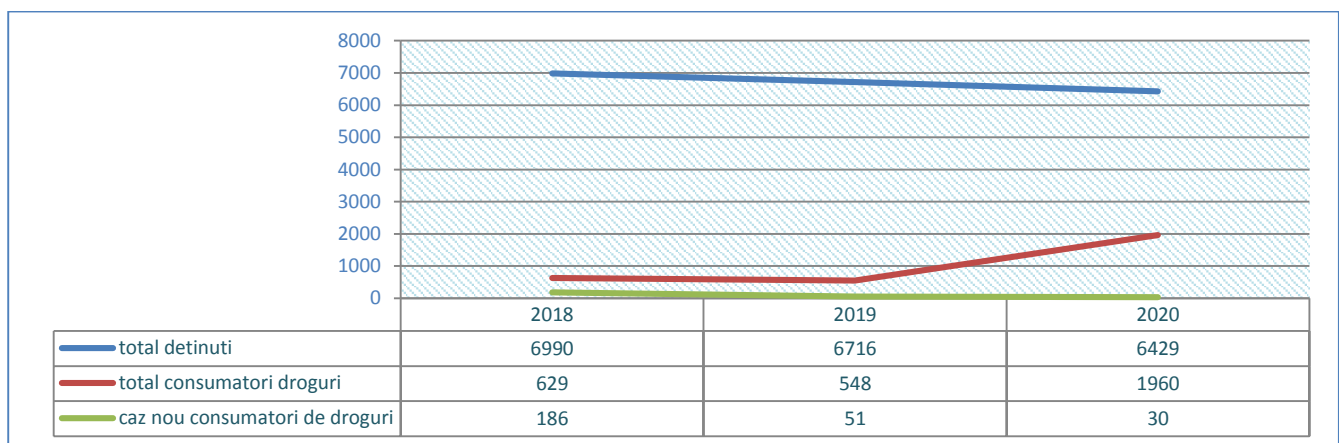
Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale este membru al Consiliului Național de Coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al Tuberculozei. Respectiv, ministerul colaborează cu membrii societății civile – prestatori de servicii sociale pentru grupul vizat, inclusiv în cadrul grupurilor tehnice de lucru pe componenta de asistență și protecție socială, tratament, îngrijire și suport.

TRATAMENTUL ÎN INSTITUȚIILE PENITENCIARE

Conform datelor Administrației Naționale a Penitenciarelor, în anul 2020 în sistemul penitenciar al Republicii Moldova (malul drept al râului Nistru) numărul total al consumatorilor de droguri înregistrați a fost de 577 și este în creștere față de 2019 (548 cazuri). În contextul asistenței medicale, serviciul medical al ANP poate oferi un tratament de dezintoxicare în cazul sindromului de abținere, în acest serviciu au fost incluse 14 persoane în perioada de raportare. Severitatea sindromului de abținere determină și locul unde este oferită dezintoxicarea (la nivelul instituției de detenție sau cu deplasare la spitalul penitenciar cu destinație republicană nr. 16, Pruncul).

Conform datelor ANP pe parcursul anului 2020 au beneficiat 110 beneficiari (99 bărbați și 11 femei) în farmacoterapie din ei 24 (22 bărbați și 2 femei) sunt cazuri noi. Comparativ cu perioada de raportare precedentă (2019 – 68 cazuri) se atestă creștere cu 1,6 ori a cazurilor incluse în TSO. Criteriile de admitere în farmacoterapie cu metadonă a deținuților dependenți de droguri sînt identice cu cele din sectorul civil. Începînd cu anul 2009, la ieșirea din instituțiile penitenciare, pacienții care se află în farmacoterapie primesc un extras semnat, care indică durata participării în program, doza zilnică și data de administrare a ultimei doze. Cu acest extras, pacientul este transferat pentru continuarea farmacoterapiei în sectorul civil.

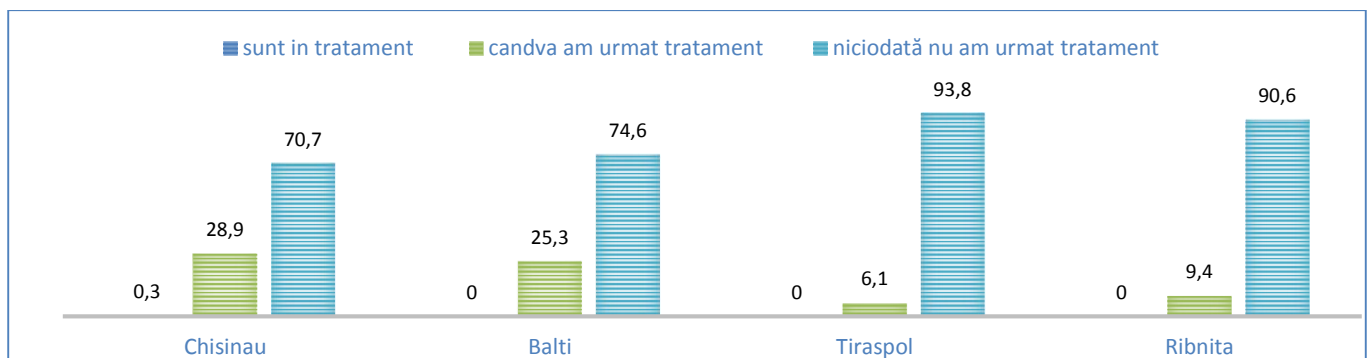
Figura 10. Numarul total al detinutilor, consumatori de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2018-2020

TRATAMENTUL DEPENDENȚEI DE DROGURI – STUDIU IBBS , 2020

Potrivit datelor studiului IBBS 2020 procentul PCID (persoane consumatoare de droguri injectabile), care niciodată nu au trecut tratamentul dependenței de droguri este mare pentru toate localitățile intrate în studiu.

Figura 11. Tratament pentru dependență de droguri, IBBS 2020, %

PERSOANE CONSUMATOARE DE DROGURI INJECTABILE – BENEFICIARI AI PROGRAMELOR DE REDUCERE A RISCURILOR

Programele de prevenire pentru PCID (persoane consumatoare de droguri injectabile) sunt implementate în sectorul civil și sectorul penitenciar, inclusiv regiunea transnistreană în 29 unitati teritorial administrative. În sectorul penitenciar activitățile de profilaxie HIV pentru PCID sunt implementate în 18 instituții penitenciare din țară inclusiv 3 din regiunea transnistreană.

Pe parcursul anului 2020, 16.302 (15627 în a.2019) au beneficiat de servicii (schimbul de seringi fiind unul de bază) din care 13.244 de beneficiari în sectorul civil și 3.058 de beneficiari în sistemul penitenciar. Numărul seringilor distribuite în GRSI (grupurile cu risc sporit de infectare) de PRR (program de reducere a riscului), în anul 2020 este de 2.243.154 unități (2.279.009, 2019). Numărul de prezervative distribuite în perioada respectivă constituie –468.650 unități (411.515, 2019) (Tabelul 6).

Tabelul 6. Numărul de prezervative și seringi distribuite în grupurile cu risc sporit de infectare HIV (PCID, LSC și BSB, Deținuți), Republica Moldova 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Prezervative (total)	532.288	595.719	1.347.886	411.515	468.650
Seringi (total)	2.642.705	2.931.429	2.902.391	2.279.009	2.243.154

Pînă în 2017 serviciile de prevenire HIV au fost finanțate exclusiv din sursele Fondului Global de Combatere HIV, Tuberculoza și Malaria (GFTAM). Pentru prima dată în Republica Moldova, în 2017, a fost lansat concursul pentru finanțarea proiectelor de reducere a riscurilor din fondurile de profilaxie a CNAM. În urma acestui concurs au fost selectate 2-a ONC-uri care oferă servicii de reducere a riscurilor pentru populațiile cu risc sporit de infectare. În anul 2020 au fost continuate serviciile de prevenire pentru 1.014 beneficiari (3.111/2019), oferite în cadrul farmaciilor (30 de farmacii dinte care 4 de pe malul stâng), prin eliberarea consumabilelor: seringi, prezervative, șervețele cu alcool, materiale informaționale, etc., în baza cardurilor individuale a beneficiarilor programelor de reducere a riscurilor. În același timp, au continuat activitatea trei clinici mobile care au oferit o gamă largă de servicii de prevenire pentru toate populațiile cheie inclusiv PCID.

CONSECINȚELE ASUPRA SANATAȚII

MORTALITATEA ASOCIATA CONSUMULUI DE DROGURI

Republica Moldova nu dispune de date pentru raportare în conformitate cu definiția standard a decesului asociat consumului de droguri (DAD). În anul 2020, în Republica Moldova pe malul drept al râului Nistru nu s-au înregistrat progrese în standardizarea definiției decesului asociat consumului de droguri. Datele pentru indicatorul-cheie al epidemiologiei drogurilor au fost colectate din trei surse:

1. Centrul de Medicină Legală al Ministerului Sănătății;
2. Registrul general al mortalității, deținut de Agenția Națională de Sănătate Publică
3. IMSP Dispensarul Republican de Narcologie al Ministerului Sănătății.

Alte surse disponibile referitoare la DAD nu există în Republica Moldova.

CENTRUL DE MEDICINA LEGALA

Centrul de Medicină Legală (CML) este unica instituție publică de expertiză judiciară specializată în domeniul medicinei legale, psihiatriei judiciare, inclusiv și în expertiza toxicologică din Republica Moldova. Structura organizațională CML presupune 25 subdiviziuni teritoriale (municipale și raionale) și 6 subdiviziuni cu statut republican. În subdiviziunile republicane de laborator se concentrează și se cercetează toate probele biologice prelevate (materialul cadaveric – sânge, urină, țesuturi) de pe întreg teritoriul Republicii Moldova în afară de malul stâng al râului Nistru.

În cazurile deceselor survenite în afara instituțiilor medico-sanitare, cadavrele sunt examinate la locul decesului de un grup de anchetă operativă cu participarea medicului legist, care efectuează examinarea externă a cadavrului și a obiectelor din jur. După examinare la locul depistării, cadavrele sunt expediate de către organele de drept (ofițerul de urmărire penală, agentul

constatator, etc.) la examinarea medico-legală în scopul stabilirii: cauzei, vechimii estimative și împrejurărilor morții; vechimii producerii leziunilor; mecanismelor de producere a leziunilor și raportului lor de cauzalitate cu moartea; gradului vătămării corporale; prezenței alcoolemiei, drogurilor (după caz) sau a altor substanțe toxice, altor probleme conexe cadavrului; interpretarea rezultatelor cercetărilor de laborator medico-legale și medicale. Decizia privind efectuarea unei expertize/constatări medico-legale este luată de către reprezentantul organului de drept, ca urmare a prezenței suspiciunilor de moarte violentă. Examinarea toxicologică la prezența drogurilor în sânge și în alte lichide biologice este efectuată în baza solicitării reprezentantului organului de drept sau a medicului legist. Legislația în vigoare nu obligă medicul legist să efectueze analiza toxicologică în cazul tuturor cadavrelor supuse examinării medico-legale (cum este în cazul determinării alcoolemiei, care se efectuează la toate cadavrele supuse examinării medico-legale).

Pe parcursul anului 2020 au fost efectuate 478 investigații toxicologice pentru determinarea prezenței de droguri ilegale și sunt în creștere față de 2019 (260). Din totalul investigațiilor toxicologice, (13,5%) sau în 65 cazuri (45 persoane și 20 cadavre) au fost înregistrate rezultate pozitive la prezența drogurilor ilegale, numărul fiind în descreștere față de 2019 (19,1%). Ponderea extrem de mică a investigațiilor toxicologice pentru identificarea drogurilor ilegale în probele prelevate examinate de CML poate fi explicată prin următoarele:

- lipsa unei reglementări legislative bine stabilite în acest domeniu, la moment decizia este luată în baza solicitării autorităților de urmărire penală sau de către medicul legist urmare a suspiciunilor apărute în procesul examinării cadavrului;
- echipament insuficient și învechit în laboratorul de Toxicologie medico-legală;
- capacitatea redusă a laboratorului de Toxicologie medico-legală, datorită deficitului de resurse umane;
- cooperare insuficientă între Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală și experții medico-legiști de sector, inclusiv în domeniul păstrării temporare și transportării materialului cadaveric în termenii prestabiliți.

Tabelul 7 . Numărul cazuri de investigații toxicologice conform CML, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Decesele cercetate de CML	8309	7362	7823	7936	7881
Decesele suspectate de moarte violentă	2967	2517	2536	2308	2096
Numărul de investigații toxicologice la prezența drogurilor ilegale	282	298	221	260	478
Rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice, total	60	101	72	50	65
Rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice, cadavre	26	33	22	16	20

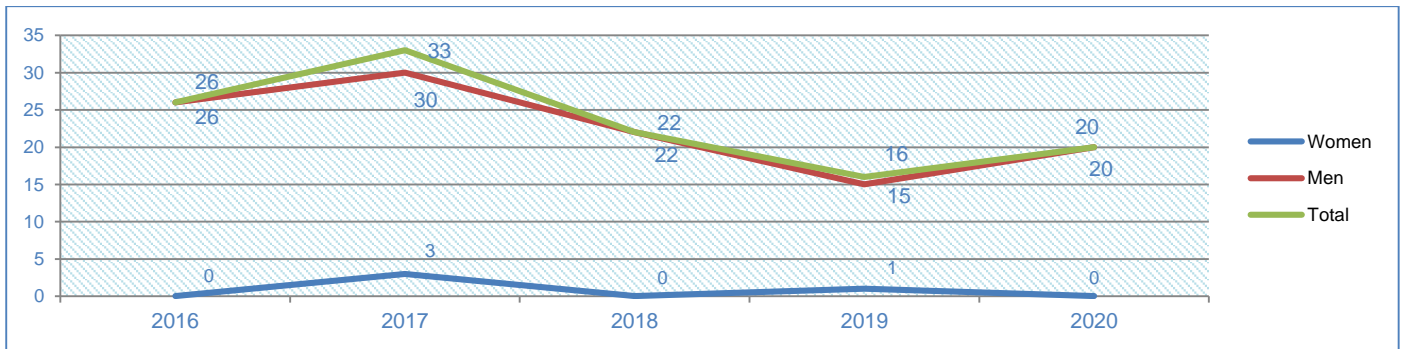
Pentru anul 2020, sau înregistrat 20 cazuri DAD (deces asociat consumului de droguri), (4,2%) din rezultatele pozitive ale investigațiilor toxicologice ce atestă o descreștere față de anul 2019 (32%). Majoritatea cazurilor DAD sunt în segmentul de vârstă 31-40 ani.

Tabelul 8. Distribuția după vârstă și sex a cazurilor pozitive DAD conform CML, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), anul 2020

Cadavre	20 ani sau mai puțin	21-24 ani	25-30 ani	31-40 ani	41-45 ani	46 ani și mai mult
Bărbați	0	0	2	18	0	0
Femei	0	0	0	0	0	0
Tipul drogului identificat						
opium	0	0	0	7	0	0
dimedrol	0	0	0	2	1	0
benzodiazepine	0	0	1	8	0	0
canabis	0	0	0	1	0	0
der. acid barbituric	0	0	0	2	0	0
metadona	0	0	2	6	0	0
amfetamine	0	0	1	0	0	0

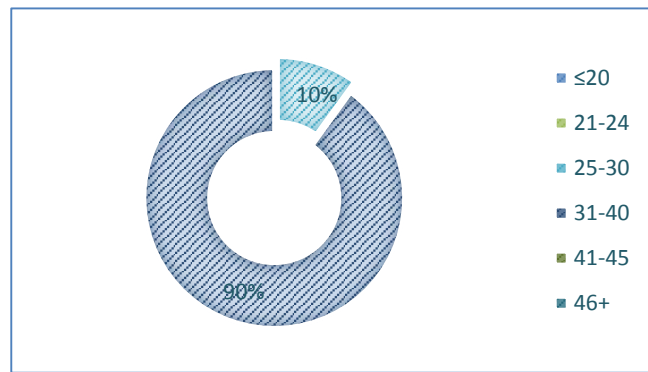
Din datele raportate pentru anul 2020, toate 20 cazuri DAD sunt (15 cazuri în a.2019) de gen masculin.

Figura 12 . Distribuția cazurilor DAD, în funcție de gen, date comparate 2016 - 2020

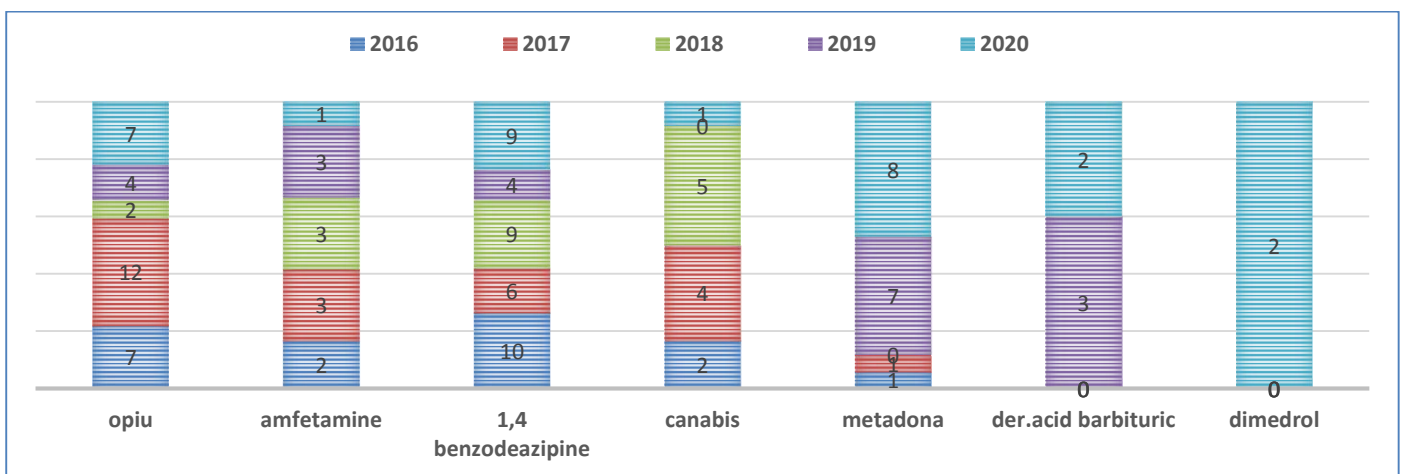
În ceea ce privește vârsta persoanelor decedate ca urmare a consumului de droguri (Figura13), se observă că din totalul cazurilor DAD pentru anul raportat, majoritatea cazurilor 18 cazuri sunt in intervalul de vârstă cuprinsa între 31-40 de ani iar in segmentul 25-30 sunt 2 cazuri.

Figura 13. Distribuția DAD, pe categorii de vârstă (număr de cazuri) ,2020

Pentru anul 2020, tabloul statistic a investigației toxicologice la drogul consumat in cazurile DAD, relevă că, cea mai consumata substanta depistată a fost benzodiazepine (9 cazuri), apoi urmeaza metadona (8 cazuri), opiu (7 cazuri) și este diferit comparativ cu anul 2019 cind in majoritatea cazurilor a fost depistata metadona (7 cazuri), (Figura 14).

Figura 14. Distribuția cazurilor de deces, în funcție de substanța detectată la examenele toxicologice, în perioada 2016-2020

Totodată CML raportează depistarea prin investigația toxicologică a consumului combinat de substanțe în 7 cazuri DAD și anume 2(barbiturate/benzodeazepine), 2(metadonă/benzodeazepine/morfina), 1(metadona/dimedrol), 1(metadona/morfina), 1(metadona/amfetamina/benzidiazepina).

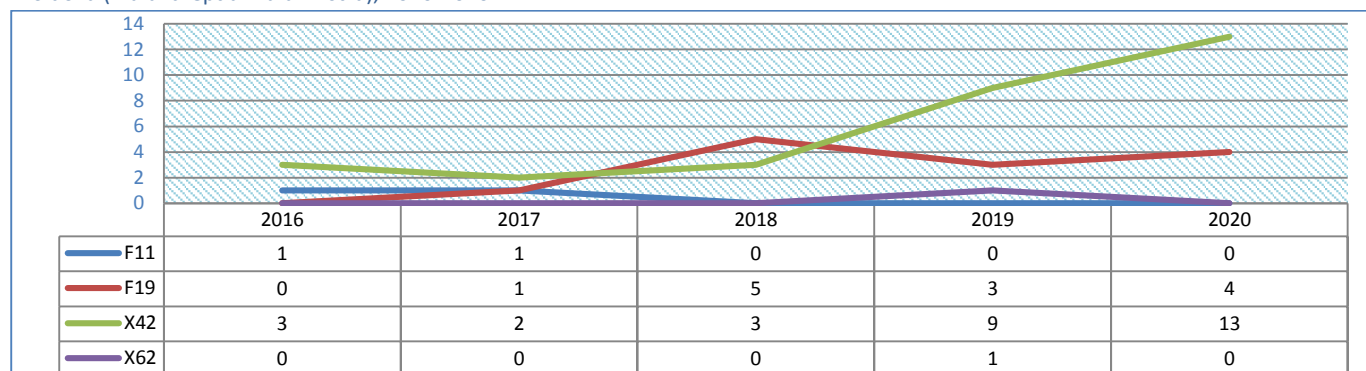
REGISTRUL GENERAL AL MORTALITĂȚII

Cazurile DAD nu sînt înregistrate într-o bază de date separată, dar ele pot fi extrase din Registrul general al mortalității (RGM). Certificatele medicale constatatoare ale decesului sînt verificate, codificate și procesate în Registrul general al mortalității din cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică (ANSP).

În anul de raportare, au fost înregistrate 17 cazuri DAD (16 barbati si 1 femeie) în Registrul general al mortalității, conform Clasificării Internaționale a Maladiilor, revizia X (CIM X), Figura 15. In baza datelor se observa cresterea cazurilor de 1,4 ori față de anul precedent (12 cazuri). Segmentul de virsta a cazurilor DAD este cuprins între 21 si 45 ani.

Numărul cazurilor DAD se poate defini ca incert prin faptul că certificatele constatatoare ale decesului trebuie să fie emise, conform legii, înainte de înmormîntarea cadavrului (adică în cîteva zile de la găsirea cadavrului) și rezultatele investigației toxicologice sînt disponibile mult mai tîrziu (în 3-4 luni), iar medicii nu modifică ulterior cauza morții în certificatele constatatoare ale decesului.

Figura 15. Distribuția numărului de DAD înregistrate după cauzele de deces din certificatele constatatoare ale decesului, RGM, Republica Moldova (malul drept al rîului Nistru), 2016-2020

Sursa : ANSP

SF11 - consum de opiacee

F19 - consumul drogurilor multiple și altor substanțe psiho-active

X42 - intoxicații accidentale prin sau la expunerea la narcotice și psihodislepice (halucinogene)

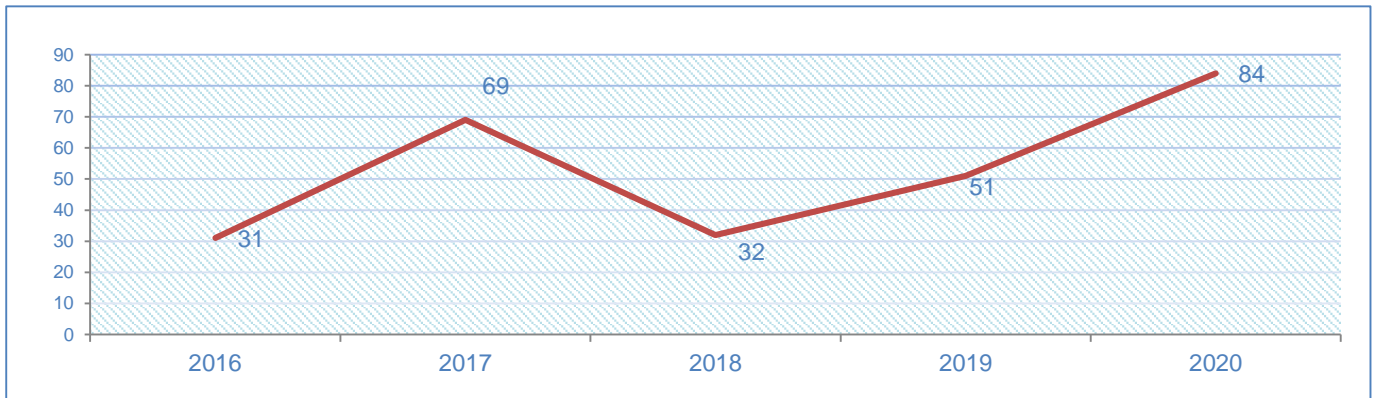
X62 - Intoxicații accidentale prin și la expunere la solvenți organici și hidrocarburi halogene și emanațiile lor

DISPENSARUL REPUBLICAN DE NARCOLOGIE

Medicii narcologi raportează către IMSP Dispensarul Republican de Narcologie cazurile de deces al consumatorilor de droguri sau foștilor consumatori înregistrați odată ce acestea devin cunoscute. În termenii Uniunii Europene, aceste date ilustrează într-o careva măsură „mortalitatea generală” a consumatorilor de droguri oficial înregistrați în Republica Moldova. Începînd cu anul 2011 cazurile de decese prin supradozare în rîndul consumatorilor de droguri înregistrați oficial nu este raportat. Este greu de interpretat tendințele din cauza consistenței necunoscute a datelor colectate din această sursă (caracterul de completare a rapoartelor la nivel de raion).

Pe parcursul anului 2020, au fost înregistrate 84 cazuri de deces (51 cazuri a.2019) la consumatori de droguri cunoscuți (cu elemente de examen clinic – necropsic – date de istoric medical și de anchetă elocvente), dar a căror cauză de deces a fost relaționată cu patologii asociate sau consecutive consumului cronic de droguri (cazuri cu așa - zisă cauzalitate indirectă).

Figura 16 . Numărul de decese din cazurile înregistrate oficial de consum de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), anii 2016-2020

Sursa: Dispensarul Republican de Narcologie

SUPRADOZAREA ÎN RÎNDUL CONSUMATORILOR DE DROGURI INJECTABILE, STUDIU IBBS 2020

Potrivit rezultatelor studiului IBBS 2020 supradozarea în ultimele 12 luni are valori mai mari în localitățile de pe partea dreaptă a Republicii Moldova (Chișinău 14,6%, Bălți 16,3%) și este în creștere comparativ cu runda din 2016 pentru toate orașele intrate în studiu.

Figura 17 . Ponderea respondenților PCID care au raportat supradozări în ultimele 12 luni%, Republica Moldova, IBBS 2016, 2020

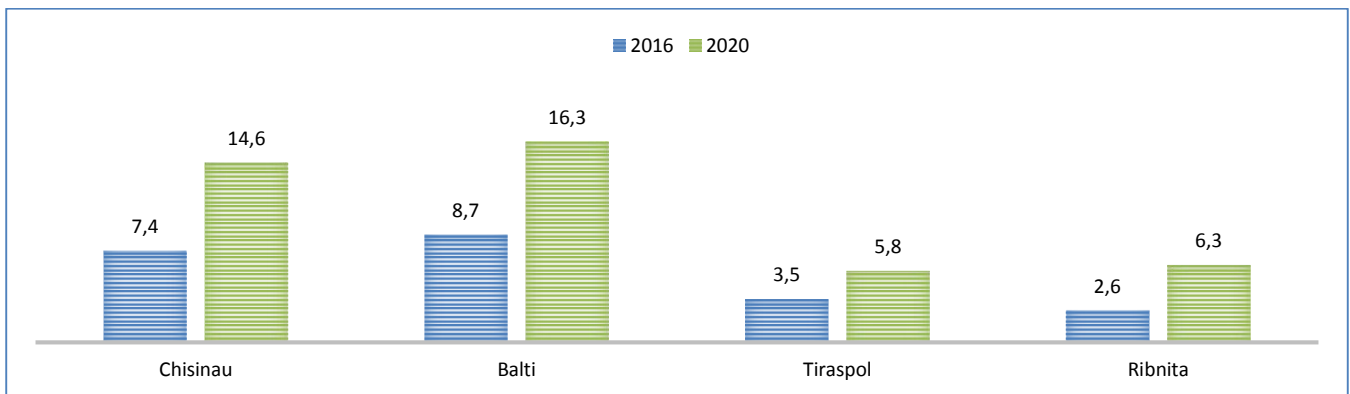
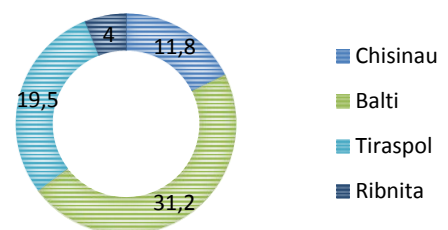

Figura 18. Ponderea respondenților PCID care au utilizat naloxona pentru sine sau pentru alți utilizatori %, Republica Moldova, IBBS 2020

Disponibilitatea și utilizarea naloxonei, de grupul PCID, prin intermediul programelor de reducere a riscului indică faptul că acest serviciu este necesar.

Valorile cele mai mari de utilizare a naloxonei sunt în Bălți 31,2%, Tiraspol 19,5% urmat de Chișinău 11,8% iar cea mai mica este în Ribnița 4%.

INCONSISTENȚA DATELOR

Numărul cazuri DAD variabil între surse ar putea fi explicat de stigma socială, de complexitatea procedurilor aferente confirmării unui caz de DAD conform legislației în vigoare și de faptul că rezultatele investigațiilor toxicologice devin disponibile mai târziu (3-4 luni după deces). În ultimul caz, medicii nu întotdeauna schimbă cauza morții în certificatul medical constatator al decesului. Încrucșarea datelor colectate între surse nu a fost efectuată.

Inconsistența datelor din sursele prezentate anterior confirmă faptul că, realitatea DAD și a supradozărilor fatale cu droguri și alte substanțe psihotrope rămîne puțin cunoscută în Republica Moldova.

În contextul celor expuse anterior sînt evidente deficiențele sistemului de investigare și înregistrare a DAD. Investigațiile toxicologice la prezența drogurilor ilegale în probele biologice ale cadavrelor examinate nu sînt obligatorii și sunt efectuate contra plată, fapt ce sporește riscul pierderii din vizor a cazurilor DAD. Efectuarea expertizei doar în cazul unor suspiciuni, cum ar fi vătămurile corporale (locuri de injectare), seringi găsite la fața locului, prafuri etc., de fapt exclude alte cazuri de DAD, la care lipsesc semnele externe de administrare a drogurilor. Capacitățile tehnice ale laboratorului toxicologic al CML și ale structurilor teritoriale ale CML oferă doar posibilitatea de analiză calitativă la principalele grupuri de droguri ilegale. Astfel, nu este disponibil suportul credibil pentru un diagnostic corect. Durata mare de timp dintre prelevarea probelor biologice și disponibilitatea rezultatelor (3-4 luni) face ca înregistrarea decesului să rămîna sub alt cod al Clasificării Internaționale a Maladiilor, decît cauza stabilită de către medicul legist. Stigma socială și complexitatea procedurii legale aferente le determină pe rudele defunctului să recurgă la ascunderea cauzei reale a decesului asociat consumului de droguri.

BOLILE INFECTIOASE ASOCIATE CONSUMULUI DE DROGURI

Infecția cu HIV în Republica Moldova continuă să prezinte o problemă prioritară de sănătate; epidemia HIV se consideră concentrată în grupurile cu risc sporit de infectare, în special în rîndul consumatorilor de droguri injectabile. Primul caz HIV în Republica Moldova a fost depistat în anul 1987. În Republica Moldova setul minim de boli infecțioase de interes pentru acest indicator include HIV/SIDA și hepatitele virale B și C. De asemenea bolile sexual transmisibile, sifilis și tuberculoza sînt parte a monitorizării.

HIV

STUDII ȘI CERCETARI

Infecția HIV în Republica Moldova este concentrată în grupurile vulnerabile inclusiv populația PCID (consumatori de droguri injectabile). Începînd cu anul 2001 au fost efectuate șase studii de seroprevalență HIV în rîndul PCID. În ultimile patru runde 2009/2010, 2012/2013, 2015/2016, 2020 a fost aplicată aceeași metodă de analiză (RDS) care oferă posibilitatea observării prevalenței în tendință. (Tabelul 9).

Tabelul 9. Prevalența % HIV în grupul PCID, Republica Moldova, IBBS 2009/2010, 2012/2013, 2015/2016, 2020

Localitatea de colectare a datelor	2009/2010		2012/2013		2015/2016		2020	
	Eșantion	Prevalența HIV	Eșantion	Prevalența HIV	Eșantion	Prevalența HIV	Eșantion	Prevalența HIV
Chișinău	301	16,4	339	8,5	362	13,9	365	8,1
Bălți	362	39,8	362	41,8	342	17,0	357	14,9
Tiraspol	281	12,1	297	23,9	334	29,1	333	23,5
Rîbnița	n/d	n/d	97	43,7	300	22,2	322	14,5

Studiile de prevalență HIV desfășurate în 2001 și 2003/2004 au aplicat metoda de eșantionare timp-locție cu testarea lavajului seringilor utilizate a beneficiarilor programelor de reducere a riscurilor. Studiul de seroprevalență HIV, desfășurat în 2007, a aplicat eșantionarea probabilistică a beneficiarilor programelor de reducere a riscurilor cu testarea mostrelor de sînge. În anul 2009/2010, 2012/2013, 2015-2016, 2020 a fost aplicată eșantionarea ghidată de respondenți cu testarea calitativă a mostrelor de sînge.

STATISTICA DE RUTINĂ

Incidența infecției cu HIV în a.2020 a constituit 16,8 cazuri (a.2019, 29,1 cazuri) la 100 mii populație. S-a înregistrat o descreștere a incidenței în mediu rural de la 22,1 cazuri în 2019 la 17,5 cazuri în 2020 și cel urban de la 24,1 cazuri în 2019 la 16,1 cazuri în 2020. În caracteristicile cazurilor HIV+ pe vârstă incidența este mai mare în grupul celor de 40+, ponderea după gen prevalează în grupul persoanelor de gen masculin 58,2%, iar după rezidența ponderea este mai mare în mediul rural 56,2%. Calea de transmitere heterosexuale rămâne a fi prioritară 90,3% urmată prin cea homosexuală 4,2%, apoi prin consumul de droguri injectabile 3,1%, după prin transmiterea de la mamă la copil 2,4%. Comparativ cu anul precedent de raportare se atestă o scădere de infectare pe calea de transmitere prin consumul de droguri injectabile de la 5,1% în 2019 la 3,1% în 2020.

Din totalul testelor la HIV în anul 2020, 23,1% (6,6% a.2019) din teste au fost efectuate în grupul persoanelor cu risc sporit de infectare și al partenerilor lor sexuali. Din grupul PCID au fost testate 8841 persoane (7922 în 2019), dintre care au fost confirmați și luați în evidență medicală 22 persoane (19 persoane în 2019).

Cât ține de testarea la HIV în sistemul penitenciar, în conformitate cu datele Direcției Medicale a Administrației Naționale a Penitenciarelor, pe parcursul anului 2020 au fost testați la HIV 64,8% din deținuții de pe malul Drept al Nistrului.

HEPATITELE VIRALE / STUDII ȘI CERCETARI

Pentru prima dată, un studiu de seroprevalență a virusului hepatitei C (VHC) și a virusului hepatitei B (VHB) în rândul PCID (consumatori de droguri injectabile) a fost desfășurat în anul 2007, în rândul PCID beneficiari ai programelor de reducere a riscurilor, fiind aplicată eșantionarea probabilistică cu testarea mostrelor de sînge la HIV, VHC, VHB.

Rundele următoare ale studiului IBSS din anul 2009, 2012/2013 și 2015/2016, 2020 au fost realizate prin metoda RDS (eșantionarea ghidată de respondenți cu testarea calitativă a mostrelor de sînge).

Conform rezultatelor IBSS 2020, prevalența virusului hepatitei C este de 49,2% și hepatitei B de 3,5% în Chișinău, 49,1% respectiv 1,2% în Bălți, 42,1% respectiv 1,7% în Tiraspol, 63,1% respectiv 10,8% în Rîbnița (Tabelul 10)

Republica Moldova este considerată o regiune endemică pentru hepatitele virale B și C. Imunizarea generală a nou-născuților împotriva hepatitei virale B a început în anul 1995.

Tabelul 10. Prevalența % VHC și VHB în rândul PCID, IBSS 2012/2013, 2015/2016, 2020 Republica Moldova

Localitatea de colectare a datelor	2012/2013		2015/2016		2020	
	Prevalența VHC	Prevalența VHB	Prevalența VHC	Prevalența VHB	Prevalența VHC	Prevalența VHB
Chișinău	65,4	6,6	60,4	4,9%	49,2	3,6
Bălți	38,5	12,4	41,8%	5,4%	49,1	1,2
Tiraspol	35,3	4,1	62,1%	4,0%	42,1	1,7
Rîbnița	61,4	0,0	32,7%	1,0%	63,1	10,8

STATISTICA DE RUTINĂ

Pentru anul 2020, incidența 0,12 cazuri la 100 mii populație prin hepatita virală acută B și 0,45 cazuri hepatita virală acută C comparativ cu anul precedent este în descreștere. Relevanța caracteristicilor demografice conform fișei epidemiologice, hepatitele virale B au fost diagnosticate preponderent în localități urbane, ușor preponderent în grupul copiilor iar pentru hepatitele virale acute C, la fel preponderent în localități urbane și total în grupul celor maturi.

În scopul sporirii diagnosticului precoce și a accesului la tratamentul hepatitelor virale în rândul grupurilor cu risc sporit de infectare a fost introdusă testarea la markeri a hepatitelor (obiectiv în Programul Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D) acoperit din fondurile CNAS.

ALTE COMORBIDITATI ASOCIATE CONSUMULUI DE DROGURI

Datele despre cazurile de tuberculoză de pe ambele maluri ale râului Nistru sînt stocate într-o bază de date electronică (SIME TB) la Institutul de Ftiziopneumologie. Începînd cu anul 2006, în fișa de colectare a datelor despre cazurile de tuberculoză a fost adăugată întrebarea despre consumul de droguri. Consumul de droguri este o practică extrem de stigmatizată și ascunsă în Republica Moldova. Astfel, pacienții de tuberculoza preferă să nu ofere informații la acest subiect. Aceasta ar putea fi o explicație de ce numărul de pacienți cu tuberculoză care au declarat consumul de droguri este atît de scăzut .

Tabelul 11. Comorbiditatea cu TB raportată, Republica Moldova, 2016-2020

		2016	2017	2018	2019	2020
Număr pacienți cu tuberculoză cazuri noi și recidive		3556	3333	3020	2879	2253
Pacienți cu tuberculoză cazuri noi și recidive care au declarat consum de droguri	Număr	35	42	29	26	27
	Pondere	1,0	1,26	0,96	0,90	1,19

Sursa: SIME TB, IFP

În anul 2020, din 2253 pacienți cu tuberculoză cazuri noi (1902) și recidive (351), 27 pacienți au declarat consumul de droguri și astfel prezintă în tendință o ușoară creștere față de anul de raportare precedent. De la 01 octombrie 2014 în RM a luat start proiectul finanțat de TB REACH/PAS "Extinderea accesului la metoda rapidă de diagnostic a tuberculozei (GeneXpert) în grupurile vulnerabile (consumatorii de droguri injectabile și persoanele fără adăpost)". În anul 2020 au trecut screening-ul (GeneXpert) 341 persoane din grupurile de risc, consumatori de droguri injectabile. Testarea TB a beneficiarilor din grupul de risc CDI se datorează intensificării măsurilor de depistare și acompaniere a consumatorilor activi către sistemul de sănătate.

CORELATIILE SOCIALE SI CONSECINTELE LEGALE

PROBLEMELE SOCIALE

Potrivit EMCDDA, conceptul de excludere socială asociată consumului de droguri – concept dezvoltat pentru țările Uniunii Europene – este unul multidimensional. Acesta presupune practici de excludere cum ar fi, deprivarea economică sau sărăcia și consecințele lor; discriminarea socială și politică; concedierea și accesul redus la serviciile de sănătate, de educație și calificare. Excluderea socială apare ca subiect în cercetările din ultimii ani privind caracteristicile consumului de droguri și consecințele sociale, legale și pentru sănătate. Informația disponibilă cuprinde factorii socioeconomiici asociați consumului de droguri și, în special, consumul problematic de droguri, concentrat în grupuri populaționale care sînt supuse multiplelor procese de excludere, cum ar fi afilierea la o minoritate, consumul de droguri și suportarea consecințelor excluderii sociale și economice. Prevenirea discriminării consumatorilor de droguri se efectuează în baza Legii nr.121 privind asigurarea egalității din 25.05.2012, a Legii ocrotirii sănătății nr. 411-XII din 28.03.1995, a Legii nr. 263- XVI din 27.10.2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului, precum și a altor legi și hotărâri de guvern. Nediscriminarea persoanelor consumatoare de droguri în domeniul sănătății publice este prevăzută în mod expres de alin.(1) art. 17 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411-XII din 28.03.1995⁵, precum și de Legea nr. 263-XVI din 27.10.2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului.⁶

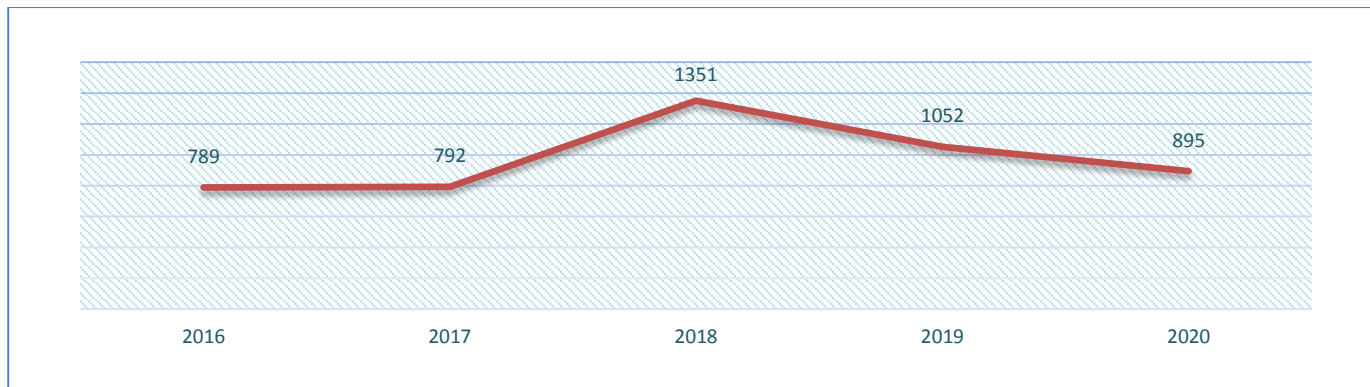
⁵ <http://www.amed.md/legea411.pdf>

⁶ http://www.sibm.md/uploads/files/lege_263-XVI.pdf

INFRAȚIUNI LEGATE DE TRAFICUL DE DROGURI

Pe parcursul anului 2020, pe malul drept al râului Nistru au fost înregistrate 895 infracțiuni legate de traficul de droguri (Figura 19) și astfel se atestă o descreștere a numărului total de crime legate de droguri, comparativ cu anul 2019 .

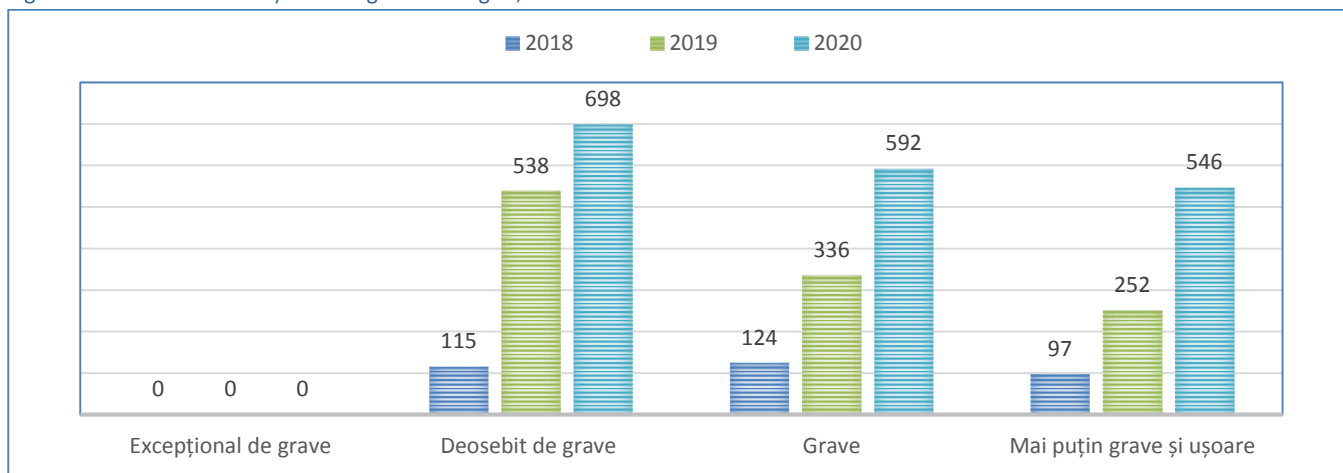
Figura 19 . Numărul de infracțiuni legate de traficul de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2016-2020

Sursa : MAI

Analiza datelor infracțiunilor legate de droguri în coraport cu gravitatea infracțiunilor denotă faptul că marea parte a acestora se încadrează în categoria celor mai puțin grave și ușoare. Pe parcursul anului 2020, numărul infracțiunilor legate de traficul și consumul ilicit de droguri, numărul cazurilor deosebit de grave au constituit - 97 infracțiuni, grave au constituit - 252 infracțiuni și mai puțin grave și ușoare au constituit - 546 infracțiuni, (Figura 20).

Figura 20. Gravitatea infracțiunilor legate de droguri, 2018-2020

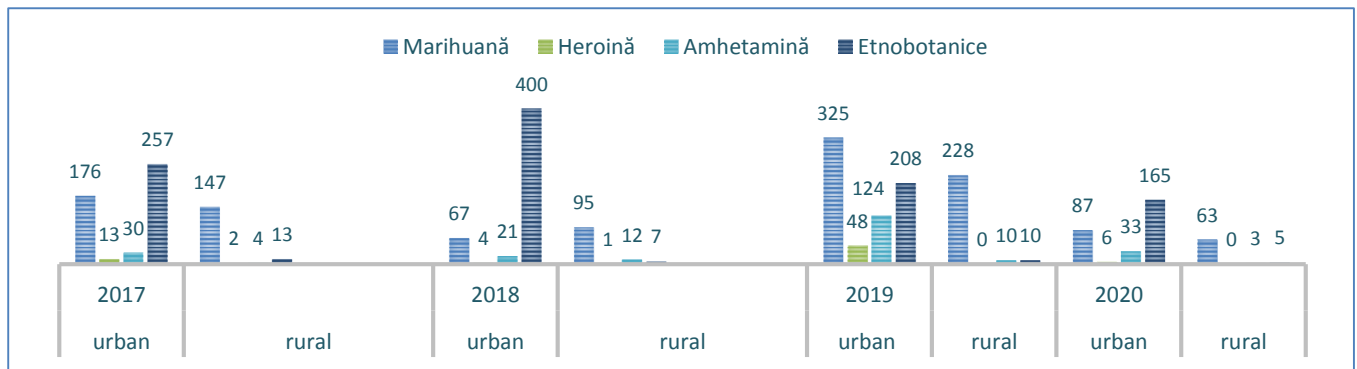

Numărul dosarelor de anchetă penală pentru infracțiuni legate de traficul și consumul de droguri pe parcursul anului 2020, intentate -895 dosare, expediate în judecată- 567, încetate-7 dosare, clasate-47 dosare. Analizând activitatea desfășurată de către organele de urmărire penală în conlucrare cu oficiile Procuraturii, se atestă un trend anual stabil al activității de urmărire penală. Dosare penale intentate după tipul de drog pentru anul 2020 :

Etnobotanice ± 134 dosare,	Plante de cînepă ± 46 dosare
Marihuana ± 151 dosare,	Amfetaminele ± 14 dosare,
Medicamentoase ± 16 dosare,	MDMA ± 30 dosare
Heroină ± 6 dosare,	PVP ± 36 dosare,
Hașiș ± 13 dosare	Plante de mac ± 4 dosare,
Altele ± 445 dosare	

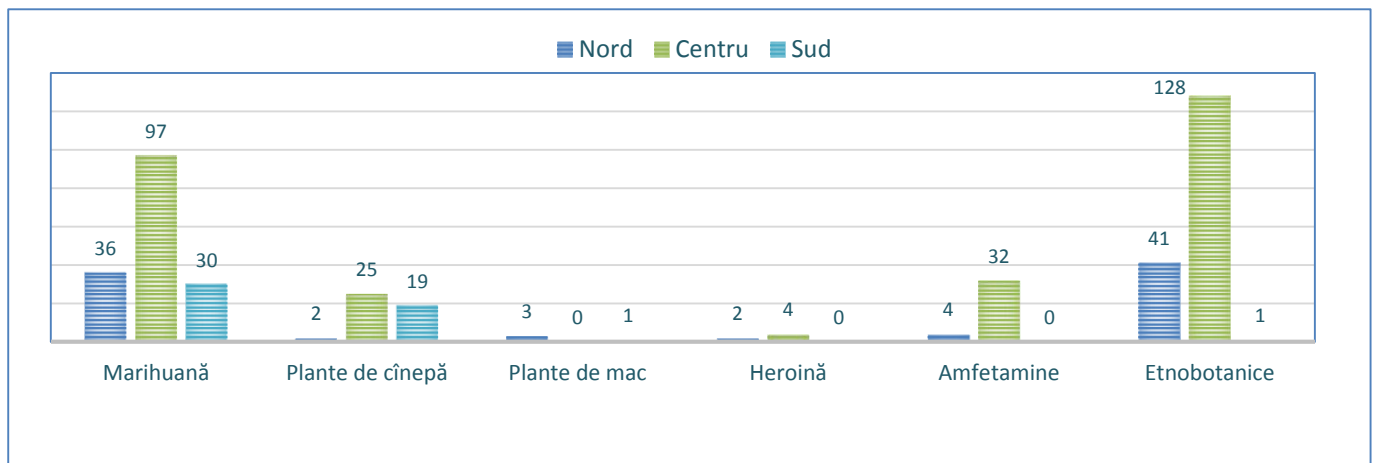
Conform datelor se atestă faptul că marijuana reprezintă obiectul infracțiunilor asociate drogurilor. Aceasta este urmată de etnobotanice, Amfetamină/Ecstasy, metamfetamina, specifică în mare parte mediului urban.(Figura 21).

Figura 21. Ponderea tipului de drog pentru perioada 2017 – 2020

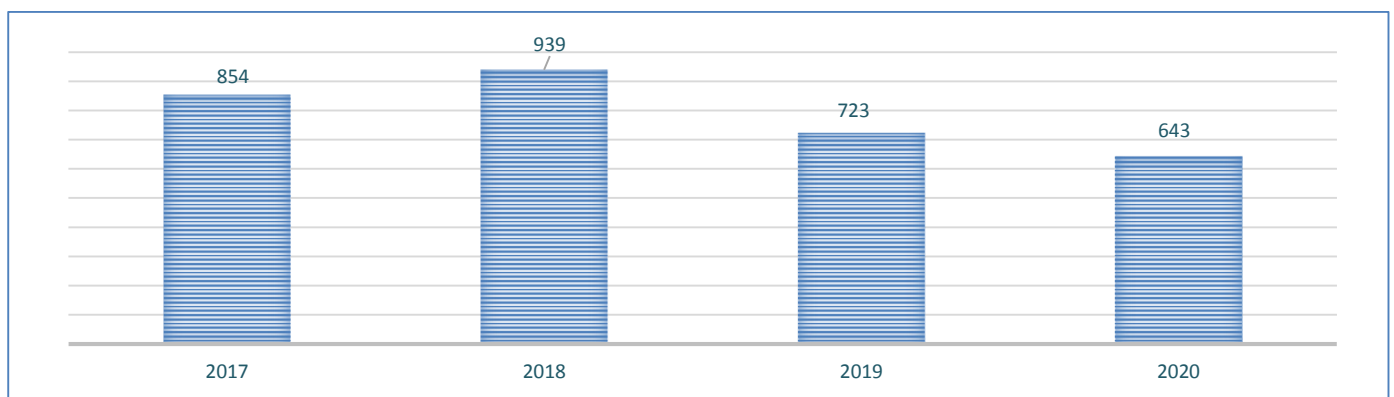
Analiza împărțirii zonale a drogurilor traficate, denotă faptul că zona de nord a țării se clasează pe primele poziții în ceea ce privește traficul cu marijuana și etnobotanice. Totodată, traficul cu etnobotanice, marijuana, amfetamine și heroină este sporit în raioanele din zona centrală a țării. (Figura 22)

Figura 22. Împărțirea zonală (teritorială) a drogurilor traficate, 2020

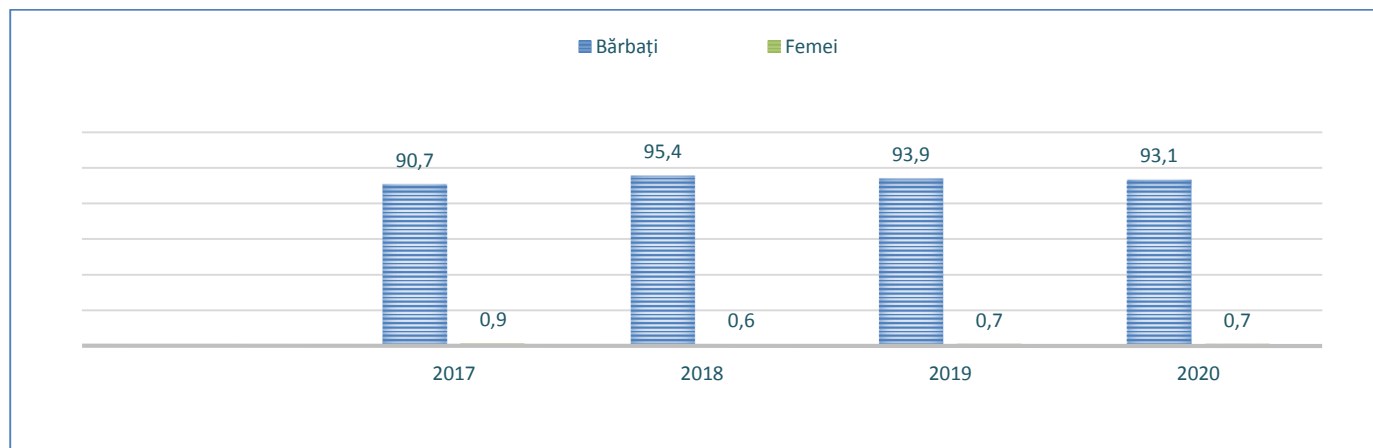
Numărul cazurilor de păstrare a substanțelor narcotice cu scop de a le transmite deținuților în instituțiile penitenciare în anul 2020 au fost înregistrate 37 cazuri și sunt în descreștere comparativ cu anul 2019- 111 cazuri. Conform datelor statistice pe parcursul anilor 2017-2020 se observă o descreștere a persoanelor anchetate pentru trafic de droguri, trimise în judecată. Pentru anul 2020, numărul persoanelor anchetate pentru trafic de droguri, trimise în judecată au fost 643 persoane. (Figura 23)

Figura 23. Numărul persoanelor anchetate pentru trafic de droguri trimise în judecată Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2017-2020

Numărul total de persoane anchetate pentru infracțiuni legate de droguri pentru anul 2020, constituie- 657. Din care femei – 45, bărbați - 612. În ceea ce privește distribuția după sex a persoanelor anchetate penal pentru trafic de droguri comparativ cu anii 2018, 2019 se atestă o reducere nesemnificativă a ponderii bărbaților (Figura 24).

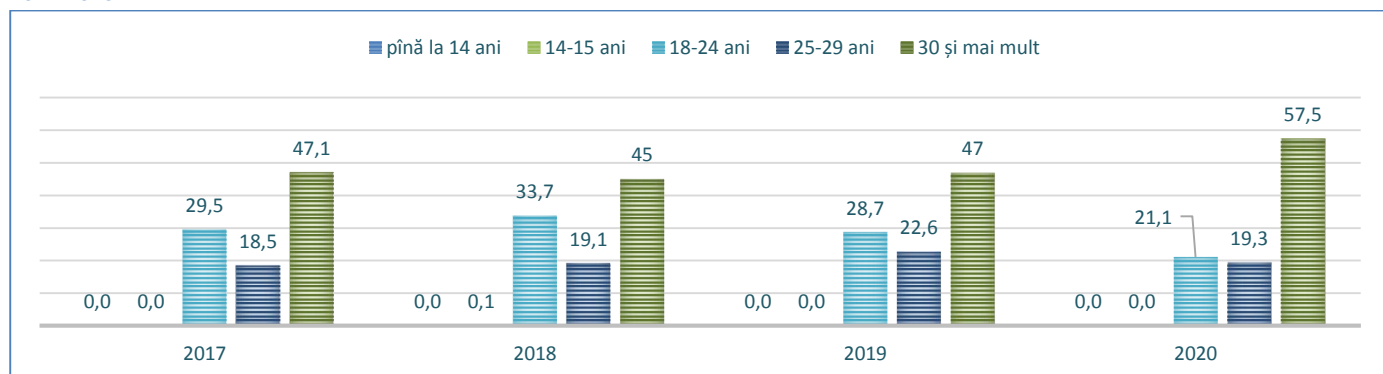
Figura 24. Numărul persoanelor anchetate pentru trafic de droguri %, dezagregate după sex Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2017-2020

Analizând circumstanțele săvârșirii infracțiunilor legate de droguri constatăm că majoritatea infracțiunilor sunt săvârșite de persoanele care sunt la prima abatere de acest gen, care nu sunt angajate în câmpul muncii dar și cele cu antecedente penale la momentul săvârșirii infracțiunii.

La compartimentul distribuția pe vârste a persoanelor implicate în infracțiunile legate de traficul de droguri, grupul persoanelor în vârstă de 30 de ani și mai mult , are cea mai mare pondere de-a lungul timpului în infracțiunile legate de traficul de droguri. Persoanele suspecte de săvârșirea infracțiunilor legate de droguri sunt comise de către persoane cu vârsta cuprinsă între 18 – 24 ani și a celor de peste 30 ani, în cea mai mare parte de gen masculin (Figura 25).

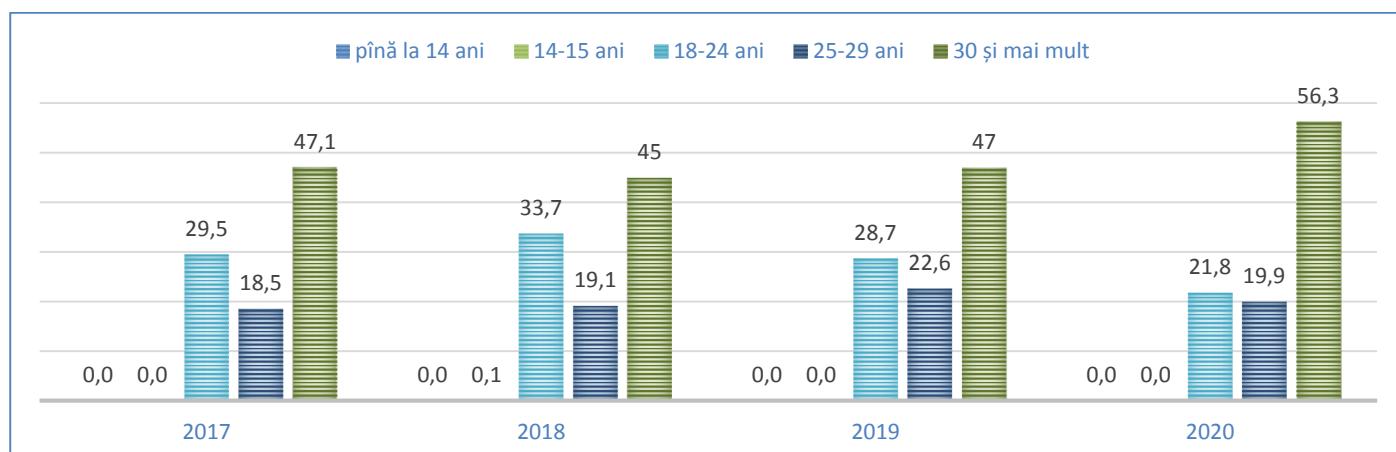
Figura 25. Distribuția după grupuri de vârstă %, persoane anchetate pentru trafic de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2017-2020

Sursa: MAI

În cazul bărbaților implicați în infracțiuni legate de traficul de droguri grupurile de vârstă de 30 ani și mai mult, are cea mai mare pondere pe parcursul anilor 2017-2020 (Figura 26).

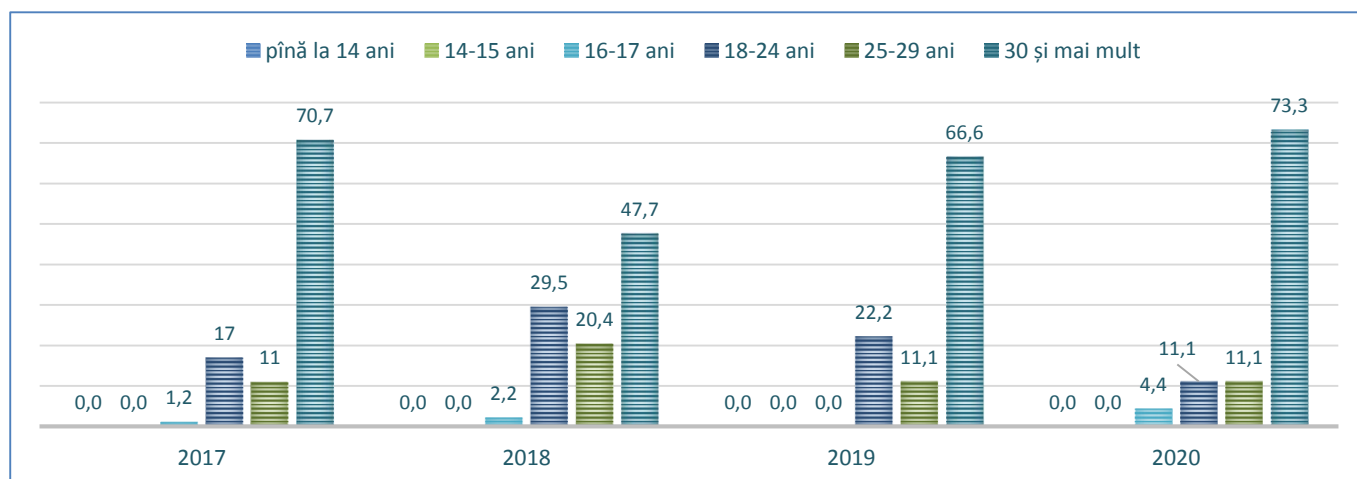
Figura 26. Distribuția după grupuri de vîrstă %, persoanele de sex masculin anchetate pentru trafic de droguri, Republica Moldova (malul drept al rîului Nistru), 2017- 2020.

Sursa: MAI

În cazul femeilor implicate în infracțiuni legate de traficul de droguri, grupului de vîrstă de 30 ani și mai mult, în anul 2017 îi revinea - 70,7% cu o scădere în anul 2018 , iar pe parcursul anilor 2019—2020 se atestă o creștere în grupul dat.

Figura 27. Distribuția după grupuri de vîrstă %, persoanele de sex feminin anchetate pentru trafic de droguri, Republica Moldova (malul drept al rîului Nistru), 2017- 2020

Sursa : MAI

În cazul persoanelor anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, conform art.217, al.1 și 217¹, al.1, majoritatea persoanelor sunt de gen masculin.

Tabelul 12. Distribuția după sex a persoanelor anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, Republica Moldova (malul drept al rîului Nistru), 2020

	Bărbați		Femei		Total	
	nr.	%	nr.	%	nr.	%
Cu scop de înstrăinare(art. 217 ¹ al.1)	2	66,67	1	33,33	3	0
Fără scop de înstrăinare(art. 217 al. 1)	34	82,93	7	17,07	41	100
Total (art.217, al.1 și 217 ¹ , al.1)	36	81,81	8	18,19	44	100
Total persoane trase la răspunderea penală pentru comiterea infracțiunilor legate de droguri	612	93,15	45	6,85	657	100

Sursa: MAI

Majoritatea persoanelor (bărbați și femei) anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1) au vîrsta de 30 de ani sau mai mult.

Tabelul 13 .Distribuția după grupuri de vîrstă și sex, persoanele anchetate pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, Republica Moldova (malul drept al rîului Nistru), 2020

	Bărbați		Femei		Total	
	Cu scop de înstrăinare (art. 217 ¹ al.1)	Fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1)	Cu scop de înstrăinare(art. 217 ¹ al.1)	Fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1)	Cu scop de înstrăinare(art. 217 ¹ al.1)	Fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1)
14–15 ani	-	-	-	-	-	-
16–17 ani	-	1	-	-	-	1
18–24 ani	-	2	-	-	-	2
25–29 ani	1	2	-	1	1	3
30 ani și mai mult	1	29	1	6	2	35
Total	2	34	1	7	3	41

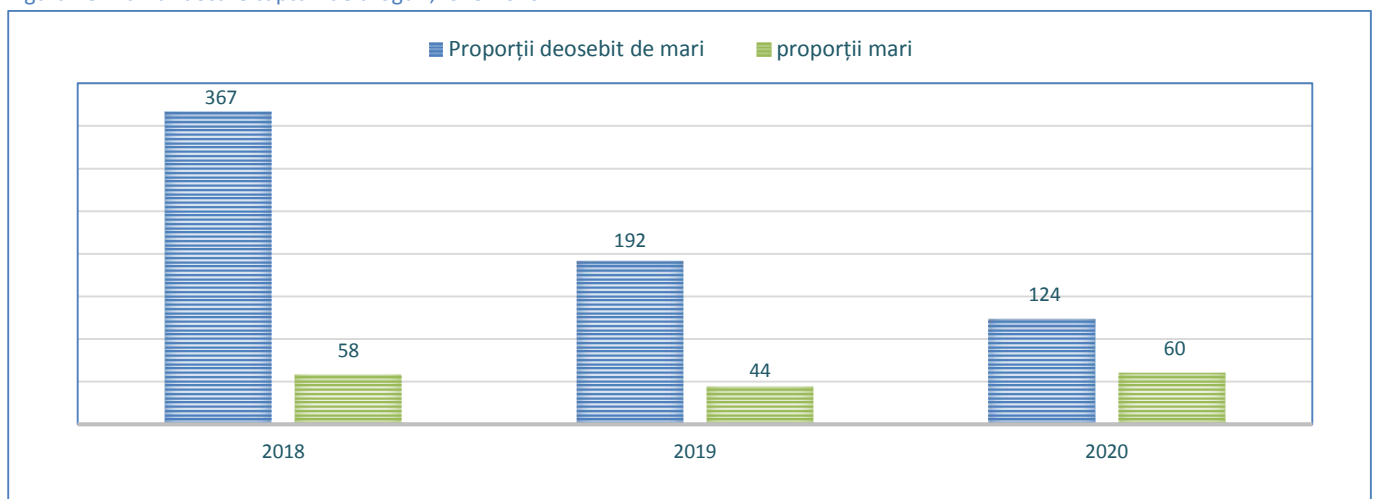
Sursa: MAI

PIAȚA DROGURILOR

SECHESTRĂRILE DE DROGURI

Conform raportului MAI un obiectiv prioritar este - relevarea filierelor de contrabandă și punere în circulație a drogurilor ilicite. Capturile de droguri sunt calificate de experți, mai puțin ca un indicator al ofertei de droguri, poate mai degrabă ca un indicator direct al activităților de aplicare a legii în domeniul drogurilor, cu reflectarea în același timp a vulnerabilităților traficantilor. De asemenea, la capitolul depistării cantităților mari de droguri art. 217 alin. 4, lit. b (proporții deosebit de mari), pe parcursul anului 2020 s-au înregistrat 124 de cazuri iar la art. 217(1) alin. 3 lit. f (proporții mari), s-au înregistrat 60 cazuri. (Figura28)

Figura 28. Număr dosare capturi de droguri,2018-2020

În comparație cu anii 2018 – 2019, în anul 2020 piața ilicită a drogurilor din Republica Moldova înregistrează următoarele tendințe:

- **Cantități confiscate:** marihuană (82 kg), plante de canabis (23886 plante), PVP (15,3 kg) și MDMA (14,8 kg), substanțele etnobotanice înregistrează cea mai mică cantitate confiscată din ultimii 3 ani. Cannabisul rămâne cel mai capturat drog la nivel național.
- **Trend în creștere** pentru capturile de MDMA (de la 2,7 kg în a.2019 la 14,8 kg în a.2020), cocaină (de la 39 gr în a.2019 la 322 în a.2020), PVP (de la 8,5 kg în a.2019 la 15,3 în a. 2020), medicamente cu conținut stupefiant, în special pastille Subutex cu substanța activă buprenorfin introduse pe cale de contrabandă din țările Uniunii Europene, amfetamină (de la 70 gr în a.2019 la 295 gr în a.2020), pseudoefedrină (de la 32 gr în a.2019 la 122 gr în a.2020).
- **Scăderi** au fost înregistrate și pentru capturile de paie de mac (1,6 kg în a.2019 la 93 gr în a.2020), heroina (de la 1,5 kg în a.2019 la 322 gr în a.2020), marijuana (de la 188 kg în a.2019 la 82 kg în a.2020), etnobotanice (de la 218 în a.2019

la 170 în a.2020), amfetamina (de la 49 în a.2019 la 21 în a.2020); NSP – urile își mențin prezența pe piața ilicită, fiind înregistrate creșteri ale numărului de capturi de canabinoizi sintetici.

Traficul și consumul de droguri ca fenomen rămâne concentrat în zonele urbane. Datele furnizate de Direcția Infrapecțiuni Legate de Droguri privind cantitățile de droguri ilegale sechestrate pe teritoriul malului drept al râului Nistru, în perioada anilor 2016-2020, sînt prezentate în (Tabelul 14).

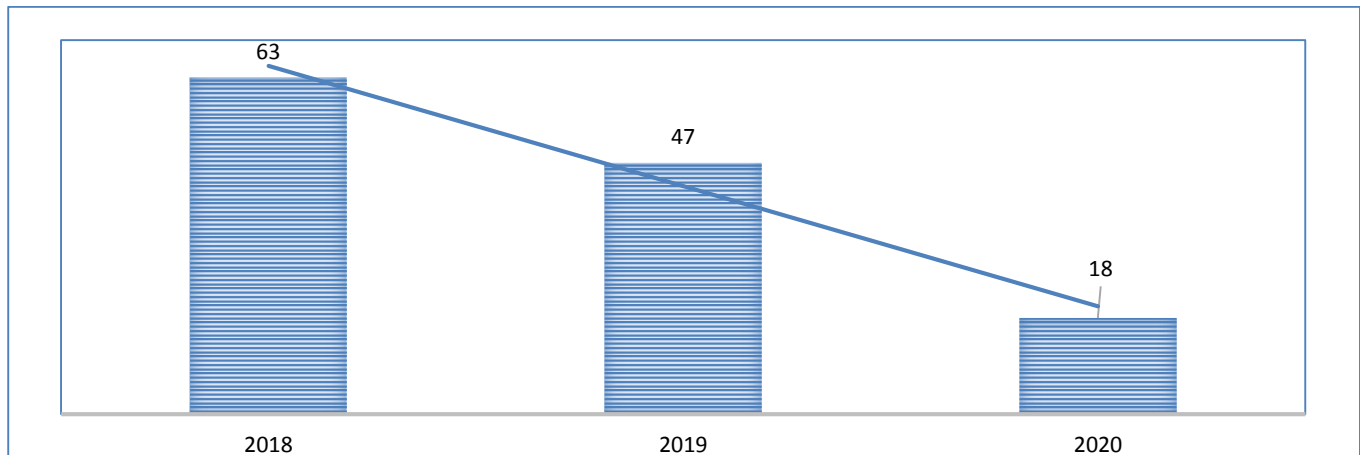
Tabelul 14. Cantitățile de droguri ilegale sechestrate, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2016-2020

	Cantități sechestrate				
	2016	2017	2018	2019	2020
Paie de mac	86kg245gr	19kg886gr	6kg167gr	1kg 633gr	1 kg 329 gr
Marijuana	91kg337gr	137kg464gr	44kg 718gr	188kg 477gr	81 kg 969 gr
Opium	202gr	3,79gr	3,94gr	1,6gr	1,48 gr
Ecstasy	1488 pastile	4423 pastile/ 2kg461gr MDMA	3385pastile 6kg 938gr MDMA praf	9939pastile/6kg 720gr MDMA praf	7941pastile/5kg 747gr MDMA praf
Efedrină	200ml/0,27gr	0,3ml	59,6gr	-	-
Tramadol	63 pastile	103 pastile	7fiole/98pastile	-	-
Amfetamine	506,42gr	230,2gr	209gr	70,5gr	295gr
Metamfetamine	205gr	8,7gr	106gr(masă uscată) 136ml(masa lichidă)	16,65gr 3,2ml	1,49gr, 7ml
Plante de mac	81471 plante	32024 plante	5381 plante	3939 plante	4397 plante
Plante de cînepă	18375 plante	15331 plante	32474 plante	24109 plante	23 886 plante
Heroină	930gr	620gr	79 kg 412gr (78kg 938gr sechestrare a.2017/expertiza a.2018)	1kg 515gr	322,7 gr
Cocaină	56,5gr	4kg970gr masa vegetala cocaine/ 322gr	5,75 gr	39gr+200gr	374,1 gr
Hașîș	50kg666gr	241kg511gr	29kg 900 gr	3kg 299gr	1kg 579 gr
LSD	313 timbre	0	6 timbre	4timbre	238 timbre
PVP	-	150gr	1kg 353gr	8kg 582gr	15kg 367gr
Etnobotanice	-	5kg 372gr	2kg 355gr	647gr	63 gr
Metadon	-	8,24 gr(masa uscată) 2l (masa lichidă)	18,2gr	13,9gr/15ml	33,4 gr
Medicamentoase		1501 pastile 81 fiole	1037 pastile 17 fiole	1123 pastile	1037 pastile, 3 fiole

Sursa :MAI

Un alt fenomen legat de infracțiunile de droguri care pune presiune asupra securității statului îl constituie contrabanda cu droguri. Astfel, pe parcursul anului 2020 s-au înregistrat 18 cazuri în anul 2019 au fost înregistrate 47 cazuri de contrabandă cu droguri, față de anul 2018- 63 cazuri. (Figura 29)

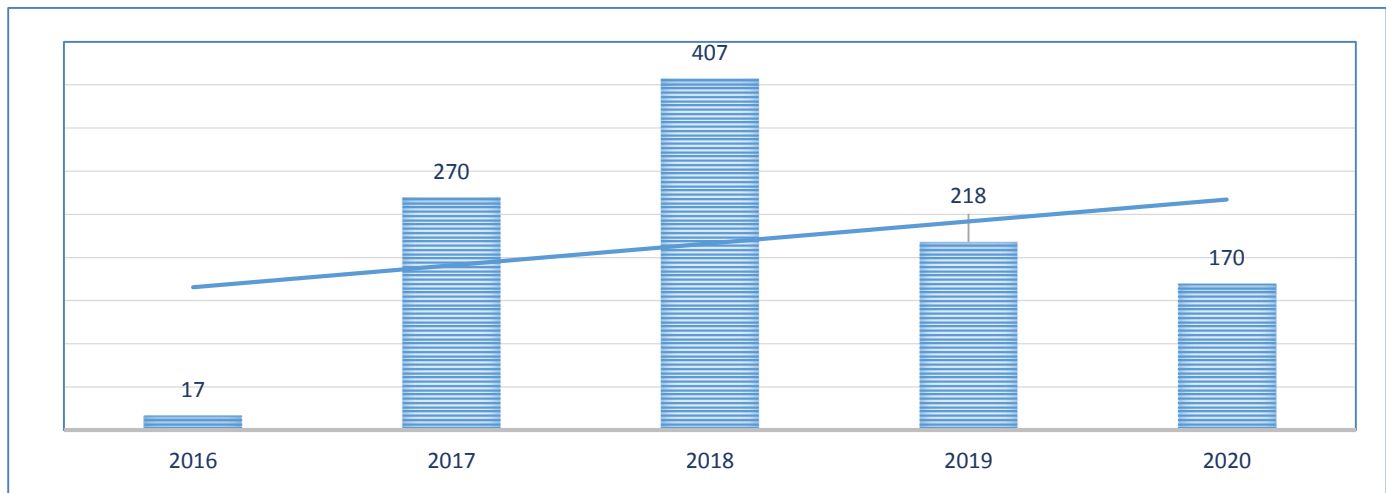
Figura 29. Număr cazuri contrabandă cu droguri, 2018-2020

Sursa: MAI

Analiza datelor privind circulația noilor substanțe psihoactive, care au devenit disponibile pentru publicul larg, reprezintă o amenințare la adresa securității. Aceste substanțe sunt procurate mai ușor și la un preț mai accesibil în comparație cu alte substanțe narcotice. Analiza datelor privind circulația noilor substanțe psihoactive denotă efortul depus de către instituțiile de combatere a ofertei de droguri la compartimentul depistării și introducerii sub control a noilor substanțe depistate în circuitul ilicit. Însă rezultatul pe termen lung va putea fi observat pe parcurs.(Figura 30).

Figura 30. Ponderea cauzelor penale privind circulația NSP (Noilor Substanțe Psihoactive) 2016 – 2020.

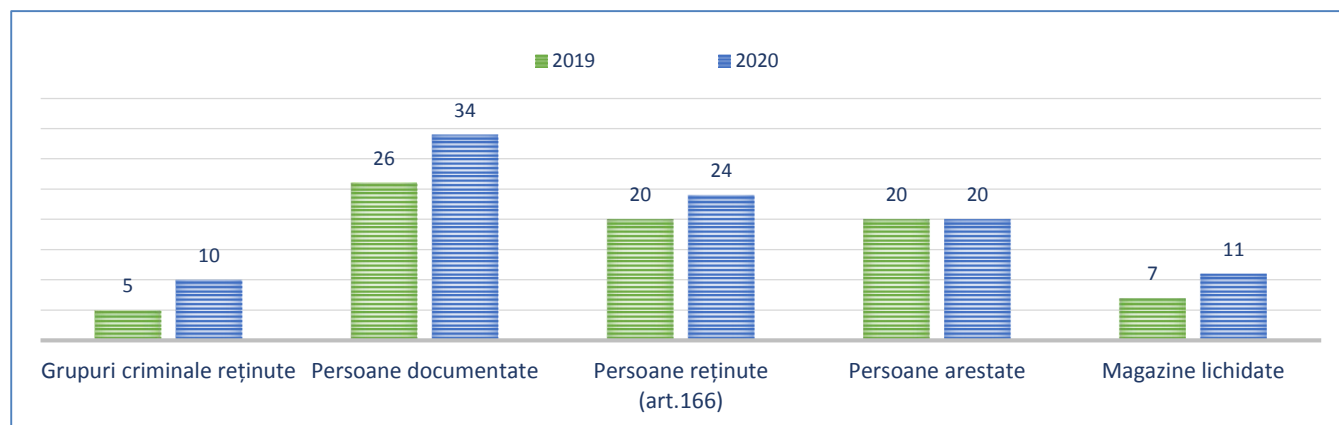
Sursa : MAI

PREȚURILE, PURITATEA DROGURILOR

În ultima perioadă în Republica Moldova se atestă schimbarea metodei de comercializare a drogurilor și a plăților pentru drogurile procurate. Circuitul ilegal al acestora și plata pentru ele s-a transferat în mediul online. Astfel, fenomenul comercializării drogurilor în mediul online s-a început prin folosirea aplicațiilor VIBER și TELEGRAM instalate pe telefoanele mobile iar achitarea pentru drogurile procurate se efectua prin intermediul terminalelor de plată electronice QIWI și B PAY. Ca urmare a dezvoltării acestui flagel organizatorii pe parcursul anului 2019 au întreprins măsuri noi de îmbunătățire și securizare a activităților ilegale în așa mod efectuându-se transferul activităților ilegale din mediul online deschis (platforma LEGALIZER) în mediul DARKNET, iar în ultima perioadă s-a efectuat transferul activităților ilegale pe platforma criptată HYDRA, iar achitarea pentru drogurile procurate se efectuează prin monede virtuale (BITCOIN, LITECOIN, ETHERIUM, etc.,). Informația cu privire la prețul drogurilor ilegale este obținută de MAI din rapoartele confidențiale ale informatorilor, din cunoștințele dobândite în cadrul acțiunilor operative, precum și din observațiile personale în timpul activităților sub acoperire. Prețurile drogurilor ilegale de pe

piața Republicii Moldova nu au înregistrat schimbări esențiale în anul 2020 . Cu referire la anul 2020, fenomenul dat s-a menținut în continuare, au crescut numărul cazurilor și a capturilor de droguri comercializate în mediul online cu utilizarea diferitor aplicații și sisteme informaționale. Activitățile desfășurate în anul 2020 s-au axat în special pe depistarea timpurie ,lichidarea magazinelor online și reținerea persoanelor implicate (Figura 31)

Figura 31. Combaterea comerțului online cu droguri, anii 2019-2020

Tabelul 15. Variațiile prețurilor de distribuție pe piața drogurilor ilegale, Republica Moldova 2018-2020

Tipul drogului	Prețul mediu		
	2018	2019	2020
1ml extract de opiu	-	-	-
100g de marijuana	MDL 2000	MDL 1000	MDL 2200
1 pastilă de Ecstasy (MDMA)	MDL 250	MDL 240-400	MDL 300-500
1 gr de heroină	MDL 4000	MDL 4000	MDL 4000
1 gr de cocaină	MDL 4000	MDL 2400	MDL 3000
1 gr de hașiș	MDL 150	MDL 200	MDL 300
100gr de paie de mac	MDL 500	MDL 500	-
1 marcă LSD	MDL 250	MDL 250	MDL 250
1 gr de amfetamin	MDL 450	MDL 600-800	MDL 600-800
1 gr de metanfetamin	MDL 600	MDL 600	MDL 600
1 pastilă medicamentoase	≈ MDL 20	≈ MDL 20	≈ MDL 20
1 gr PVP	MDL 600-500	MDL 500-600	MDL 500-600
1 pastilă subutex	MDL 600-500	MDL 500-800	MDL 500-800
100gr de etnobotanice	MDL 600	MDL 700	MDL 700
20ml de metadon	MDL 250	MDL 250	MDL 250

Sursa: MAI

PROGRAME SCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE

Măsuri orientate spre prevenirea consumului de droguri în rândurile elevilor și educația extrașcolară sînt prevăzute în Legea Republicii Moldova nr. 713 din 6 decembrie 2001 "Privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope".

Acțiunile practice sînt stabilite în Planul național de acțiuni pentru anii 2020-2021 parte componentă a Strategiei Naționale Antidrog pe anii 2020-2027. Prioritatea principală a acestora constă în stoparea creșterii/reducerea consumului de droguri în societate, în special printre minori și contribuirea la stoparea creșterii/diminuarea consumului de droguri ilegale injectabile. În scopul sensibilizării, educare și prevenirii consumului de droguri de către colaboratorii IMSP Dispensarul Republican de Narcologie în colaborare și cu participarea ONG-urilor au fost lansate campanii naționale, o serie de activități educaționale, informaționale și de colaborare: prelegeri în instituțiile școlare și superioare de învățămînt, seminare de instruire, seminare informative desfășurate în școli, instituții superioare de învățămînt pe teme de interes legate de prevenirea traficului și consumului de droguri sau teme conexe. În instituțiile de învățămînt primar și secundar general, prevenirea consumului de droguri, alcool și tutun se realizează continuu, prin intermediul Curricula, atât la disciplinele obligatorii ("Educație civică", "Biologie", "Chimie", „Dezvoltare personală”, , „ Educație pentru societate, ,), cât și în cadrul disciplinei opționale "Educația pentru sănătate".

Disciplina Dezvoltare personală, a câte 1 oră săptămînal, în învățămîntul primar, gimnazial și liceal și a fost implementată în conformitate cu prevederile Curriculumului. Disciplina obligatorie „Dezvoltarea personală” este structurată în 5 module, unul din ele fiind *Modul sănătos de viață*, care îi ghidează pe elevi în aspecte ce țin de sănătatea fizică, emoțională, alimentația sănătoasă, contracararea viciilor: droguri, alcool, fumat, influențe de diferit gen etc. și care include așa unități de conținut ca:

- ✓ *Spune NU drogurilor și altor substanțe ,pericolul consumului drogurilor, pericolul consumului medicamentelor fără prescripția medicului, impactul consumului de droguri asupra sănătății fizice, mintale și emoționale în adolescență, dependența de droguri și substanțe nocive, prevenirea consumului, consecințe personale și sociale.*

Disciplina opțională „Educație pentru sănătate” (clasele I-XII) a fost studiată în 474 de instituții de învățămînt primar și secundar general.

În anul 2020, implementarea programelor interactive de prevenire a consumului de droguri în învățămîntul profesional tehnic, s-a realizat prin diverse activități la orele de dirigenție (1 oră/săptămîna), în cadrul disciplinei obligatorii Educația civică (1 oră/săptămîna) și prin activități extracurriculare cu tematica prevenirii consumului de droguri, alcool și tutun (cursuri, seminare, mese rotunde) cu participarea, inclusiv a profesorilor, profesorilor-diriginți, părinților, psihopedagogilor.

În instituțiile de învățămînt profesional tehnic secundar și postsecundar pentru elevii anului I se predă disciplina „Decizii pentru un mod sănătos de viață”. Obiectivul principal - formarea competențelor de a reduce riscurile de sănătate pentru sine și pentru cei din jur; de a analiza consecințele diferitor opțiuni comportamentale în situații de risc pentru sănătate.

REDUCEREA RISCULUI ASOCIAT CONSUMULUI DE DROGURI

"Programul Internațional de Reducere a Riscurilor" consideră reducerea riscurilor ca o „abordare pragmatică și umanistă în diminuarea consecințelor negative individuale și sociale, asociate consumului de droguri, în special riscul de infectare cu HIV. Ea încearcă să diminueze problemele asociate consumului de droguri, prin metode care să protejeze demnitatea, umanitatea și drepturile omului în cazul persoanelor care consumă droguri. Programele de reducere a riscurilor prestează o gamă de servicii care să permită atingerea obiectivelor sale. Schimbul de seringi și tratamentul de substituție sînt cele mai eficiente intervenții de reducere a riscurilor consumului de droguri. În anul 2018 s-a implementat un proiect inovativ, de distribuire a materialelor (seringi, prezervative, etc) prin intermediul rețelelor de farmacii, pe care consumatorii le pot accesa prin intermediul unui card magnetic. A.O. Inițiativă Pozitivă a realizat servicii de reducere a riscurilor, prin Serviciul Clinicii Mobile. De asemenea A.O. „Inițiativa Pozitivă” în parteneriat cu Bertam Grup SRL au elaborat și lansat un mecanism eficient, care permite accesul la integrarea pe piața muncii a consumatorilor de droguri în remisie. Acestea sînt adesea completate și de alte servicii de suport pentru consumatorii de droguri, cum ar fi educația pentru sănătate, informații despre riscurile consumului de droguri, testarea HIV și screening-ul infecțiilor cu transmitere sexuală, consiliere psihologică, precum și referire la serviciile medicale. Prin prestarea serviciilor accesibile care răspund nevoilor consumatorilor de droguri, programele de reducere a riscurilor adesea

servesc drept un punct semnificativ de contact care poate conecta consumatorii de droguri cu altă comunitate, cu resursele de servicii medicale și sociale”. Începînd cu anul 2001, Open Society Institute pledează pentru extinderea disponibilității schimbului de seringi, a tratamentului dependenței de droguri și a tratamentului specific al infecției HIV; reformarea politicilor și practicilor discriminatorii; creșterea participării persoanelor care consumă droguri și a celor care trăiesc cu HIV la elaborarea politicilor care vizează viețile lor. În Republica Moldova, nivelul înalt al consumului de droguri a impus implementarea programelor de reducere a riscurilor, care au devenit verigi importante în activitatea de profilaxie a răspîndirii infecției HIV, a altor infecții transmisibile prin sînge sau pe cale sexuală și a altor prejudicii asociate consumului de droguri injectabil, referire la alte servicii specializate etc. Aceste programe asigură consumatorii de droguri cu echipament steril, mijloace individuale de protecție și lichidarea sigura a echipamentului de injectare utilizat. În Republica Moldova programele de reducere a riscurilor au demarat în anul 1997 și sînt active pînă în prezent.

DESCRIEREA INTERVENȚIILOR

Programele de Reducere a Riscurilor sau schimb de seringi sunt implementate pe ambele maluri ale Nistrului și în toate instituțiile penitenciare de pe malul drept și malul stîng. Pachetul de servicii acordate includ și serviciile gender specifice pentru femei și adolescenți, managementul supradozărilor, eliberarea Naloxonei și diversificarea modalității de acordare a serviciilor de prevenire: la punctul de schimb de seringi, prin intermediul lucrătorilor în teren, prin rețeaua de farmacii, prin intermediul unităților mobile. Aceste servicii au fost realizate exclusiv din sursele Fondului Global.

Aria de acoperire În scopul diminuării riscului de îmbolnăviri prin maladii contagioase, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în comun cu IMSP subordonate au continuat promovarea programelor de profilaxie printre utilizatorii de droguri cu consum problematic, în conformitate cu standardele. Aceste măsuri au contribuit la diminuarea continuă a consumului de droguri injectabile, fapt care a ameliorat situația la capitolul HIV/SIDA printre contingentul dat. În parteneriat cu UDNP, UNODC, UNAIDS, IGP și Direcția nr. 4 a inițiat procesul de elaborare a unei aplicații mobile “Consultantul polițistului”, care permite polițistului la momentul necesității să poată avea acces la informația privind necesitățile grupurilor de risc, inclusiv PUDI. Ea arată algoritmul de intervenție și oferă acces la spectrul de servicii, cu localizare geografică și date de contact. Programele de prevenire pentru PUDI sunt oferite prin intermediul a 9 organizații neguvernamentale: 6 pe malul drept (ONC “Tinerii pentru Dreptul la Viață”, ONC “Pentru Prezent și Viitor, CERT “Adolescentul”, ONC “Tinerele Femei-Cernoleuca”, ONC “Inițiativa Pozitivă”, ONC “Pas cu Pas”), 3 pe malul stîng ONC “Zdorovoe Budushee”, ONC “Trinity”, Parteneriatul Necomercial “Programe Medico Sociale” și Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova în baza a 10 proiecte.

Serviciile oferite în cadrul proiectului

- ✓ schimbul de seringi (la punctul de schimb de seringi, prin intermediul lucrătorilor în teren, prin farmacii, unități mobile);
- ✓ distribuirea de prezervative (la punctul de schimb de seringi, prin intermediul lucrătorilor în teren, prin farmacii, unități mobile);
- ✓ informarea, educarea și consilierea de la egal la egal (la punctul de schimb de seringi, prin intermediul lucrătorilor în teren, prin farmacii, unități mobile);
- ✓ distribuirea materialelor informaționale;
- ✓ organizarea grupurilor de suport reciproc;
- ✓ consilierea și referirea la CTV pentru HIV și hepatite;
- ✓ testarea comunitară cu utilizarea testelor rapide la HIV și acompaniere la instituțiile medicale de profil pentru confirmarea diagnosticului și încadrarea în tratament la necesitate;
- ✓ consilierea, referirea și însoțirea la tratament de substituție cu opiacee;
- ✓ consilierea, referirea și însoțirea la servicii medicale specifice pentru hepatite, TB, ITS, ARV;
- ✓ activităților de instruire în vederea reducerii riscurilor pentru CDI și pentru partenerii lor sexuali pentru adoptarea comportamentelor fără risc - folosirea echipamentului steril de injectare și utilizarea de prezervativ;
- ✓ profilaxia supradozărilor;
- ✓ eliberarea Naloxonei;
- ✓ servicii gender-specifice, inclusiv consultații medicale, investigații și tratament;
- ✓ consiliere juridică, psihologică, pentru asistență socială;

Toate activitățile sunt implementate în sectorul civil și în instituțiile penitenciare.

În anul 2020, 16,302 PCID au beneficiat de cel puțin două servicii (15,627 în a. 2019) (schimbul de seringi fiind unul de bază) de minimum 6 ori/an, din care 13,244 beneficiari din sectorul civil și 3,058 de beneficiari din sistemul penitenciar. Totodată a continuat acordarea serviciilor de prevenire prin intermediul a 30 de farmacii (4 - de pe malul stâng) prin distribuirea de seringi, prezervative, șervețele cu alcool, materiale informaționale etc. cu utilizarea cartelelor individuale ale beneficiarilor programelor de reducere a riscurilor, fiind acoperiți 1,014 de beneficiari.

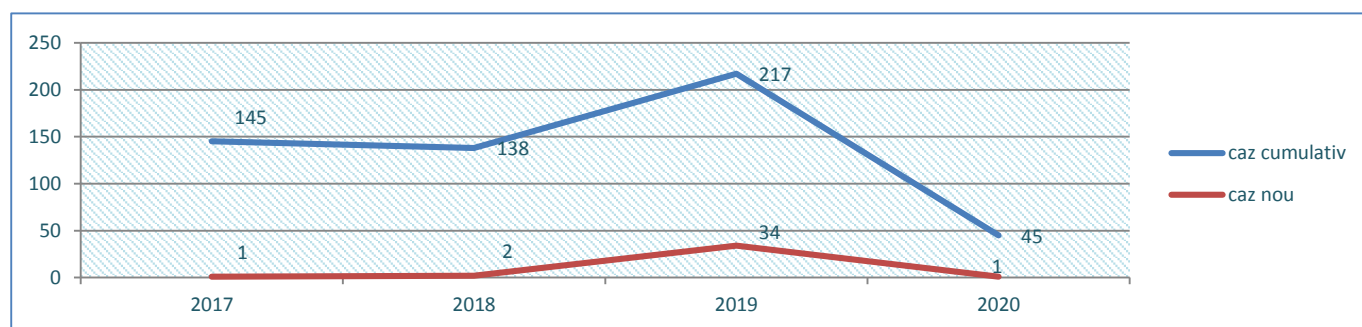
Începând cu anul 2017 în Republica Moldova activează trei clinici mobile (2 – în teritoriile din dreapta Nistrului și 1 – pe malul stâng), care au oferit o gamă largă de servicii de prevenire pentru toate populațiile cheie, inclusiv și testarea cu utilizarea testelor rapide pe bază de sânge capilar pentru diagnosticarea HIV, hepatitelor virale B și C și a sifilisului. Pe parcursul anului 2020 echipele mobile au continuat activitatea în cadrul a 2 ONC-uri ("Inițiativa pozitivă" și "Tinerii pentru Dreptul la Viață"), precum și în componența Centrului SIDA de la Tiraspol (teritoriile de est). Echipele mobile prestează servicii precum: schimbul de seringi; managementul supradozajilor; distribuția prezervativelor; activități de informare și educare cu privire la HIV; consiliere și testare voluntară la HIV, Hepatitele Virale și Sifilis ; referire în serviciul medical etc.

INTERVENȚIILE ÎN INSTITUȚIILE PENITENCIARE

ASISTENȚA PENTRU CONSUMATORII DE DROGURI DIN INSTITUȚIILE PENITENCIARE

În cadrul serviciului medical al Administrației Naționale Penitenciare (ANP), conform art. 103 al Codului Penal au fost înregistrați 45 deținuți (a.2019, 217 deținuți).

Figură 32. Număr cazuri condamnăți, cumulative și noi, conform art.103, 2017-2020, RM

Activitatea în acest domeniu este în corespundere cu Regulamentul privind modul de testare alcoolscoptică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, aprobat prin HG nr.296 din 16.04.2009, Examinarea deținutului suspectat pentru consum de droguri se face la cererea reprezentanților serviciului de securitate, regim și supraveghere adresată medicului din serviciul medical al instituției penitenciare. Din cauza lipsei testelor paraclinice pentru identificarea drogurilor în lichidele biologice, constatarea stării de ebrietate poate fi efectuată doar în baza semnelor clinice fără aprecierea naturii ei. Respectiv, frecvent se efectuează însoțirea deținutului în instituțiile narcologice civile pentru constatarea stării de ebrietate narcologică.

Pe parcursul anului 2020, serviciile din domeniu au realizat un șir de intervenții printre care: percheziții, activități de investigație și acțiuni de prevenire. Astfel, au fost efectuate 10570 percheziții, din care: planificate 5279 și inopinate 5291. La punctele de trecere și control, cât și la edificiile de pază a instituțiilor penitenciare, au fost realizate 830 măsuri de regim, în rezultatul cărora au fost reținute 67 persoane civile, care au încercat să introducă obiecte și substanțe interzise spre folosire de către condamnați. Astfel numărul cazurilor de circulație ilegală de droguri (art.322 CP) în perioada de raportare sau înregistrat 42 cazuri în total dintre care în penitenciar 22 cazuri și prin punctele de trecere de control 20 cazuri. Numărul cazurilor de transmitere sau tentative de transmitere de substanțe interzise (art.342, 345 CC) prin edificiu paza au constituit 55 cazuri. În rezultatul măsurilor de regim desfășurate, au fost depistate și ridicate de la condamnați, din ascunzișuri și persoane civile, obiecte interzise, printre care substanțe narcotice (Tabelul 16):

Tabelul 16. Tip substanțe narcotice ridicate de la condamnați și persoane civile (reținute la punctul control și trecere și edificiile de pază a subdiviziunilor ANP), RM, 2020

Substanțe narcotice (gr)	marihuana 538,856 gr benuprofen 0,187 gr hașiș 2,979 gr heroină 0,66 gr PVP 0,070 gr paie de mac 59,71 gr buprenorfină 0,218 ml cânepa 174 gr subutex 85 pastile B8 1 pastilă
--------------------------	--

În contextul asistenței medicale, serviciul medical al ANP poate oferi un tratament de dezintoxicare în cazul sindromului de abstenență. Severitatea sindromului de abstenență determină și locul unde este oferită dezintoxicarea (la nivelul instituției de detenție sau cu deplasare la spitalul penitenciar cu destinație republicană nr. 16, Pruncul).

Conform datelor ANP pe parcursul anului 2020 au fost incluși 110 beneficiari (99 bărbați și 11 femei) în farmacoterapie dintre care cazuri noi 22 barbati si 2 femei. Criteriile de admitere în TSO a deținuților dependenți de droguri sînt identice cu cele din sectorul civil. Începînd cu anul 2009, la ieșirea din instituțiile penitenciare, pacienții care se află în farmacoterapie primesc un extras semnat, care indică durata participării în program, doza zilnică și data de administrare a ultimei doze. Cu acest extras, pacientul este transferat pentru continuarea farmacoterapiei în sectorul civil.

Pentru optimizarea și sporirea eficienței procesului de pregătire pentru eliberarea din detenție, a fost aprobat Programul cu privire la pregătirea condamnaților pentru eliberarea din detenție pe sfârșit de termen și condiționat înainte de termen, Începînd cu anul 2021, pregătirea deținuților către eliberare va avea loc conform criteriilor și tematicii nou aprobate.

Tot începînd cu anul 2021, în instituțiile penitenciare urmează să fie implementat Programul de dezvoltare a abilităților sociale, care are drept scop dezvoltarea abilităților prosoziale ale persoanelor private de libertate prin crearea și sporirea competențelor de comunicare asertivă, capacităților empatice, deprinderilor de relaționare și gestionarea situațiilor conflictuale, abilităților de a rezolva probleme, pentru o incluziune socială reușită după eliberare.

La ședința din 30 noiembrie 2020 Guvernul a aprobat proiectul de Lege pentru completarea Codului de executare. Scopul proiectului este de a reglementa statutul juridic al comunităților terapeutice din instituțiile penitenciare precum și, crearea premiselor de multiplicare a modelului de comunitate terapeutică instituită în Penitenciarul nr. 9 - Pruncul și în alte instituții penitenciare din țară. În acest sens, Codul de executare va fi completat cu articolul 219/1, care va reglementa expres posibilitatea de a organiza comunități terapeutice în instituțiile penitenciare. De asemenea, norma va indica beneficiarii care pot fi încadrați la programele derulate în cadrul comunității terapeutice.

Comunitatea terapeutică este definită ca un spațiu delimitat fizic în incinta instituției penitenciare, în care este aplicat un complex de metode de tratament ce se referă la activitățile, strategiile, tehnicile, interacțiunile interpersonale și sociale folosite pentru impulsivizarea participării condamnatului în propriul proces de recuperare și însușire a unui mod corect de viață, schimbării comportamentale, a învățării și exersării de noi responsabilități sociale. Potrivit propunerilor, comunitatea terapeutică va fi destinată pentru condamnații cu istoric de consum de droguri și de alte substanțe psihotrope, cu excepția celor aflați în regim inițial în penitenciar de tip închis. Prezentul proiect actualmente se află la examinare în Parlamentul Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2020, Ministerul Justiției a asigurat implementarea programelor de reducere a riscurilor în locurile de detenție, în cadrul cărora au beneficiat de serviciile de reducere a riscurilor 1990 deținuți din cadrul a 33 puncte de schimb de seringi din 15 instituții penitenciare. La fel, în aceeași perioadă au fost achiziționate din bugetul de stat și distribuite 202778 seringi.

STANDARDE

Standardul de asistenta psihosociala a consumatorilor de droguri oferă obținerea echității, continuității acordării de asistență adresate consumatorilor de droguri și se bazează pe experiența acumulată. Sistemul de asistență a consumatorilor de substanțe psihoactive include câteva componente sau arii de intervenție, aflate în legătură cu stadiile distincte ale adicției, cum ar fi în cazul urgențelor sau al necesității asistenței imediate, tratamentul și asistența dependenței în sine sau reintegrarea socială. În toate cazurile, intervențiile terapeutice se desfășoară într-o anumită unitate, integrată operațional cu alte unități în care se desfășoară intervenții generale, de specialitate și specifice, posibil și cu serviciile sociale sau comunitare.

În protocolul clinic național **"Tulburări mentale și de comportament legate de consumul de opiacee"** se găsesc recomandările metodice pentru lucrătorii medicali privind terapia de substituție cu scopul de ameliorarea sănătății publice, abandonarea

consumului intravenos de droguri printre tineret, micșorarea riscului de îmbolnăviri prin hepatite virale și prin infecția HIV/SIDA printre consumatorii de droguri, profilaxia infecției.

Pentru integrarea operațională a intervențiilor specifice este aprobat și revizuit o dată la doi ani **”Standardul de reducerea a riscurilor asociate consumului de droguri injectabile și de asistență psihosocială consumatorilor de droguri”** fiind un sistem de asistență ce reprezintă o combinație de intervenții terapeutice, sub forma unui conținut, acoperind tot spectrul de servicii (centre, programe, servicii, tipuri de asistență...) disponibile pentru consumatorul de substanțe psihoactive în concordanță cu nevoile acestuia și într-o perioadă de timp dată; ca și totalitatea serviciilor oferite subsecvent pe parcursul evoluției tulburării datorate consumului.

Din 2007 pe întreg teritoriul republicii a început activitatea Serviciului de Consiliere și Testare Voluntară pentru toată populația, inclusive din grupurile de risc, iar în anul 2013 a fost aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr.1162 din 18.10.2013 „Cu privire la aprobarea **Standardului „Consilierea și testarea la HIV a grupurilor vulnerabile cu utilizarea testelor rapide în cadrul organizațiilor non-guvernamentale”**.

Scopul standardului: asistarea prestatorilor de servicii CTV în dezvoltarea și extinderea CTV pentru populația cu risc sporit de infectare prin descrierea și definirea algoritmului de CTV, principiilor și cerințelor față de aceste servicii.

Standardul de organizare și funcționare a serviciilor de prevenire HIV în mediul populațiilor cheie, inclusiv a tinerilor din aceste grupuri, în continuare standard de organizare și funcționare, constituie o componentă ce asigură calitatea unui serviciu public de sănătate acordat și include ansamblul normativelor de calitate în furnizarea serviciilor de utilitate publică, stabilite prin acte normative.

ALTERNATIVELE DETENȚIEI PENTRU PERSOANELE DEPENDENTE DE DROGURI CARE AU COMIS INFRAȚIUNI

Criminalitatea legată de droguri, prin consecințele sale de ordin social, economic, medical, cultural și politic cauzează prejudicii considerabile nu numai intereselor de stat, dar și celor ale societății, ale multor persoane particulare, atentează la viața și sănătatea cetățenilor, influențează în mod demoralizator asupra conștiinței și comportamentului oamenilor.

Codul Penal al Republicii Moldova prevede un capitol aparte intitulat: ”Infrațțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale”, în care sînt desemnate articolele care prevăd pedeapsa cu amendă, munca neremunerată în folosul comunității, închisoarea și privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen stabilit de instanța de judecată. Astfel, categoriile de infrațțiuni cuprinse în art.217-219 prevăd pedepsele descrise mai sus conform gradului de gravitate, determinat de instanță. Legislația procesual-penală a Republicii Moldova prevede posibilitatea aplicării unui cerc divers de măsuri preventive, care să constituie alternative la detenție și în cazul incriminării unor infrațțiuni grave, deosebit de grave etc. Reieșind din reticența aplicării unor măsuri non-privative de libertate, se impune studiarea suplimentară a cauzelor și totodată identificarea soluțiilor ce ar impulsiona asigurarea deplină a principiului de cercetare a persoanei suspectate primordial în condiții de libertate, în special în cazul unor categorii de subiecți mai vulnerabili. Pentru facilitarea reintegrării sociale a persoanelor aflate în conflict cu legea, în Republica Moldova s-a introdus monitorizarea electronică, fiind reglementată prin Legea nr.138 din 03.12.2015. Persoanele dependente de droguri care au săvîrșit infrațțiuni pot fi trimise pentru tratament obligatoriu de dezintoxicare ca urmare a hotărîrii instanței de judecată. Statul ar trebui să dezvolte o serie de alternative pornind de la reducerea totală a pedepsei penale pentru consum de droguri și aplicarea unor pedepse mai mult contravenționale sau cele care nu privează persoana de libertate, cum ar fi: munca neremunerată în folosul comunității, anumite acțiuni de voluntariat, arestul la domiciliu, programe de tratament și reabilitare. Organizațiile de profil din Moldova își propun o altă abordare privind problema consumului de droguri: 1. schimbarea legislativă și 2. scheme de referire în care să se implice poliția locală prin informarea despre existența serviciilor de reabilitare oferindu-i posibilitatea de alegere. La modul practic, astăzi, statul achită mult mai mult pentru încarcerarea unei persoane care consumă droguri, decât ar încadra-o în servicii de reabilitare.

De către Promo-Lex în colaborare cu Uniunea pentru prevenirea HIV și reducerea riscurilor (UORN) a fost elaborat draftul de concept privind implementarea măsurilor alternative arestului preventiv și pedepselor privative de libertate în cazurile asociate consumului de droguri. Ca o alternativă propusă de societatea civilă este un program educațional sau un program de asistență psiho-socială care vine să răspundă necesităților persoanelor dependente și să-i ajute să depășească această dependență și, respectiv să prevină alte ilegalități legate de droguri

LISTA TABELELOR

Tabelul 1 Situația socio-economică, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2020.....	2
Tabelul 2. Tabel comparativ, cantitățile de droguri mari stipulate în tabelele și listele substanțelor stupefiante și psihotrope și ale precursorilor supuse controlului, anul 2006 și 2020, Republica Moldova.....	17
Tabelul 3. Numărul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri în Republica Moldova, conform bazei de date a DNR.....	26
Tabelul 4. Ponderea tip drog consumat, cazuri noi de consum de droguri, cu și fără dependență, DNR, 2019, 2020.....	28
Tabelul 5. Consumatorii de droguri care beneficiază de serviciile Centrului de Reabilitare pentru Persoane Dependente de Droguri, malul drept la râului Nistru, 2016-2020.....	29
Tabelul 6. Numărul de prezervative și seringi distribuite în grupurile cu risc sporit de infectare HIV (PCDI, LSC și BSB, Deținuți), Republica Moldova 2016-2020.....	30
Tabelul 7. Numărul cazuri de investigații toxicologice conform CML, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2016--2020.....	31
Tabelul 8. Distribuția după vîrstă și sex a cazurilor pozitive DAD conform CML, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), anul 2020.....	32
Tabelul 9. Prevalența % HIV în grupul PICID, Republica Moldova, IBBS 2009/2010, 2012/2013, 2015/2016, 2020.....	35
Tabelul 10. Prevalența % VHC și VHB în rîndul PCDI, IBBS 2012/2013, 2015/2016, 2020 Republica Moldova.....	36
Tabelul 11. Comorbiditatea cu TB raportată, Republica Moldova, 2016-2020.....	37
Tabelul 12. Distribuția după sex a persoanelor anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2020.....	42
Tabelul 13. Distribuția după grupuri de vîrstă și sex, persoanele anchetate pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2020.....	42
Tabelul 14. Cantitățile de droguri ilegale sechestrate, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2016-2020.....	43
Tabelul 15. Variațiile prețurilor de distribuție pe piața drogurilor ilegale, Republica Moldova 2016-2020.....	46
Tabelul 16. Tip substanțe narcotice ridicate de la condamnați și persoane civile (reținute la punctul control și trecere și edificiile de pază a subdiviziunilor ANP), RM, 2020.....	49

LISTA FIGURILOR

Figura 1. Cele mai injectate droguri pe parcursul ultimei luni, %, IBBS 2020.....	19
Figura 2. Consum de canabis, rășină de canabis, marijuana, hașiș pe parcursul ultimei luni, IBBS, %.....	21
Figura 3. Consum de heroină, mac (shirca), pe parcursul ultimei luni, IBBS, %.....	21
Figura 4. Consum de amfetamine, metamfetamine, ecstasy, pe parcursul ultimei luni, IBBS, %	22
Figura 5. Consum SNPP pe cale injectabilă/neinjectabilă, pe parcursul ultimei luni, toate localitățile, IBBS 2020, %	22
Figura 6. Policonsum (mix de substanțe), pe parcursul ultimilor 6 luni, toate localitățile, IBBS 2020, %	23
Figura 7. Distribuția cazurilor noi înregistrate de consum de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2014-2020.....	26
Figura 8. Numărul de pacienți care au beneficiat de dezintoxicare în condiții de staționar pentru prima dată în decursul anului, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2016-2020.....	27
Figura 9. Numărul total de beneficiari noi și cumulativi aflați în tratamentul de substituție cu opiacee, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2016-2020.....	29
Figura 10. Număr total al deținuților, consumatori de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 201-2020.....	30
Figura 11. Tratament pentru dependență de droguri, IBBS 2020, %.....	30
Figura 12 . Distribuția cazurilor DAD, în funcție de gen, date comparate 2016 – 2020.....	32
Figura 13. Distribuția DAD, pe categorii de vârstă (număr de cazuri) în anul 2020.....	32
Figura 14. Distribuția cazurilor de deces, în funcție de substanța detectată la examenele toxicologice, în perioada 2016-2020.....	33
Figura 15. Distribuția numărului de DAD înregistrate după cauzele de deces din certificatele constatatoare ale decesului, RGM, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2016-2020.....	33
Figura 16 . Numărul de decese din cazurile înregistrate oficial de consum de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), anii 2016- 2020.....	34
Figura 17 . Ponderea respondenților PUDI care au raportat supradozări în ultimele 12 luni%, Republica Moldova, IBBS 2016, 2020.....	34
Figura 18. Ponderea respondenților PUDI care au utilizat naloxona pentru sine sau pentru alți utilizatori %, Republica Moldova, IBBS 2020.....	34
Figura 19 . Numărul de infracțiuni legate de traficul de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2017- 2020.....	38
Figura 20. Gravitatea infracțiunilor lrgate de droguri, 2018-2020	38
Figura 21. Ponderea tipului de drog pentru perioada 2017 – 2020.....	39
Figura 22. Împărțirea zonală (teritorială) a drogurilor traficate, 2020	39
Figura 23. Numărul persoanelor anchetate pentru trafic de droguri trimise în judecată, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2017- 2020	40
Figura 24. Numărul persoanelor anchetate pentru trafic de droguri %, dezagregate după sex Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2017-2020.....	40
Figura 25. Distribuția după grupuri de vîrstă, persoanele anchetate pentru trafic de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2017- 2020.....	41
Figura 26. Distribuția după grupuri de vîrstă, persoanele de sex masculin anchetate pentru trafic de droguri, Republica Moldova (malul drept al rîului Nistru), 2017- 2020.....	41
Figura 27. Distribuția după grupuri de vîrstă, persoanele de sex feminin anchetate pentru trafic de droguri, Republica Moldova (malul drept al rîului Nistru), 2017- 2020.....	42

Figura 28. Număr dosare capturi de droguri ,2018-2020	43
Figura 29. Număr cazuri contrabandă cu droguri, 2018-2020	44
Figura 30. Ponderea cauzelor penale privind circulația NSPP (noilor substanțe psihoactivecu efect psihotrop) 2016 – 2020.....	45
Figura 31. Combaterea comerțului online de droguri, 2019-2020	45
Figura 32. Număr cazuri condamnați, cumulative și noi, conform art.103, 2017-2020, RM.....	49

BIBLIOGRAFIA

1. Acordului de Asociere RM-UE , Art. 17 „Lupta împotriva drogurilor ilicite”, rectificat la 02.07.2014 în plenul Parlamentului.
2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 223 din 10.04.2020 Cu privire la aprobarea Strategiei naționale antidrog pe anii 2020-2027/
<https://www.legis.md/>
3. Strategia Națională Antidrog 2020-2027,. <http://lex.justice.md/>
4. Registrul de Stat al actelor juridice al Republicii Moldova/ <http://lex.justice.md/>
5. Legea nr. 713 din 6 decembrie 2001, Privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope/ <https://www.legis.md/>
6. Hotărâre de Guvern nr. 79 din 23.01.2006 privind aprobarea Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora /<https://www.legis.md/>
7. Codul contravențional al Republicii Moldova , Art. 84 , Art.85, Art.86 /<https://www.legis.md/>
8. Codul penal al Republicii Moldova, Art.217, Art.2171 , Art.2172 , Art.2173 , Art.2174 , Art.2175 , Art.2176, Art.218, Art.219, Art.248, Art.322 (ali.3) <https://www.legis.md/>
9. Cunoștințele, atitudinile și practicile populației generale (15-64 ani) cu referire la HIV/SIDA, R.Moldova, 2010. Chisinau : s.n., 2010. http://www.ucimp.md/images/pdf/POPULATIE_GENERALA_15-64_LAST_2011.pdf
10. Cunoștințele, atitudinile și practicile tinerilor de 15-24 ani cu referire la HIV/SIDA; 2012. Chisinau : s.n., 2012. http://www.ucimp.md/images/pdf/RAPORT%202012%20final%207_08_2012.pdf
11. Rezultatele studiului național privind consumul de alcool, droguri și tutun în rândul elevilor din Republica Moldova (ESPAD 2011). Chisinau : s.n., 2012. http://aids.md/aids/files/1254/ESPAD_Report_2011.pdf
12. Rezultatele studiului național privind consumul de alcool, droguri și tutun în rândul elevilor din Republica Moldova (ESPAD 2015). Chisinau : s.n., 2016. <https://is.gd/XSpWOR>
13. Raport, date preliminare, “Studiul integrat bio-comportamental în rândul consumatorilor de droguri injectabile” 2020
14. Raportul de date narative și cantitative ”Indicatori anuali” DNR, CML, SDMC, IGP, IFP, ANP
15. Raportul Comisiei Naționale Antidrog pentru a.2020
16. Tratatul farmacologic al dependenței de opiacee. Protocol clinic național, Chișinău,2018
17. Tulburări mentale și de comportament legate de consumul de opiacee. Protocol clinic național, Chișinău,2013
18. Monitorizarea controlului infecției HIV în Republica Moldova, anul 2020, IMSP Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile
19. Consilierea și testarea la HIV a grupurilor vulnerabile cu utilizarea testelor rapide în ONG
http://old.ms.md/_files/14439Standardul%2520CTV_ONG.pdf.
20. Standardul de organizare și funcționare a serviciilor de prevenire hiv în mediul populațiilor-cheie, inclusiv a tinerilor din aceste grupuri. Chisinau,2020 <https://bit.ly/3bE3FyT>
21. Raport cu privire la realizarea Hotărârii Guvernului nr. 342/2017 cu privire la aprobarea Programului Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D pentru anii 2017-2021
22. Nota informativă privind realizarea Programului Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și ITS pentru anii 2016-2020, compartimentul supravegherea epidemiologică (perioada de referință anul 2020)
23. Raport privind activitatea sistemului administrației penitenciare pentru anul 2020, <https://drive.google.com/file/d/1zuBbV3TEARTkZPHBsU9zVgE2aTlrk3er/view>

